

DARBININKAS

Vol. LX, Nr. 45

Lapkritis-November 7, 1975

Pentadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

20 centų

Savaitės įvykiai

Valst. d-tas paprašė Izraelį ir Siriją, kad jos, pasinaudamos Libane vykstančiais neramumais, nesikištų į Libano reikalus, nes JAV turinčios specialų interesą išsaugoti Libano nepriklausomybę ir teritorinį integralumą.

Prez. Fordas pareiškė, kad jis vetuos bet kokį kongreso įstatymą, igalinantį federalinę vyriausybę užtikrinti New Yorko miesto paskolas bankrotui išvengti. Jis pats pasiūlysiąs kongresui įstatymą, pagal kurį miestas galėtų pasiskelbti neišsimokančių skolininkų užtikrinantį miesto gyvybinių tarnybų veiklą.

Egipto prez. Anwar el-Sadat lankėsi JAV ir tarėsi dėl ekonominės ir karinės pagalbos ir kvietė susinteresuotas šalis pradėti pasitarimus Ženevos konferencijai sušaukti.

JAV ambasada Libane paragino savo piliečius išvykti iš Beiruto, kur nuolat vyksta susišaudymai tarp krikščionių ir mahometonų.

JAV gynybos d-tas pranešė, kad Sov. S-ga statydinasi trečią 45,000 t lėktuvnešį Leningrado srity.

Nors Sov. S-gos ir Rytų Vokietijos senoji sutartis dar turėjo galioti 9 metus, tačiau tuoj pat po Helsinkio konferencijos Brežnevas, norėdamas pabrėžti, kad jo doktrina galioja ir toliau, sudarė naują sutartį, pagal kurią šios dvi šalys pasisąžada "imtis reikalingų priemonių socializmo istoriniam laimėjimui ginti saugoti".

JAV sutiko parduoti Egiptui lengvomis sąlygomis kvietinių miltų ir tabako už 98 mil. dol., bet savo nusistatymo nesiderėti su Palestinos išlaisv. org-ja nepakeitė.

New Yorke, Chicagoj ir Washington tą pačią naktį buvo išsprogintos 9 bombos bankų ir valst. d-to pastatuose. Žmonių aukų nebuvo. Šį darbą atlikę Puerto Rico nepriklausomybės šalininkai.

Turkijos ambasadoriai Austrijoje ir Prancūzijoje buvo užpulti ginkluotų asmenų ir nužudyti. Spėjama, kad tai padarė armėnai.

Žinomiausias Egipto žurnalistas Mohammed Hassainein Heykal tvirtina, kad paskutinis Sinajaus susitarimas yra tragiška klaida ir kad naujas Art. Rytų karas yra labai galimas.

Prez. Fordas paprašė kongresą skirti ekonominę pagalbą Egiptui apie 750 mil. dol., Jordanui — apie 250 mil. dol. ir Sirijai — apie 90 mil. dol.

Sunkiai sergąs Ispanijos Francisco Franco pavedė savo pareigas Ispanijos princui Juan Carlos. Neoficialiai veikiančios demokratinės partijos tariasi dėl Ispanijos politinės ateities. Vienos jų linkusios duoti būsimam karaliui laiko pereiti į liberalesnę politiką, kitos nori pagrindinių reformų tuoj pat. Ispanijos kariuomenė buvo ištikima Franco režimui, nors į krašto valdymą ji nesikišo.

72 sovietų mokslų akademijos nariai pasmerkė Sacharovą, nes jis savo veikla "kenkia pasaulio taikai ir taikingiems valstybių santykiams".

JT gen. sekr. Kurt Waldheim lankėsi Maroke, Mauritanijoje, Alžire ir Ispanijoje, ieškodamas sprendimų dėl Ispanijos Saharos srities.

Cilė patvirtino, kad ji laiko kalėjime 507 polit. kalinius.

Sov. S-ga nupirko iš JAV 1.2 mil. t kukurūzų. Iš viso iš JAV ji yra jau nupirkusi 11.5 mil. t, o iš viso pasaulio 25 mil. t javų.

AUSTRALIJOS VYRIAUSYBĖS SPRENDIMAI VIS SUSILAUKIA BALŲ REAKCIJOS

Praejusiu metų rugpiūčio 3 Reuteris iš Maskvos pranešė, kad Australija pripažino de jure Baltijos kraštų inkorporavimą į Sov. Sąjungą. Šią žinią vėliau patvirtino ir anoniminis Australijos užsienio reikalų ministerijos pareigūnas.

Žinia sukrėtė visą Australijos gyvenančių baltų bendruomenę, ją prijauciančius, o taip pat sukėlė abejonių net visa kam abejingiem australam. Paaiškėjo, kad pripažinimas jau buvo įvykdytas prieš mėnesį laiko, bet apie tai nebuvo skelbiama — nežinojo nė parlamentas. Pranešimas buvo paskelbtas ne vyriausybės Canberroje, o užsienio žinių agentūros Maskvoje. Pagaliau šis pripažinimas buvo priešingas iksiolinių Australijos vyriausybių politikai Baltijos kraštų atžvilgiu ir dabartinės vyriausybės (Australian Labour Party) narių, kai jie dar buvo opozicijoje ir paskiau jau valdžioje, baltam duotiem užtikrinimam.

Pasipylė daugybės laišku, telegramų parlamento atstovams, ministeriam; surengtos didžiulės eisenos, protesto mitingai, priimtos su tūkstančiais parašų rezoliucijos; daug laišku spaudoje, laikraščiai skyrė daug vietos aprašymams, skelbė informacijas apie Baltijos kraštus su žemėlapiams, pasisakė savo vedamuosiuose. Senate, atstovų rūmuose įvyko tuo klausimu diskusijos (senatas pareiškė užs. reikalų ministeriui nepasitikėjimą). Žodžiu, nelauktas įvykis ne tik išjudino baltus ir jiems prijauciančius, bet ir davė progos atsistrati daugybei tuo reikalu rašytinės medžiagos, įvairių nuomonių, Baltijos kraštų problemos gilesnių nagrinėjimų.

-o-

Ekonomistas ir istorikas, turįs tvirtą tarptautinės teisės pažinimą pagrindą, latvis **Edgars Dunsdorfs**, buvęs Rygos ir vėliau Australijoje Melbourne universitetų profesorius, surinkęs tos medžiagos daugumą ir kritiškai ją įvertinęs, išleido

Indijoje iki šiol buvo praktikuojamas savos rūšies vergų darbas. Tai žemės darbininkai, pasiskolinę pinigų iš savo šeimininkų ir pažadėję skolą atlyginti darbu, bet paskolų procentai yra aukšti, ir darbininkai dar giliau įlenda į skolas. Vyriausybė įsakė tuoj pat šį paprotį panaikinti, nubraukė visas tokias skolas ir įsakė visus paleisti iš kalėjimo.

Saigono vyriausybė nutarė priimti 1600 iš Guamo salos laivų atvykusių P. Vietnamo pabėgėlių ir paprašė JT padėti juos aprūpinti.

Olandija buvo pasiryžusi sumažinti savo karinį biudžetą NATO reikalavimams, bet, susilaukusi kitų NATO valstybių kritikos, nuo sumanymo atsistatė.

JAV knygynuose pasirodė nauja anklų k. Aleksandro I. Solženicyno knyga — Archipelago Gulag antrasis tomas.

Tanzanija rinko 96 parlamentarius iš 192 kandidatų. Balsavime dalyvavo 5.5 mil. gyventojų. Jos prez. Julius Nyerere perrinktas kitam 5 metų terminui.

Švedija yra pirmoji valstybė, paskyrusi atsilikusioms valstybėms remti 1 proc. visos savo gamybos. Olandija ir Norvegija ją vejasi.

anglų kalba stamboką (302 p.) knygą — **The Baltic Dilemma**. Dabartinis opozicijos (liberalų) lyderis J. M. Fraser, dalyvavęs viešame knygos pristatyme, tarp kitko pareiškė: "Knyga sudaro labai vertingą skaitymą ir kartu su profesoriaus pastabomis, kurias mes tik ką girdėjome, leidžia įžvelgti į dabartinės vyriausybės veikimo pobūdį. Knyga nagrinėja, kaip aš esu įsitikinęs, pačius neskoningiausias Labour vyriausybės sprendimus. Šie sprendimai kelia pasipiktinimą dėl to, kad jie buvo nereikalingi, neturį aiškiai matomo tikslo, nebent tą, kad Australija įsisteiktų Sov. Sąjungai ir Rusijos politikai ir kad nuo savęs atstumtų daug australų." Savo kalbą J.M. Fraser baigė žodžiais: "Prof. Dunsdorfs sugestijuoja, kad tie sprendimai (de jure pripažinimas) būtų atšaukti. Aš tikiu, kad jie laukia atšaukimo ir būsimoji vyriausybė juos atšauks."

Prof. E. Dunsdorfs knygoje pirmiausia aiškina, kodėl baltai vyko į Australiją; čia jis primena ir panagrinėja priežastis, dėl kurių jie paliko savo tėvynes; ką jie davė Australijai ekonominei, kultūrinei srityse. Kituose knygos skyriuose autorius nagrinėja de jure pripažinimo pobūdį, Australijos vyriausybės — min. pirm. G. Whitlam ir užs. reik. ministerio senatoriaus Willesee — aiškinimus, plačiai sustoja prie diskusijų atstovų rūmuose ir senate. Šiuose skyriuose autorius parodo gilų tarptautinės teisės pažinimą, o kartu ir Australijos politikų nesiorientavimą istorijoje bei paviršutiniškumą

M. K. Čiurliono sukurto akademijos metu spalio 18 Kultūros Židinyje kalba Lietuvos gen. konsulas A. Simutis. Garbės prezidiume sėdi: iš k. Tėv. L. Andriekus, OFM, A. Vakselis, J. Gaila, Tėv. J. Gailiūsis, OFM, dr. K. Valiūnas, Tėv. P. Barius, OFM, V. Jonuškaitė, H. Kačinskas, V. Dobužinskis. Nuotr. V. Bivainio

Zaire pagrasino nutraukti diplomatinis santykius su Sov. S-ga už jos kišimąsi į Angolos reikalus. Angola turi gauti nepriklausomybę lapkričio 11. Sov. S-ga remia vieną Angolos išlaisvinimo organizaciją, o Zaire, Kinija ir kt. valstybės — kitą.

Nobelio taikos premijos laureatas Andrei Sacharov su kitais 30 disidentų pareikalavo, kad visas pasaulis paskelbtų politiniams kaliniams amnestiją.

Sov. S-ga pagerino kanalą tarp Baltosios ir Baltijos jūrų tiek, kad dabar juo karo laivai galės būti permesti iš Šiaurės į Baltijos jūrą.

JT saugumo taryba pratęsė vieneriems metams paliaubų priežiūros mandatą Sinajaus pusiasalyje.

JAV informacijos agentūros du tarnautojai buvo pagrobti Beiruto gatvė.

mą tarptautinės teisės klausimų aiškinimuose.

Apžvelgęs Australijos spaudos pasisakymus, atskirų asmenų nuomones, įvairių sutarčių faktus ir tarptautinės teisės precedentes, autorius priartėja prie svarstymo galimybių, ar dabartinės vyriausybės sprendimai Baltijos kraštų Sov. Sąjungai de jure pripažinimo atžvilgiu galėtų būti kitos vyriausybės panaikinti. Autorius tam randa daug pagrindo ir vilčių.

Apskritai, prof. Edgars Dunsdorfs "The Baltic Dilemma" yra kruopštus darbas žmogaus, turinčio aukštą erudiciją, pažėgiantį giliai svarstyti juridines problemas, giliai žvelgti į faktus ir daryti iš jų nesugriau-namas išvadas. Prieš autoriaus svarstymų ir išvadų logiką subyra priešingieji argumentavimai. Prof. E. Dunsdorfs yra daugelio istorinių knygų autorius, o ši knyga Baltijos kraštų klausimu nėra pirmutinė.

Knygoje duodamos įdomios ir labai būdingos min. pirm. G. Whitlam, senatoriaus Willesee ir kitų charakteristikos.

"The Baltic Dilemma" yra svarbi ne vien Australijoj, bet ir kitur gyvenantiems baltams ir jų reikalus suprantantiems: tarptautinės teisės problemų, sutarčių, istorinių faktų analizė išseina iš Australijos ribų. Baltijos kraštų byloje knyga bus reikalinga padėjėja.

Knygą išleido Robert Speller & Sons, Publishers, Inc., New York, N.Y. 10010, U.S.A. Kaina 12.50 dol. Išleidimas pavyzdin-gas.

J. Slavėnas

TARPTAUTINIAI APKLAUSINĖJIMAI DANIJOJ KALTINO SOVIETŲ SĄJUNGĄ

The New York Times spalio 20 išspausdino ilgoką straipsnį apie Kopenhagą, Danijos parlamento rūmuose, tris dienas vykusius tarptautinius apklausinėjimus dėl žmogaus teisių pažeidimo ir nepaisymo Sovietų Sąjungoj. Teisėjų tarpe buvo, tarp kitų, Simon Wiesenthal, žydas, kuris daugiau kaip šimtmečio ketvirtį skyrė nacių karo nusikaltėlių susekimui, žinomas dramaturgas Eugene Ionesco iš Paryžiaus, keli rusai disidentai ir keli Danijos parlamento nariai.

Liudininkų tarpe buvo dabar Paryžių gyvenančio rusų rašytojo Andrej Siniavskij žmona, žinomo sovietų kovotojo už žmogaus teises gen. Piotr Grigorenko sūnus A. Grigorenko. Iš lietuvių buvo Jonas Jurašas ir Simas Kudirka.

Nors ir buvo pareikšta, kad apklausinėjimas nėra teismas ir jokio sprendimo dėl Sovietų Sąjungos nebuvo padaryta, vis dėlto buvo prieita prie tokių galutinių išvadų:

"Sovietų Sąjungoj minties ir žodžio laisvė suvaržyta. Nepri-taikymas (prie komunistų) yra persekiojamas visose gyvenbinėse srityse. Judėjimo laisvė krašto viduje suvaržyta. Griežtai suvaržytos ir kelionės užsienin bei emigracija. Religijos laisvė suvaržyta iš pagrindų.

Sovietų tautinių mažumų, kaip žydai, ir kitų tautinių grupių gyvybiniai interesai bei as-

piracijos yra užgniauziami; tai ypač liečia tautines grupes, kurios neteko savo teritorijų, kaip Krymo totoriai ir Volgos vokiečiai.

Sovietų Sąjungos kalėjimuose, stovyklose, psichiatrinėse ligoninėse uždaryti laikomi — dažnai nežmoniškos sąlygose — žmonės, kurie turi būti aiškiai kvalifikuoti kaip politiniai kaliniai".

Apklausinėjimuose nebuvo tiesiogiai minimas žmogus (prof. Sacharovas — E.), kurio vardu tas apklausinėjimas buvo pavadintas. Tačiau buvo paremtas jo, Sacharovo, atsišaukimas Sovietų vyriausybę paskelbti visuotinę politinių kalinių amnestiją Sovietų Sąjungoj, nes tai būtų "pirmas žingsnis Helsinkio deklaracijos įgyvendinimui".

Sovietų spauda smarkiai puolė Danijos vyriausybę už tai, kad leido Danijos parlamento rūmus naudoti "antisovietinei propagandai". Atsikertant buvo priminta, kad tuose pat rūmuose buvo kritikuojamos JAV dėl Vietnamo karo.

Vienas svarbiausių apklausinėjimų punktų buvo Sacharovo pareiškimas, kad "politinė amnestija Sovietų Sąjungoj būtų nepaprastai svarbus faktorius pakeisti moralų ir politinį mūsų krašto klimatą ir svariai prisidėtų prie įtampos atleidimo, tiek viduje, tiek užsieny". Sacharovas taip pat pakėlė balsą "sąžinės kalinių" apgynimui. (Elta)

Ar Sacharovui bus leista vykti į Oslo?

The New York Times spalio 21 paskelbė žinią iš Maskvos, kad akademikas Andrej D. Sacharov, drąsus žmogaus teisių Sovietų Sąjungoj gynėjas, pranešė, jog jis padavęs formalų prašymą leisti jam išvykti į Oslo, Norvegijoje, atsiimti Nobelio taikos premijos. Jis prašė vizos keturiolikai dienų. Taip pat prašė leisti jo žmonai Elenai, kuri dabar gydoma po akių operacijos Italijoje, palydėti jį į Oslo.

Savo rašte Maskvos vizų biui Sacharovas parašė: "Tarptautinis šios kelionės pobūdis

verčia mane prašyti skubiai atsakyti į mano laišką". Nobelio premijos įteikimo data — gruodžio 10.

Kai tik spalio 9 buvo paskelbta, kad Sacharovui buvo paskirta Nobelio taikos premija, sovietų spauda pradėjo jį pulti. Pasikalbėjime su žurnalistais savo bute pareiškė, kad "visai nenumanas", ar jam bus leista vykti į Oslo. Tačiau, jei bus bet kokių abejonių, kad jam nebūsią leista grįžti į Sovietų Sąjungą, jis į Oslo nevyksias.

Skirdamas Sacharovui taikos premiją, Nobelio komitetas tą savo nutarimą taip motyvavo: "Jam pagrindinis principas yra, kad negali būti pastovios pasaulio taikos, jei visuomenė negerbia asmens teisių".

NYT Kopenhagos korespondentas toj pačioj laidoj pranešė Kopenhagos laikraščio Berlingske Tidende žinią, kuri esanti gauta iš labai patikimų šaltinių, kad Sovietų Sąjunga nutarė Sacharovą ištremti. Tačiau savo pasikalbėjime telefonu su Kanados Broadcasting Corporation Sacharovas pareiškė, kad jokio spaudimo į jį nebuvo daroma ir kad jis netikis, jog jį ištremis iš Sovietų Sąjungos. "Aš priešinsiuos bet kuriam mėginimui mane ištremti. Aš atsisakysiu vykti", pareiškė jis. (Elta)

Studija apie komunistų užgrobimus

The Anatomy of Communist Takeover — tokiu pavadinimu Yale University Press neseniai išleido knygą. Ši gilių studijų knyga pradeda bendrą istorinę apžvalgą, bolševikų revoliucija ir užgrobimu visų kraštų, kurie pateko į dabartinę sovietinę imperiją, įskaitant visą Rytų Europą, Šiaurės Korėją, Vietnamą ir kt.

Knygos redaktorius — Thomas T. Hammond, Virginijos universiteto istorijos profesorius. Atskiros studijos parašytos įvairių mokslininkų. Apie Baltijos kraštus — Lietuvą, Latviją, Estiją ir Suomiją — rašo Edgar Tomson, Kielo universiteto profesorius. Jo studija apima 14 puslapių. Visa knyga turi 664 psl. Kaina — 25 dol. kietais apdarais ir 5.95 dol. popieriaus viršeliais. Adresas: Yale University Press, 92A Yale Station, New Haven, CT 06520. (E.)

Afrikos valstybės yra nepatenkintos, kad aliejų eksportuojančių arabų valstybių pažadėti 10 bil. dol. atsilikusioms valstybėms remti pateko tik į islamą išpažįstančias valstybes.

Valst. sekr. Henry Kissinger vos palikęs Kiniją, jos spauda apkaltino JAV, kad Korejos karo metu JAV norėjusios pulti Kiniją.

Soc. draudimo adm-ja pranešė, kad nuo naujų metų apmokesti namo uždarbio dydis bus pakeltas iki 15,300 dol.

— **Lietuvių Bendruomenės** aštuntosios tarybos rinkimai įvyks 1976 balandžio 24-25. Vyriausioji rinkimų komisija sudaryta tokios sudėties: pirm. Kazys Jankūnas, 82 MacArthur Ave., Lodi, N.J., 07644, tel. (201) 472-6422, Vladas Audėnas ir Julius Veblaitis.

Filipinų prezidento padėjėjas Guillermo C. De Vega buvo nužudytas savo įstaigoj.

Buv. gynybos sekr. James R. Schlesinger teigė, kad biudžetinių išlaidų atžvilgiu Sov. S-gos išlaidos karo reikalams prašoka JAV tokias pat išlaidas 30-50 proc.

Literatūros Nobelio premija buvo suteikta 79 m. italų poetui Eugenio Montale.

Istorikas Arnold Toynbee, pagarsėjęs savo 12 tomų veikalu apie civilizacijos istoriją, mirė, sulaukęs 86 m. amžiaus.

Eritrejos sostinėj Asmaroj buvo pagrobtas britų garbės konsulas Basil Borwood-Taylor.

Sov. S-ga, norėdama užtikrinti arabų valstybių draugiškumą, nori padaryti Siriją pagrindine arabų valstybių pajėga.

IŠ LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS KRONIKOS

UŽKLIUVO IR DARIUS SU GIRĖNU

Vištytis. 1973 gruodžio 14 į Vištyčio vidurinę mokyklą atvyko Vilkaviškio prokuroras Venckevičius. Tarp mokinių pasisklido žinia, kad prokuroras tardysiąs tuos moksleivius, kurie eina į bažnyčią. Virpančiomis iš baimės širdimis mokiniai G. Balčiūnas, Rita ir Vilma Aleknavičiūtės, O. Dulskytė, V. Uldinskienė ir kt. vienas po kitoėjo į direktoriaus kabinetą, kur jų laukė uniformuotas prokuroras. Vaikai buvo klausinėjami kaip klebonas kun. Montvila ruošė vasarą vaikus Pirmajai Komunijai, ar davė jiems maldaknyges, katekizmus, ar užsirašydavo vaikų pavardes, ar pasižymėdavo kaip vaikai moka katekizmą ir pan. Prokuroras tardė kurie vaikai eina patarnauti šv. Mišiose, ar už tai ką nors gauna iš klebono ar ne. Gintas Balčiūnas buvo pajukojamas, kad jis, būdamas pionieriumi, tarnauja Mišioms. Mokinukas atsakė, kad jis tikįs Dievą ir niekas jam neuždraus eiti į bažnyčią ir patarnauti Mišioms. J. Saukaitis, išgirdęs, kad į mokyklą atvažiavo prokuroras ir tardysiąs vaikus užėjimą į bažnyčią, pabėgo iš mokyklos.

Prokuroras klausinėjo apie vaikų bažnytinį chorą: kas gieda, kas juos moko, kokias giesmes gieda ir t.t. Išsigandę vaikai pasakojo, kad juos į chorą prikalbėjo klebono šeimininkė, kiti sakė, kad ir klebonas juos kalbinęs, dar kiti sakėsi patys atėję. Jei kuris mokinukas tylėdavo, tai priėjęs mokytojas stukteldavo į smakrą ar patempdavo už plaukų ir liepdavo kalbėti. Po tardymo kiekvienas vaikas turėjo pasirašyti po savo liudijimu. III klasės moksleivė V. Uldinskaitė nepasirašė ir varkdama išbėgo iš kabineto namo. Jos motina Uldinskienė tuojau atvyko pas prokurorą išsiaiškinti kas čia darosi.

— Ar tikijimas yra laisvas ar uždraustas? — paklausė moteris prokurorą.

— Laisvas.

— Tai kodėl jūs tardote mūsų vaikus už tikijimą? Mes, tėvai, tikime ir lankome bažnyčią, lanko ir mūsų vaikai. Ką blogo moko bažnyčia? Užtenka jau chuliganų, kurie naktimis rėkauja, vagia ir ištvirtkauja. Jei mano mergaitė neis į bažnyčią, ir ji bus tokia.

Uldinskienė išrėžė prokurorui, kaip Vištyčio mokykloje mokytojai tyčiojasi iš religingų moksleivių, mažina pažymius, elgesį, išjuokia juos per mokyklos radiją.

— Ar iš tikrųjų taip yra? — paklausė prokuroras.

— Taigi, — patvirtino Uldinskienė. — Jei netikite, paklauskite pačių moksleivių.

„Deja, prokurorui rūpėjo ne tie, kurie grubiai pažeidžia elementariausias žmogaus teises. Pavyzdžiui, direktorius Virškus mokinius pravarždiuoja. Kartą sutikęs mokyklos koridoriuje IV klasės moksleivę Dulskytę, direktorius taip prakalbino: „Na, davatka, ar dar ilgai eisi giedoti?“

Prokuroras, apklausęs vaikus, pranešė, kad gruodžio 17 klebonas ir vargonininkė Ona Pileckaitė atvyktų į Vilkaviškio prokuratūrą. Nurodytą dieną O. Pileckaitė prokurorui išdėstė savąjį „credo“ — tikėjimas katalikams esąs brangus ir jie privalą Dievui labiau klausyti negu žmonių. Dievą tikintieji garbina maldomis, giesmėmis ir apeigomis. Tikintieji nesą vergai, be teisių ir savo vaikus. Tėvai ją, vargonininkę, paprašė vaikus pamokyti giedojimo, ir ji pamokiusi. Tikintieji mokesčius užsimoka, tai kodėl jiems trukdoma melstis? Kas davęs prokurorui teisę tvarkyti žmones, nurodant, kam galima ir kam draudžiama giedoti, klūpėti pas altorių ir pan?

Prokuroras nervinosi: — Netrukdyk manęs savo pasakomis. Matai — sninga — užpustys kelius, o man reikia vykti pas nusikaltėlius.

Prokuroras tardė, kaip sudarė mokinių choras, kas juos kvietė giedoti, kurie vaikai dalyvauja chore, kada gieda, iš kokių tekstų ir pan. Vargonininkė paaiškino, kad chore dalyvaujančios moterys atsivesdavo ir savo vaikus ir, jų prašoma, ji pamokiusi juos keletą giesmių. Pasakui prisidėjo kiti vaikai ir taip susidarė nedidelis vaikų choras, kuris sekmadieniais pagiedodavo. Vargonininkė protokolo nepasirašė.

Klebonas kun. Montvila, negavęs raštiško iškvietimo, pas prokurorą nenuvyko. Apylinkės sekretorė pranešė, kad gruodžio 19 nuvyktų pas Vilkaviškio rajono pirmininko pavaduotoją Urboną. Pavaduotojas kleboną kaltino, kad vasarą mokė vaikus religijos tiesų, leidęs mokiniams patarnauti Mišiose, duodęs vaikams pinigų bei saldai-

Kun. P. Rauda, buvęs ilgametis gimnazijų kapelionas Lietuvoje, miręs praėjusiais metais. Šalia stovi Nijolė Sadūnaitė, kuri jį slaugė sergantį. Nijolė Sadūnaitė dabar už LKB Kronikos platinimą yra nuteista ir ištremta į Sibirą. Apie N. Sadūnaitės teismą buvo rašyta Darbininke, Nr. 40 ir Nr. 41.

KELIŲ RŪŠIŲ KUNIGAI

Vilnius. 1974 spalio pabaigoje vilniečiai stebėjosi, pamatę mieste iškabintas afišas apie žymaus floristo kunigo-vienuolio Jurgio Pabrėžos 125 metų mirties metinių minėjimą ateizmo muziejuje. Jurgis Pabrėža ir dabar gyvas daugelio tikinčiųjų širdyse.

-o-

Prieš kelerius metus Kurtuvėnų etnografinio ansamblio dalyviai buvo labai pasipiktinę, kad jų neatsiklausę organizavo koncertą išniekintoje šv. Kazimiero bažnyčioje — ateizmo muziejuje.

1974 Kurtuvėnų ansamblis vėl buvo pakviestas į Vilnių, tačiau ansamblio dalyviai, sužinoję, kad vėl reikės koncertuoti uždarotytoje protestantų bažnyčioje, atsisakė vykti. Koncerto organizatoriams teko keisti datą ir ieškoti kitos vietos.

-o-

Vilnius. Prie šiaurės vakarų Baltarusijos prijungtoje Lietuvoje dalyje — Apsos, Vydžių ir Breslaujos apylinkėse — tėra išlikusios veikiančios bažnyčios tik Deleke ir Breslaujoje. Vietinė valdžia visą laiką draudė vesti vaikus į bažnyčią. Už bažnyčios lankymą vaikai buvo terorizuojami mokyklose, o tėvai — darbovietėse.

1974 valdžia leido iš Lenkijos grįžusiam Deleko klebonui

nių, suorganizuojant vaikų chorą, organizuojant gatvės eisenas ir renkant bažnyčioje aukas.

Kun. Montvila aiškino, kad žmonės mokyti tikėjimo tiesų esanti svarbiausia ir tiesioginė kunigo pareiga, nes tai įpareigoja pats Jėzus Kristus. Klebonas nesigynė, kad priėmęs vaikus patarnauti Mišiose, nes labai tinka, kai vaikai prie altoriaus garbina Dievą. Jeigu tėvai ir patys vaikai nori giedoti, tai jis, klebonas, nedrausiąs, nes bažnyčioje visų žmonių teisės lygios. Rinkliavas bažnyčioje ir toliau darysias nes valdžia uždedanti didelius mokesčius ir jeigu nebūtų daromos rinkliavos, bažnyčios būtų uždarytos. Gatvėje jokių eisenų neorganizuojas, o tik palydįs numirėlius ir kapines pagal bažnytinį apeigyną.

Baigęs apklausą, pavaduotojas Urbonas kleboną nusiuntė pas prokurorą. Šis vėl pakartojo tuos pačius kaltinimus ir surašė protokolą, tačiau klebonas nepasirašė. Išleisdamas kleboną namo, prokuroras paaiškino, kad šią

bylą siųsias apsarvastumui į aukštesnes instancijas.

Kaunas. 1974 rugsėjo 15 buvo atleistas iš mokytojo pareigų Kauno miesto Jablonskio vidurinės mokyklos mokytojas Andrius Dručkus. Kuo nusikalto mokytojas, apdovanotas Švietimo ministro garbės raštais, savo darbus pedagogikos klausimais skelbęs respublikiniuose ir visasąjunginiuose simpoziumuose? Dručkaus nusikaltimas, kad jis priėmė į mokyklos kraštotyros muziejų Rūpintojėlį, vieno mokinio atrastą melioracijos griovyje. Muziejaus tikrintojų priekabi akis užkliuvo ir už muziejų laikomą Darius ir Girėno pirmųjų karstų ir Vytauto Didžiojo medalio. Prie šių „įkalčių“ prisidėjo mokyto. Dručkaus kalba Šarūno Žukausko teisme. Mokytojas charakterizavo Šarūną, kaip nagingą ir darbštų vyrą. Siekdamas apiforminti mokyto. Dručkaus atleidimą iš darbo, du kartus posėdžiavo mokyklos partinis biuras ir kartą miesto partinis biuras. Kai nepavyko mokyto. Dručkaus atleidimo apiforminti „atleistas kolektyvo prašymu“, tada jis buvo priverstas dibiitkvedžiu, neduodant jam nei 9 savaitinių pamokų, reikalingų, kad nenutrūktų stažas. Dručkus kreipėsi į Saugumo komitetą, prašydamas jam raštu pateikti kaltinimus, tačiau buvo apšauktas nacionalistu ir apkaltintas dalyvavimu, pilant Judrėnuose Dariui ir Girėnui piliakalnį. Respublikinėje švietimo darbuotojų profsąjungoje mokyto. Dručkui paaiškino, kad jo atleidimas iš pareigų esąs neteisėtas, tačiau padėtis iki šiai dienai nepasikeitusi. Mokyto. Dručkus iki šiol dirba ūkvedžiu, išlaikydamas tris vaikus ir močiutę, vien už tai, kad suteikė pastogę griovyje mirkstančiam Rūpintojėliui.

Kaunas. 1974 gegužės mėnesį, prieš pat R. Kalantos susideginimo metines medicinos studentams buvo suruošta arbatėlė su menine dalimi ir šokiais. Buvo pakviestas paskaitininkas, išvarta kava psichiatrinės ligoninės virtuvėje, pripirka maisto produktų. Kuzmos gatvėje, po ligonine esančioje erdvoje salėje, laukė atvykstančio akademinio jaunimo. Atvyko ruošėjas prof. gyd. Puras ir paskaitininkas, tačiau studentai nesirodė. Profesorius nervinosi: — Aš su jais atsiskaitysiu...

Nors studentai nelinkę panieškinti vaišių, tačiau šį kartą renginį boikotavo. Nukreipti studentų dėmesį nuo R. Kalantos mirties metinių — nepavyko. (Elta)

kurių nuorašai siunčiami į užsienį. Ten „Draugas“ spausdina po truputį ir po visą pasaulį skamba, kad Lietuvoje yra persekiojami tikintieji. Būtų už ką su reakcingais kunigais ir griežčiau pasielgti, bet mes elgiamės kuo švelniau, ir tik kraštutiniais atvejais represuojame. Reakcingų kunigų grupė negausi: būvę vienuoliai — jėzuitai, marijonai, pranciškonai, o jaunieji reakcingi dvasininkai yra išaugę reakcingų kunigų įtakoje, arba yra buožių vaikai.

Yra Lietuvoje kunigų, kurie nori mesti kunigystę, bet jie dar tebedirba parapajose. Tai mums dar geriau, nes jie tikėjimo dvasios žmonėse nekelia.

Vysk. Steponavičius buvo nesugyvenamas. Kai kurie kunigai mokydavo vaikus, įtraukdavo juos į aktyvų dalyvavimą pamaldose. Kai buvo kreiptasi į vysk. Steponavičių, kad sudraustų tokius kunigus, šis griežtai atsisakė. Todėl jam buvo pasiūlyta išsikelti į Žagarę.

Vysk. Sladkevičius buvo vysk. Matulionio slapta įšventintas. Tai unikalūs atvejai, kai vyskupas eina klebono pareigas.

Užklaustas, kiek yra Lietuvoje tikinčiųjų, Aničas paaiškino, kad bus praversti sociologiniai tyrimai. Mokslų Akademija dėl šio klausimo jau yra susitarusi su Partijos komitetai.

Aničio nuomone, Vatikanas veda dvigubą politiką — palaiko vysk. Brizgį ir dabartinius Lietuvos vyskupus.

(nukelta į 9 psl.)

AN ANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 88-03 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. 11421; tel. 441-1182, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N. Y. 11421. Suteikia garbingas laidojimas. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

TAISOM RADIOJO IR TELEVIZIJOS APARATUS spalvotus ir paprastus. Gilnas patarnavimas įdedant naujas dalis. Aptarnaujam Queens ir apylinkės lietuvių. Naujų aparatų nepaduojam. Kreiptis tel. 847-0887. Adresas: Mr. Joe Kazlas, 87-15 Myrtle Avenue, Glendale, N. Y. 11227 (2 blokal nuo Woodhaven Blvd.).

BUYAS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidojimų direktorius, 426 Lafayette St., Newark, N. J. 07105; tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidojimas. Modernios koplyčios, oras vėdinamas.

RIMOS IR JUOZO BRUŽŲ siuntinių įstaiga atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Didelis prekių pasirinkimas. Sąžiningas ir greitas patarnavimas — 94-08 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. 11421. Telef. 441-4712

JUOZO ANDRUŠIO Real Estate, Insurance. Apdraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds — pinigų investicijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. 11421; VI 7-4477

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N. Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami palaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventoms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N. Y. 11368. Telef. 779-5156.

MOVED TO LARGER QUARTERS — KORDOL FABRICS by — SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 194 Orchard St. New York, N.Y. 10002, telef. AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsių artimiesiems — imtųcruotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Užsiekite į įsikinsite!

LIETUVIŲ R.C. SUSIVIENIJIMAS pigiai, greitai, lietuviškojo dvasioj patarnauja apdraudamas gyvybės netekimo ar ligos atveju. Duoda paskolas su žemu procentu, moka dividendus apsidraudusiems. Kreiptis: direktorius Bronius Bobelis. 212 Elderts Lane, Woodhaven, N. Y. 11421. Telef. MI 7-6637.

SPARTA—Rašomos mašinėlės (v. kalbomis, radio, spalv. TV, kompiuteriai, v. biznio mašinos — pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N. Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

REDDING ELECTRONICS, spalvotų televizijų bei radijo aparatų taisymo krautuvė, rasite visada gerą patarnavimą. Vincents Kurinskas, išdirbęs 20 m. RCA Service Co., prieš 5 metus su sūnumi James įsigijo krautuvę ir kviečia visus apylinkės lietuvių jų patarnavimais pasinaudoti. Adresas: Redding Electronics, 3414 Fulton St., Brooklyn, N.Y., 11208 (tarp Lincoln ir Autumn gatvių). Tel. 647-2327.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiom progom. 846-5454-9527; vakare: 835-4149. 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudos kioskas.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų valanda, šeštad. 4-5 val. WEVD 1330 AM ir 97.9 FM. Music of Lithuania, pirmad. 7:30-8:30 val. vak. WSOU-FM 89.5 anglų kalba. Dr. J. J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountinside, N.J. 07092. Tel. (201) 232-5565.

NEW YORK — Laisvės Žiburys, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N. Y. 11364. Tel. (212) 229-9134.

Dalė Sellei — Povilauskaitė, sav., "Friendly Spirits Wines & Liquors", 146 E. Main St., New Britain, Conn. 06051. Tel. 224-4808. Didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų, mažais ir dideliais kiekiais įvairiom progom. Nuolaidos daromos pagal imamą kiekį. Užsakymai priimami ir telefonu, reikalui esant pristatoma į namus be atskiro atlyginimo. Patarnavimas malonus ir sąžiningas.

Lietuviško stiliaus paminkai
sukuriami ir veltui pristatomi
ir visas kapines New York,
New Jersey ir Connecticut
valstijose

Fasolino Memorials CO.

**66-86 80th Street (prieš St. John's kapines)
Middle Village, N. Y. Queens, N. Y. 11379
(212) DAVenport 6-3150**

— Tai yra mūsų vienintelė vieta
Gausi parodų salė

**GRUPINĖS KAINOS PAVIENIAMS ASMENIMS
4 DIENŲ KELIONĖ Į**

LAS VEGAS

VIEŠBUČIAI:

Stardust \$249
Flamingo 259
Aladdin 259
Circus Circus 259
Hilton 279
Caesar's Palace 289
MGM Grand 299

KAINA ĮSKAITO:

Skridimai lėktuvu
Viešbutis nuo ketvirtadienio iki
sekmadienio
Pervežimai iš aerodromo į viešbutį ir atgal
Visi lėktuvų ir viešbučių takasai
Bagazų nešiojimai
Dveji pusryčiai
Sauga nikelių

Šių kelionių ir kitais kelionių reikalais
kreiptis į

**VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
ROMAS KEZYS, SAV.**

2129 Knapp St. Brooklyn, N.Y. 11229 Tel. (212) 769-3300

DABININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y., 11207

The Lithuanian Weekly Published
by Franciscan Fathers

Editorial Office (212) 827-1352
Business Office (212) 827-1351

Second-class postage paid at Brooklyn, N. Y., Post Office
Subscription per year — \$10.00. Single Copy 20 cents

Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujunge AMERIKA, LOS organą DABININKA ir LIET. ŽINIAS • Pre-
numerata metams \$10.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožūra •
Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbimų turinį
ir kalbą redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

LB Spaudos vaju

Praeitais metais JAV LB Krašto Valdyba buvo paskelbusi spaudos vaju. Vajaus tikslas buvo išjudinti visas lietuviškas kolonijas, pasiekti net pavieniui gyvenančius ir surasti kuo daugiausia prenumeratorių lietuviškiems laikraščiams. Buvo renkamos ir aukos spaudai.

Krašto Valdyba norėjo ne tik spaudą paremti. Ji norėjo stiprinti lietuvišką nuotaiką pas tuos žmones, kurie blėsta, kurie tolstą nuo lietuviško gyvenimo.

Vajus davė savo rezultatus. Buvo surasta naujų skaitytojų, buvo surinkta aukų laikraščiam. Kartu buvo išjudinta lietuviška bendruomenė.

Tokį vaju Krašto Valdyba skelbia ir šiemet. Vajus prasidėjo lapkričio 1 ir tęsis iki vasario 29, vadinasi, 4 mėnesius. Tai gražus laiko tarpas. Per jį galima įsisiūbuoti, galima išaiškinti vajaus svarbą ir galima surinkti kuo daugiausia naujų prenumeratorių bei aukų.

Vaju tvarko R. Česonis, JAV LB Krašto Valdybos vicepirmininkas. Ir pernai jis vadovavo vajui, parodydamas daug sumanumo ir uolumo. Ir šiemet jis išsiuntinėjo aplinkraštį visom LB apygardom, kad jos savo ribose organizuotų spaudos vaju.

Spaudos vajaus sėkmingumas priklausys nuo to, kaip jį organizuos apygardos ir apylinkės. Galima parašyti ir gražius raštus ir neturėti jokio vajaus, jei tie raštai žmonių nepasiekia ir neišjudina veiklai. Visas atsakomybės svoris čia krenta ant apygardos valdybų. Jom pirmom tenka apsidairyti aplinkui ir nuspręsti, ką jos gali padaryti. Jos į talką pasikviečia savo apylinkes, o tos — senūnijas.

Svarbiausia, kad vajus eitų, reikia tuoj pat paskirti žmogų, kuris rūpintųsi vajumi. Reikalo nereikia palikti bendrai valdybai, nes valdybos turi kitų reikalų. Tik vienas žmogus tą

klausimą geriau išjudins ir gaus geresnius rezultatus.

Tas žmogus gali būti ir valdybos narys, gali būti ir nepriklausąs valdybai. Svarbu, kad jis turėtų entuziazmo lietuviškai spaudai ir sugebėjimo aukas bei prenumeratorius rinkti.

Tad visų valdybų pirmas rūpestis — surasti jau dabar tinkamą žmogų šiam darbui. Reikalas svarbus, negalima atidėlioti.

Į platinimą reikia įtraukti kuo daugiau jaunimo. Tegu jis platina prie įėjimo į mūsų parengimus, prie bažnyčios po pamaldų. Jaunuoliam tai bus konkretus darbas ir drauge visuomeninio veikimo pratybos.

Praeitais metais sėkmingai platino lituanistinių mokyklų mokiniai. Vyresnieji nedrįsta atsisakyti, kai laikraštį siūlo mokiniai.

Įtraukime ir organizacijas, kad jos savo tarpe pirma paskleistų savo laikraštį. Pavyzdžiui, ar visi ramovėnai skaito Karį, ar visi skautai — Skautų Aidą, ateitininkai — Ateiti? Galima pasiūlyti jiems ir kitų laikraščių bei žurnalų.

Įjunkime ir radijo valandėles. Tiesa, jos gyvena iš aukų ir skelbimų, bet jos visada skelbia kultūrinius reikalus. Tikriausiai jom nebūtų sunku savo programoje prisiminti vaju ir paraginti klausytojus. Tai gali būti tik vienas sakinytis, bet jis irgi bus naudingas, jis atkreips klausytojų dėmesį į vaju.

Yra šeimų, kurios gyvena nutolę nuo lietuviško gyvenimo. Kad jos visiškai nepažintų, tegu apygardos valdybos jom užsako kokį laikraštį ir prenumeratorą sumoka iš savo iždo. Gal toks geras darbas atgaivins lietuvišką nusiteikimą.

Visi prašomi remti spaudos platintojus, prašomi padėti jiems. Prašomi skirti premijas tiems, kurie daugiausia išplatins.

Kalbant apie LMKF istoriją, tenka minėti jos pirmininkes, kurios, stovėdamos organizacijos priešaky, savo kadencijų metu turi progos padaryti vienkartinį efektingą žygį ir susilaukti už juos pripažinimo. Bet kad jos galėtų padaryti tuos žygius, kad organizacijos darbas eitų pirmyn, reikia eilės moterų, kurių nuolatinės pastangos Ligijai Bieliukienė vadindavo kasdieniniu pilku herojiskumu. Tokių moterų LMKF vadovybėje ir klubuose buvo ir yra labai daug. Dauguma jų — ilgalaikės Federacijos valdybos narės, einančios įvairias pareigas.

LMKF dabartinė vicepirmininkė Viktorija Četėtienė, Lietuvoj buvusi skaučių veikėja. JAV dirbanti Lietuvos Laisvės Komitete ir Vlike sekretore, nuolat seka Lietuvą liečiančius politinius įvykius, į kuriuos Federacija gali neatidėliodama tiksliai reaguoti, patariama ir padedama mūsų vadovaujančių veiksmų.

Vicepirmininkė dr. Marija Kregždienė aštuonerius metus energingai vadovavo New Yorko klubui, dirbo LMKF valdyboje išdininke, o dabar ypač daug laiko skiria ryšiam su Federacijos klubais.

Daug organizacijai yra pasidarbavusios dabartinė išdinininkė Elena Legeckienė, sekretorė Malvina Klivečkienė, narė visuomeniniam reikalui Sofija Skobeikienė, buvusi New Yorko klubo pirmininkė Pajauta Ivašauskienė, ilgametė Federacijos renginių organizatorė Valerija Šileikienė ir Margarita Samatienė, atstovavusi Pabaltijo Moterų Tarybai ir LMKF Azijos moterų

IŠ MOTERŲ PASAULIO [4]

S. VALIUKIENĖ

visuotiniame suvažiavime Japonijoje ir amerikiečių moterų klubų ruošiamuose pavergtųjų tautų minėjimuose šiame krašte.

Su didžiule energija Federacijai darbuojasi dabartinė New Yorko klubo pirmininkė dr. Marija Žukauskienė. Šios valdybos kadencijos metu JAV buvo įsteigti du nauji Federacijos klubai: Magdalenos Ulėnienės iniciatyva — didžiulis Los Angeles klubas ir Aldonos Noakaitės-Pinch pastangomis — gajus New Jersey klubas.

Ypatingo dėmesio vertas yra Galios Žilionienės įnašas į LMKF veiklą. Nuo 1963 apie dešimtį metų ji sėkmingai vadovavo lietuvių delegacijai į Pabaltijo Moterų Tarybų rinkimus atvejais ėjo tos Tarybos pirmininkės pareigas. Drauge su latvėm ir estėm ji kasmet atstovavo pabaltietėm GFWC suvažiavimuose ir savo iškaltinimu bei ryškia asmenybe išliko tarptautinių klubų atstovų tarpe. 1972 ji buvo pakviesta tuometinės GFWC pirmininkės Haugan atstovauti šiai milijoninei moterų organizacijai Jungtinėse Tautose, kaip tos organizacijos amerikietės atstovės pavaduotoja. 1974 dabartinė GFWC pirmininkė Miller pakvietė Galiją Žilionienę toliau tęsti jai pavestas pareigas Jungtinėse Tautose.

Nelauktai darbščios ir energingos talkininkės LMKF susilaukė Reginos Rūtos Žymantaitės.

LMK Federacijos suruoštame pagerbime dr. Legeckų namuose garbės pirmininkei Vincei Jonuškaitei-Leskaitienei. I-e eilėje iš k. Rūtenienė, Klivečkienė, Sutkuvienė, Vytyvėnė, Noakienė, Šileikienė, Gerdvilienė, Žukauskienė, Žymantaitė, II-oje eilėje Penikienė, dr. Goeldnerienė, Karečionienė, Kačinskienė, Maurukienė, garbės pirmininkė V. Jonuškaitei-Leskaitienei, Švalbonienė, Pakalkienė, Samatienė, dr. Kregždienė, Federacijos pirmininkė Banaitienė, III-oje eilėje Laucėvičienė, Skobeikienė, Legeckienė, Ulėnienė, Četėtienė. Nuotr. A.R.

kito dar gražesni. Iš atlidų suvažiuoja giminės pas gimines, draugus, pasisvečiuoja, pasikalba ir patenkinti grįžta į savo namus.

Atrodo, kad šitokie papročiai buvo visoj Lietuvoj, tik kiek skyrėsi vieni nuo kitų.

Senesniais laikais Lietuvoj buvom persekiojami, kalinami, žudomi. Bet laikai kryo į geresnę pusę. Trūko tik to, kad rusų caras Lietuvai duotų laisvę. Dėl to, kaip kažkas pasakė, jis nieko nebūtų nustojęs, tik mes, lietuviai, jam po mirties būtume pastatę gražiausią paminklą.

1914 prasidėjęs rusų-vokiečių karas pražudė carą ir vokiečių kaizerį. Atsikūrusią nepriklausomą Lietuvos valstybę 1940 paverė bolševikiniai okupantai.

Kaip staiga tie laikai pasikeitė! Caro laikais galėjom važinėti į kitas parapijas švesti atlaidų. Ar tai galima nors truputį prilyginti su tuo, kaip dabar žmonės Lietuvoj švenčia šventes?

Vestuvės

Anais laikais ūkininkai keldavo dideles ir gražias vestuves. Būdavo puotaujama visą savaitę. Kai ką apie tas vestuves papasakosiu.

Jaunasis arba nuotaka, žiūrint, kas vestuvės kelia, pasirinkdavo kvieslį, kuris jodavo ant gražaus pabaloto arklio kvesti svečių į vestuves. Rūtos šakelė, prisegta prie kepurės, buvo ženklas, kad jis kvieslys. Jaunasis ir nuotaka

užsakę metu vaikščiodavo taip pat pasipuošę rūtom; jaunasis — prie kepurės, o nuotaka — prie krūtinių. Tai ženklino nekaltumą.

Kvieslys turėdavo išmokti tam tikras eiles su pakeitimais. Žiūrėjo, ką kviečia į vestuves. Negalėjo minėti to, ko nėra namuose, ir negalėjo nieko apilenkti, kas yra kviečiamoj šeimoj.

Prie gražaus pagaliao jis prisirišdavo nedidelį skambutį. Užtiesdavo jį gražia spalvota skepetaitė, kad nebūtų matomas. Greta skepetaitės pririšdavo lietuviškais raštais austų juostų. Įlėjęs į kambarį, būdavo, sustoja prie durų ir su niekuo nepradeda jokių kalbų, nors dešimt mergaičių jį pasitiktų, visokiais būdais trukdė jam kvietimą.

Sustojęs prie durų, kvieslys virpina skambutį ir kalba:

“Kviečiu mielus gimines visus (arba — kviečiu mielus kaimynėlius) pas tokį ir tokį tokį dieną į vestuves. Ant avino barono, ant žąsino girgintono, ant jaučio musto. Ten yra peiliai įsmeigti. Kas norės, nusipiausias, kas nenorės, pasižiūrėjęs nusipiausias. Kviečiu ir senus tėvelius pas jūsų kaimynėlius. Kviečiu jaunas mergaites išpaušti nuotakai kertele ir suraminti jos širdelę. Kviečiu jaunus bernužėlius “pamuštravoti” savo bėrus žirgelius. Visi būsit pavaišinti, skaniu midum pagirdyti. Kviečiu mažus vaikelius už pečiaus sėdėti, kaulėlius graužinėti. Kas

tės asmeny. Tai mūsų jaunosios kartos atstovė, išaugusi Kanadoj, New Yorke baigusi politinius mokslus, tvirtai stovinti amerikiečių pasauly, drauge atsidavusi lietuviškiem reikalams. 1973 ji perėmė lietuvių delegacijos į PMT pirmininkės pareigas; drauge jai teko perimti ir visos Tarybos vadovavimą tiem metams. Ji du kartus atstovavo Federacijai GFWC suvažiavimuose, dalyvavo Federacijos regionalinės valdybos suvažiavime Vokietijoje ir, kaip PMT pirmininkė, dviem atvejais lankėsi Washingtone, kur jai pavyko užmegzti ryšius su Pabaltijo reikalams palankiais įstatymų leidėjais.

LMKF šaknys ir gyvybė yra jos klubai. Šalia bendro darbo Federacijoj, savo vietovėse jie labai gyvai reiškiasi lietuviškoj kultūrinėj, visuomeninėj ir šalpos veikloj, puoselėja savo krašte gražias tradicijas, stengiasi išlaikyti tautinės sąmonės kibirkštį jaunimo tarpe, moraliai ir materialiai jį paremdami. Visi Federacijos klubai gausiai aukoja lietuviškom institucijom, dauguma jų yra Kultūros Fondo nariai; klubai įgalina Federacijos vadovybę darbuotis, sutelkdami tam darbui lėšas. Visi klubai, kiek pajėgdami, stengiasi supažindinti šio krašto vietinės valdžios atstovus ir visuomenę su Lietuvos byla.

Dėl geografinių priežasčių svarbiausias vaidmuo Federacijos gyvenime tenka New Yorko klubui. Dėl greito susisiekiimo ir susijonimo didžiauma LMKF valdybos narių yra renkamos iš jo narių tarpo (šios kadencijos metu į valdybą įeina po vieną atstovė iš kaimyninių New Jersey ir Connecticut valstijose veikiančių klubų). New Yorko klubas sutelkia didžiausią dalį lėšų Federacijai, jo narės yra šeiminkės visuotiniuose Federacijos suvažiavimuose; klubas padeda PMT pirmininkei lietuvių kadencijos metais, gyvai dalyvauja New Yorko lietuvių kultūrinėj veikloj, surengdamas daug parodų, paskaitų ir labai populiarių kasmetinių Velykų stalų. Tai yra LMKF veikimo bazė, jos didžiausias ramstis.

Kitų klubų individualiam darbui aptarti bus skirtas atskiras straipsnis.

Atstovaujant lietuvių tarptautinėse moterų organizacijose ir kreipiantis į laisvojo pasaulio ir JAV valdžios atstovus ir įstatymų leidėjus, LMK Federacijai yra labai svarbu turėti stiprų užnugarį ir savųjų paramą. Šiuo Lietuvai ypatingai sunkiu metu nė vienas iš mūsų negali sau leisti prabangos stovėti organizuoto gyvenimo nuošalėj; tik per organizacijas kiekvieno mūsų kad ir menkiausia asmeninė pastanga pavirsta galingos pastangų sumos dalim, kuri gali būti naudinga mūsų kraštui.

Lietuvių kolonijose yra daug pavienių moterų organizacijų, dirbančių mūsų visuomenei naudingą darbą. Jų pastangos būtų daug efektingesnės, jei jos, pasilikdamos savarankiškos organizacijos su savo pavadinimais, tikslais ir tradicijomis, įsijungtų į didelę LMKF grandinę ir per tai įtaptų tarptautines moterų organizacijas, kuriose lietuvių balsas tada taptų daug svaresnis. LMKF kviečia ir tikisi, kad visos lietuviškos moterys arba jau egzistuojančių organizuotų moterų vienetai jungsis į LMKF gretas ir tuo stiprins lietuvių moterų bendrą, koordinuotą pastangą kovoj už lietuvių tautos teisę išlikti gyva ir vėl tapti laisva.

LMKF visuotinio narių suvažiavimo proga organizacija su dėkingumu prisimena lietuviškų veiksmų vadovaujančius vyrus, kurie visada padėjo, ir padeda patarimais, padėsimu ir pripažinimu. Trys jų yra iškilieji amžinybėn, sėdi tarpe, Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas Vaclovas Sidzikauskas, kurio erudicija ir diplomato patirtis atspindėjo jo patarimuose Federacijai, per eilę metų rašant ir redaguojant protesto raštus, kalbas, laiškus spaudai. Mūsų neužmirštami bičiuliai buvo Lietuvos generalinis konsulas Jonas Budrys ir Lietuvos konsulas New Yorke Vytautas Stašinskas.

Šiandien LMKF sulaukia visokeriopos paramos iš Vliko pirmininko dr. Kęstučio Valiūno, Lietuvių Bendruomenės vadovybės New Yorke, Lietuvos generalinio konsulo New Yorke Aniceto Simučio ir jo žmonos ir Vliko tarybos nario Broniaus Bieliuko. Jiems visiems priklauso gili LMKF padėka.

Vytautas

SUVALKIJOS ŪKININKO ATSIMINIMAI

4

Jau būdamas vyrukas, iš labai arti pažinojau kaimyninę Pajevonio parapiją daug stambių ūkininkų, tarp kurių buvo ir mano giminių. Buvo tokių ūkininkų, kurie 1906-14 metų laikotarpy turėjo bankuose santupų daugiau kaip 10,000 rublių, pirkto vaikams ūkius, o į didesnius mokslus jų neleidė. Taip vyko dėl to, kad tuo laiku ūkininkai gerai gyveno, o lietuviams rusų caras nedavė tarnybų Lietuvoj.

Buvo lietuvių, baigusių agronomų mokslus. Daugumas jų gaudavo tarnybas Lietuvoj; būdavo dvarų ūkio vedėjais. Vienas jų, Jurgis Želvytis, ūkio vedėju dvaruose išbuvo daug metų. Vėliau iš tėvų paveldėjo ir gražiai tvarkė stambių ūkių Būdvičių kaime. Arminas, taip pat agronomas, turėjo vidutinį ūkį Karklupėnų kaime, bet pažangos nepadarė.

Praktika yra parodžiusi, kad vidutiniame ūky pažangą padaryti yra sunkiau, negu stambiam ūky.

Truputis papročių

Lietuvoj prieš 1914 metų karą ūkininkai gyveno pasiturinčiai, ypač stambesnieji.

Buvo kaimų, kur ūkininkai rudenį susitardavo pašventinti laukus. Būdavo, šeiminkės prisigamina visokių valgių. Susineša juos pas kokį ūkininką, kurio gyvenamas namas yra erdvesnis. Žinoma, pasitūpina, kad prie skanumynų būtų ir ko nors gaivinančio. Na, ir muzikantas ateina. Tą rytą parapijos bažnyčioj būna mišos. Dekojama Dievui už visas suteiktas gėrybes. Kunigą parsiveža į kaimą, apveža aplink viso kaimo laukus. Iš keturių kampų kryžmai kunigas pašventina laukus. Na, ir prasideda balius, kaip kokios vestuvės.

Tarp kaimynų, susipykusių dėl gyvulių, jiems žalos pridariusių, atsirasdavo tarpininkas ir juos sutaukydavo. Koks būdavo abiem pusėm džiaugsmas, kad nereikia eiti į teismą! Tokios kaimo tradicijos susidarydavo tik ten, kur ūkininkai gerai sugyvendavo.

Stambesni ūkininkai laikydavo po porą gražių arklių vien tik važiuoti į bažnyčią, miestą, vestuves ir į kitokių susiejimus.

Būdavo gražu žiūrėti, kaip ūkininkai suvažiuoja į parapijų atlaidus. Vieno gražus arkliai, pakinktai, šventadienis vežimas,

ypač vienturtės, gaudavo iš tėvų tiek visko, kad prikraudavo porą vežimų. Bet pagrindinis kraitis buvo duodamas tūkstančiais rublių. Pas notarą įrašydavo į jaunojo ūkį nuotakos įnašą. Be pinigų niekas žmonos neimdavo. Namų paveldėtojas gaudavo iš tėvų ūkį, per notarą užrašant broliam ir seserim išmokėtiną dalį.

Dovanos

Vestuvės dažniausiai tęsdavosi tris dienas. Paskutinę dieną vestuvėm einant prie pabaigos, nuotaka, būdavo, sėdė už stalo kerčioj. Vienas vestuvėninkas pasiima į rankas ką nors skambančio arba barškančio, kelia triukšmą ir paeiliui šaukia vestuvėninkus: tu, toks ir toks turtois, ateik prie stalo ir apdovanok savo kaimynėlį (arba giminaitę) Onutę arba Marytę, ir panašiai.

Dovanom pasibaigus, nuotakos motina, rankose laikydama gražią skepetaitę, prieina prie nuotakos ir uždengia jos galvą ir rūtų vainikėlį. Nuotaka verkdamas bučiuoja motinos rankas ir veidus. Verkia abi kartu.

Šios paskutinės ceremonijos ir daugiau kam, šalia stovintiems, sudrėkindavo akis.

(Bus daugiau)

VARŠUVOS LIETUVIŲ CHORAS

Pirmas dirigentas buvo M.K. Čiurlionis

Kai New Yorke buvo rengiama M. K. Čiurlionio gimimo sukakties akademija, į garbės prezidiumą buvo pakviestas muzikas Aleksandras J. Aleksis iš Waterburio, Conn. Jis yra mūsų vyresnės kartos muzikas. Teko jam mokytis Varšuvoje, kur mokėsi ir M. K. Čiurlionis. Teko vadovauti ir Lietuvos Draugijos chorui, kurio pirmuoju dirigentu buvo minėtas Čiurlionis. Tokiu būdu A.J. Aleksis būtų atnešęs dar gyvas ano meto nuotaikas.

Jis buvo pažadėjęs atvykti ir akademijoj pakalbėti, bet akademijos dieną aplinkybės taip susidėjo, kad atvykti negalėjo. Siųsdamas rengėjam sveikinius, jis pažadėjo Darbininkui atsiųsti to Varšuvos choro nuotrauką. Savo pažadą ištesėjo. Nuotrauką su paaiškinimais atsiuntė. Čia ją ir spausdiname.

Apie Varšuvos lietuvius

Senajoje Varšuvoje, kai dar buvo bendra Lietuvos-Lenkijos valstybė, gyveno ir vienas kitas lietuvis didikas. Buvo ir kitos bajorijos, bet jie visi kalbėjo lenkiškai ir taip dingo.

Devyniolikto amžiaus antroje pusėje, praėjus sukilimam, Varšuvoje atsirado grupelė lietuvių. Daugiausia buvo amatininkų, tarnaičių, tarnų. Atvyko čia studijuoti ir lietuvių, nes čia buvo kelios aukštosios mokyklos — universitetas, politechnikumas, konservatorija, meno mokykla.

Aktyviau pradėjo reikštis tik studentai, kurių tarpe buvo ir Vincas Kudirka. Jie sumanė leisti Varpą.

Vėliau organizavosi platesniu mastu. Įsikūrė Varšuvos Lietuvos draugija, Varšuvos lietuvių savišalpos draugija. Turėjo savo chorą, kuris buvo visos veiklos centras. Choras pritraukė jaunimą, palaikė lietuviybę. Choras ir parodė, kad lietuvių kalba yra ne lenkų kalba, kitaip ištariama, bet savita ir nieko bendro neturinti su lenkų kalba.

Varšuvos lietuvius Baltutis turėjo savo siuvelyklą ir drauge siuvinio mokyklą. Turėjo didesnes patalpas, kur galėjo susirinkti lietuviai ir pasikalbėti. Ten kiekvieną šeštadienį vykdavo ir

choro repeticijos. Drauge tai buvo ir pramoga.

Choras kasmet užgavėnių metu surengdavo savo koncertą. Bet to paprastai neužteko. Pridėdavo dar ir vaidinimą. Varšuvoje veiklus buvo varpininkas Vincas Palukaitis, turėjęs tarnybą Alfa-Laval separatorių atstovybėje. Jo ir kitų veiklių iniciatyva 1910 rugpjūčio mėn. choras išleido lietuvišką plokštelę, kurioje buvo daug Čiurlionio kūrinių.

Choro dirigentai

To choro vadovas ir dirigentas buvo M.K. Čiurlionis. Jam apsirgus, trumpą laiką vadovavo Stasys Šimkus. Po jo — A. Ratušinskas, Šv. Florijono bažnyčios vargonininkas. Nuo 1909 rugsėjo mėn. iki 1912 liepos mėn. jo vadovu buvo Aleksandras J. Aleksis (Aleksandravičius). Tuo metu jis buvo konservatorijos studentas. Baigęs mokslus, jis išvyko į Ameriką.

Tolimesni choro vadovai buvo: V. Žadeika, Kazėnas, Kazūra, J. Štarka, J. Bendorius.

Žmonės šioj nuotraukoj

Muzikas A.J. Aleksis apgaili, kad po 65 metų daugelis pavardžių išdilo iš atminties, bet vis dėlto jis kėlė suminėjo.

Choro centre sėdi dirigentas Aleksandras J. Aleksis, Varšuvos konservatorijos studentas.

I-oje eilėje žemai iš kairės — Kriaučiūnaitė.

II-oje eilėje (sėdi) iš k. Vincas Palukaitis — choro pirmininkas, globėjas, Kubiliūtė, už dirigento Gražina Stankevičiūtė, paskutinė toje eilėje — Aldona Sakalauskaitė (poeto Ksavero Vanaigelio dukra).

III-oje eilėje iš k. stovi Halina Stankevičiūtė (trečioji) ir aštunta — Vitkauskaitė.

IV eilėje iš dešinės — muzikas Viktoras Žadeika, Stasys Čiurlionis, Mikalojaus Konstantino brolis, politechnikos studentas, Juozas Čipliauskas — medikas, Juozas Kamaitis — muzikas, Jonas Bendorius — muzikas.

V-oje eilėje iš kairės — skulptorius Vincas Grybas, ketvirtas — muzikas Albinas Iešmantas,

Varšuvos Lietuvos Draugijos choras 1910 metais. Muzikas Aleksandras J. Aleksis — dirigentas.

MIRĖ MUZIKAS JONAS ZDANIUS

Muzikas — kompozitorius Jonas Zdanius, ilgai sirgęs, mirė spalio 23 rytą Hot Springs, Arkansas valstijoje. Palaidotas spalio 25 Chicagoje. Liko žmona Jadvyga, sūnus Almis ir kiti giminės.

—o—

Jonas Zdanius-Zdaniavičius buvo gimęs 1913 lapkričio 1 Jurbarko. Mažas apsigyveno Kaune. Muziką studijavo E. Laumianskienės Liaudies konservatorijoje, vėliau Kauno valstybinėje konservatorijoje. Studijavo smuiką ir kitus muzikos instrumentus.

Savo gyvenime reiškėsi bent keliuose muzikos srityse: buvo choro vadovas, buvo kompozitorius ir mokėjo profesionaliai perrašyti gaidas gaidų leidykloje.

Ir savo gyvenimą taip pat praleido bent keliuose kraštuose. Iš Lietuvos pateko į Vokietiją, iš ten emigravo į Australiją, iš Australijos į Ameriką atvy-

paskutinis — muzikas Julius Štarka.

Nuotrauka padaryta 1910 Baltojo siuvelykloje. (p.j.)

Jungtinis choras M. K. Čiurlionio kūrinių koncerte spalio 19 Kultūros Židinyje. Dirigentas V. Mamaitis kalba publikai. Nuotr. P. Bivainio

Smuikininko Izidoriaus Vasyliūno suorganizuotas styginis vienetas iš Bostono, atlikęs Čiurlionio kvartetą M.K. Čiurlionio kūrinių koncerte spalio 19 Kultūros Židinyje. Nuotr. P. Bivainio

Iš muzikų veiklos

— Solistė Anita Pakalniškytė iš Hamiltono, Ont., Kanados, dainuos Darbininko 60 metų sukakties minėjime New Yorke, Kultūros Židinyje, 1976 balandžio 24. Ši jauna solistė iki šiol jau yra laimėjusi 252 medalius, 42 trofėjus, 43 stipendijas ir dainavusi 38 koncertuose.

— Los Angeles, Calif., Šv. Kazimiero lietuvių parapijos choras, vadovaujamas kompozitoriaus Broniaus Budriūno, yra pakviestas dalyvauti Amerikos 200 metų nepriklausomybės minėjime, kuris įvyks 1976 gegužės 22-23 Los Angeles mieste. Šis choras taip pat atliks meninę programą 1976 Vasario 16-tosios minėjime.

— Bostono vyrų sekstetas, vadovaujamas kompozitoriaus Juliano Gaidelio, lapkričio 15 atliks meninę programą Hartford, Conn., kai ten bus minima Lietuvių Amerikos Piliečių klubo 65 metų sukaktis.

— Solistai Janina Čekanauskienė ir Henrikas Paškevičius atliks meninę programą Los Angeles, Calif., lapkričio 8 Šv. Kazimiero parapijos salėje įvyksiančiam skautų baliui. Solistam akomponuos pianistė Raimonda Apeikytė.

— Lietuvių Opera Chicagoje, minėdama savo dvidešimtmetį ir kartu atsiliepdama į JAV valdžios raginimą įvairiom tautybėm minėti 200 metų šio krašto nepriklausomybės sukaktį, 1976 stato tris vieno veiksmo operas, sukurtas čia gyvenančių lietuvių kompozitorių. Tų operų spektakliai bus gegužės 8, 9, 15 ir 16 dienomis Marijos aukštesniosios mokyklos auditorijoje, Chicagoje.

— Varpas, Toronto lietuvių choras, Lietuvių Dienų proga lapkričio 8-9 atvyks į Cleveland, Ohio. Šeštadienį atliks koncerto programą Dievo Motinos N.P. parapijos salėje, sekmdienį giedos bažnyčioje.

— Clevelando vyrų oktetas atliks koncerto programą Clevelande, Ohio, spalio 12, švenčiant L.K. Moterų Draugijos 45 metų jubiliejų.

— Aidas, Hamiltono mergaičių choras, lapkričio 29 koncertuos Chicagoje, Marijos aukštesniosios mokyklos salėje, Lietuvių Religinės Šalpos rėmėjų suvažiavimo proga.

— Solistės Dalios Kučėnienės koncertą Chicagoje, Jaunimo Centre, spalio 5 surengė Korporacija Giedra. Porą valandų trukusioj programoj solistė pasirodė su įdomiu repertuaru. Koncertas laikomas solistės, kompozitoriaus Dariaus Lapinsko ir Giedros Korporacijos laimėjimu.

— Baletu solistė Violeta Karosaitė sukurė specialų šokį M.K. Čiurlionio "Jūros" motyvais. Tą šokį ji pašoko spalio 12 Chicagoje, Jaunimo Centre, minint M. K. Čiurlionio gimimo šimtmetį.

— Sol. Alodijai Dičiūtė-Trečiokienei specialiai dedikuotą dainą "Svetimi kalnai" (žodžiai B. Brazdžionio) sukurė prof. V. Jakubėnas, minint L.D.K. Birutės draugijos auksinį jubiliejų.

— Akt. Zita Kevalaitytė-Visockienė pakviesta režisuoti naują muzikinį veikalą, kuriuo bus atžymėta Dainavos ansamblio 30 metų sukaktis.

daugiausia vaikšto sekundėmis ir tercėmis.

Pirmas kūriny, dedikuotas Apriškimo parapijos chorui parapijos 60 metų sukakties proga, diriguojant Algirdui Kačanauskui, buvo meniškai pirmą kartą atliktas. Šioj giesmėj autorius nesiveržė su balsų skalės limitacija; partijoj duota net žemoji mi gaida.

Kun. Ladas Budreckas yra grynai bažnytinio kongregacinio stiliaus muzikos kūrėjas. Atsidavęs su "siela ir kūnu" bažnytiniam giedojimui, kartkarčiais tą giedojimą vis papildo bei paaugina nauja kūryba. J.St.

Jonas Zdanius

nį — Suk į ratą, sukūrė variacijas smuikui ir fortepijonui.

Amerikoje parašė dainų, harmonizavo liaudies dainų, paruošė leidinį — 100 dainų choram. Leidinį išleido JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdyba.

Gaidų perrašytojas

Gyvendamas Evanstone, prie Chicago, jis dirbo Summy-Birchard Co. gaidų leidykloje kaip specialistas gaidų perrašytojas. Nepaprastai gražiai, kaligrafiškai jis sugebėjo perrašyti gaidas, kad būtų galima jas spausdinti. Ilgai dirbęs svetimiems, nuo 1964 buvo atidaręs pats savo įmonę. Jis ir nevieną lietuvišką kūrinių taip gražiai perrašė ir parengė spausdinti ofsetu.

Kompozitorius

Iš jo kompozicijų atžymėtina: Kaune sukurto dvi liaudies melodijų pynės ir maršas — intermezzo pučiamųjų orkestrui. Parašė originalių dainų, harmonizavo liaudies dainų.

Vokietijoje parašė keliasdešimt originalių dainų, pausės rinkinį — Dainos skautiškam jaunimui.

Australijoje paruošė lietuvių liaudies žaidimų ir šokių rinkinį.

J. VEBLAITYTĖS PASIRODYMAS ELIZABETHE

Muzikė dainininkė Jūratė Veblaitytė, Locust Valley, L.I., High School muzikos mokytoja, toj apylinkėj yra pirmaujanti vokalistė. Neseniai Sarah kolegijoj, Bronxville, N.Y., Beethoven C dur mišiose ji atliko sopraną solo partiją.

Rugsėjo 17 dainavo New York Times radijo stoty su Phoenix pučiamųjų instrumentų kvintetu. Padainavo 5 dainas iš komp. Dariaus Lapinsko ciklo "Mergaitės dalia".

Lietuvių tarpe spalio 4 Elizabeth, N.J., buvo jos pasirodymas su nauja programa. Dainavo šias dainas: J. Gruodžio "Saulėlė raudona", "Oi ant kalno" ir "Aš anyta", St. Vainiūno "Rudenio naktį" ir V. Kairiūkščio "Vyrurėliai". Iš operinio repertuaro atliko: Casta Diva ariją iš Bellinio operos "Norma" ir bisiui Brangenybių ariją iš operos "Faustas".

Muzikinė programa buvo meniškai. Bet lietuviški panašūs numeriai labiau naudotini dainų recitaliuose, o ne tautos šventės minėjimuose banketų metu. Dažnai mūsų auditorija gilesnės įtampos meno tinkamai neįvertina; todėl jai reikia duoti ir lengvesnio žanro dainų.

J. Veblaitytė kaip dainininkė yra daug pažengusi į priekį tiek technine, tiek meno kultūros linkme; jaučiama pažanga ir dainos turinio išraiškioj. Intonacija švari. Dainininkė turi ryškų muzikinį talentą ir pakankamą

bendrą muzikinį pasiruošimą. Aukštajame balso registre jos balso potencialumas padidėjęs; su laiku sustiprės ir žemesnės gaidos. Atrodo, kad ji palaipsniui kopina arčiau vokalinio meno viršūnės. J. St.

NAUJOS GIESMĖS

Lietuviškos giesmės puoselėtojas kun. Ladas Budreckas paskelbė savo parašytas tris naujas giesmes, kurios papildė mūsų bažnytinės vokalinės muzikos neturtingą literatūrą. Dvi giesmės — "Sveika Marija" ir "Kalėdų nakties bernelių giesmė" (nepraktiška ilgą antrašė) — pasirodė viename leidinyje, gražiai išspausdintame Pranciškonų spaustuvių, pailiustruotame Pauliaus Jurkaus. Išleidimą finansavo daugelio lietuviškų knygų mecenatas prel. Juozas Karalius. Trečioji, "Advento giesmė", išspausdinta tikinčiųjų maldų vadovėlyje, gaidų skyriuj.

"Sveika Marija" yra maldos tekstas, be pakartojimų, 24 taktų, dviejų periodų. Tai gilaus susikaupimo ir maldos meditacijos giesmė. Antroji giesmė — kalėdinės nuotaikos, dviejų dainų: versus ir refrain forma, trumpa 13 taktų muzika; žodžiai kun. Stasio Žilio.

Giesmių harmonizacija "švarutėlė", balsų vedimas natūralus, melodinė linija santūri —

KONGRESO ATSTOVAS E.J. DERWINSKI RAMINA LIETUVIUS

Amerikos Lietuvių Taryba spalio 15 savo būstinėje buvo sukvietusi spaudos ir radijo atstovų spaudos konferenciją. Šioje konferencijoje dalyvavo ir trys latvių atstovai: Pavergtųjų Tautų Komiteto pirmininkas Viktors Viksnins, dr. Ilars Bergmanis ir kun. Vilis Varsbergs.

Konferencijos tikslas — susitikti su JAV kongreso atstovu E.J. Derwinski.

Altos informacijos direktorius kun. dr. J. Prunskis, pradėdamas konferenciją, spaudos ir radijo atstovus supažindino su latvių atstovais. Jis plačiau painformavo apie Altos atstovų suvažiavimą, kuris įvyks lapkričio 22-23 Pick Congress viešbutyje. Po suvažiavimo, lapkričio 22 vakarą, to paties viešbučio salė įvyks banketas, kurio metu bus pagerbti lietuvių draugai žurnalistas W. Anderson ir kongresmanas E.J. Derwinski. Paskutiniu metu E. J. Derwinski yra įnešęs rezoliuciją 401, kuria prašoma, kad atstovų rūmai ir senatas nepripažintų Baltijos valstybių Sovietų Sąjungai ir ateity.

Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas dr. Kazys Bobelis ragino visus lietuvius vėl rašyti laiškus, reikalaujant, kad atstovų rūmų komitetas priimtų kongreso atstovo E. J. Derwinski siūlomą rezoliuciją.

Latvių atstovas Viktors Viksnins siūlė toliau dirbti bendrai. Remti tokias rezolucijas, kuriose pasisakoma, kad Baltijos valstybės nebūtų pripažintos Sovietams ir kad nebūtų pripažinta jų okupacija. Be to, jis mano, kad kongresan rezolucijas įnešti ne vien respublikonai, bet ir demokratizai.

Inf. Antanas Rudis, buvęs Altos pirmininkas, ne visai sutiko su latvių atstovo teigimu ir sakė, kad nesvarbu, kokios partijos atstovas rezolucijas įneša, bet svarbu, kad jis dirba mum naudingą darbą. Šiuo atveju turim remti E.J. Derwinski, akty-

viai kovojantį už mūsų tautos interesus. Dr. K. Bobelis, pritardamas inž. A. Rudžio minčiai, pažymėjo, kad Derwinski rezoluciją remia ir atstovas Thomas Morgan, atstovų rūmų užsienio reikalų komiteto pirmininkas, demokratas iš Pensilvanijos.

Latvių atstovas dr. I. Bergmanis pažymi, kad rezolucijos reikalauja tik "nepripažinimo", o turėtų reikalauti pavergtom tautom pilnos laisvės.

Gerokai pavėlavęs, į konferenciją atvyko kongreso atstovas E. J. Derwinski. Jį konferencijos dalyviams pristatė Altos pirmininkas dr. K. Bobelis.

Kongreso atstovas E. J. Derwinski platokai apžvelgė Helsinkio konferenciją. Jis pažymėjo, kad JAV neatsižadėjo iki šiol vestos politikos Baltijos valstybių atžvilgiu ir neatšizadės, atseit okupacijos nepripažino ir nepripažins.

Helsinkio konferencija buvusi tik "didelis pasirodymas, be realių pasiekimų ir reikšmės", sako Derwinski. Visos derybos su Sovietais esančios bereikšmės, nes Sovietai nesą lygūs partneriai su Amerika nei moralinėje, nei ekonominėje srityje. Sovietų Sąjunga nesanti "supergalybė", nes karinė jėga be ekonominio užnugario neegzistuoja.

Kalbėdamas apie valstybės sekretorių Kissingerį, E. J. Derwinski pažymėjo, kad jis mieliau norėtų atsisakyti Baltijos valstybių nepripažinimo politikos, tačiau nei kongresas, nei pats prezidentas prie to neprileis.

E. J. Derwinski mano, kad Sovietai patys Helsinkio susitarimų nesilaikys ir visus pareiškimus paversią beverčiais.

Kalbėdamas apie "sienų neliečiamumą", jis pažymėjo, kad tų problemų turi Vokietija. Rumunijai rūpi atplėšta Besarabija. Bulgaram norisi iš Jugoslavijos atsiimti Makedoniją. Tokių problemų turi ir kitos valstybės.

E. J. Derwinski į iškeltus klausimus atsakė išsamiai. O

kai spaudos atstovai paklausė, ką turim toliau daryti, jis atsakė: "Būkit pasirengę ilgoms pastangoms, ilgai kovai dirbkite visi kartu, vieningai. Jeigu atsiranda progų, susidėkit su disidentais rusais. Reikės didelių pastangų Amerikoje išlaikyti "žinojimą" apie pavergtas tautas. Reikės plėsti ryšius (komunikaciją) su jūsų kraštų žmonėmis. Tam yra Radio Free Europe ir Radio Liberty stotys. Išlaikykite savo kultūrą, papročius, nesisaldykite"...

Jis pažymėjo, kad bet kokią griežtesnės formos rezoliuciją pravesiti būtų sunkoka. Jo pasiūlytai dar reikia bent 20 balsų, kad praeitų užsienio reikalų komitete. Jeigu ši rezoliucija šiame komitete praeitų, nebūtų sunkumų ją pravesiti atstovų rūmuose, tačiau senate jai susidarytų sunkumų. Dar kartą priminė valstybės sekretorių Kissingerį, kuris niekur nėra laimėjęs, išskyrus Viduriniuosius Rytus. Respublikonų vyriausybei jis jau dabar darosi našta. Taip pat pažymėjo, kad prezidentas Fordas, prieš išvykdamas į Helsinkį, liepos 25 tautybių atstovų kalbėjęs tikrai nuosirdžiai. Prezidentas netolimoj ateity numatęs vėl pakviesti tautybių atstovų kitas grupes, kad nebūtų pirmosios pakartojimas, ir ban-

Kongresmanas Edward Derwinski po Amerikos Lietuvių Tarybos suruoštos spaudos konferencijos spalio 15 Chicagoje. Iš k. Chicago Pavergtųjų Tautų Komiteto pirm. Viktors Viksnins, kongresm. Derwinski, Altos pirm. dr. K. Bobelis, Altos informacijos direktorius kun. dr. J. Prunskis, latvių organizacijų pirm. Ilmars Bergmanis. Nuotr. V. Noreikos

dysiąs išaiškinti Helsinkio susitarimų dvasias.

Konferencijai baigiantis, kongreso atstovas E.J. Derwinski prašė visus, kad remtų jo įneštą rezoliuciją, tuo reikalu rašydami laiškus atstovų rūmų užsienio reikalų komitetui.

Spaudos ir radijo atstovai rodė didelį susirūpinimą Helsinkio konferencijos pasekmėmis, ir tai atspindėjo keliamuose klausimuose. Kongreso atstovas E.J. Derwinski, atrodo, stengėsi reikalą išaiškinti, ir jo atsakymuose vyravo raminais motyvais.

Jurgis Janušaitis

AR JUNGTTINIS BALTŲ KOMITETAS REMIA BELL REZOLIUCIJĄ?

Neseniai spaudoj teko skaityti oficialų Amerikos Lietuvių Tarybos pranešimą, kad Jungtinis Baltų Komitetas neremia kongresmano Bell įneštos Baltijos valstybių reikalų rezoliucijos. Tas mane labai nustebino.

Praėjusią vasarą dirbau kongresmano Bell įstaigoj Washington'e ir su Jungtinio Baltų Komiteto atstovu p. Edvardu Šumanu teko gan artimai bendradarbiauti. Dalijomės ne tik informacijomis, bet ir talka. Prieš Helsinkio konferenciją JB komitetas vedė stiprią akciją už Derwinski rezoliuciją. Tą akciją labai parėmė kongresmanas Bell. Jų prašomas, rašė laiškus prezidentui Fordui, kongresmanui Fascell ir jo pakomitečio nariams. Kai vėliau pats Bell įnešė H. Con. Res. 368, p. Šumanas ją labai vertino, tuoj paėmė kopijas ir pažadėjo Baltų komiteto talką. Pažadas nebuvo tuščias, nes netrukus pradėjo ateiti laiš-

kai, kurie rėmė mūsų rezoliuciją. Labai daug laiškų atėjo iš latvių.

Kai grįžau į Los Angeles, skaičiau Druage, kad dr. J. Genys ir E. Šumanas, Baltų komiteto vardu, lankėsi Bell įstaigoje ir paskui išsiuntinėjo spaudai pranešimą apie Bell rezoliuciją ir tos rezoliucijos rėmėjus. Jie taip pat spaudai išsiuntė Bell nuotrauką, kurią jis naudoja savo rinkiminėje į JAV senatą kampanijoj.

Aš neturiu nė mažiausio abejojimo, kad iki šiol Jungtinis Baltų Komitetas Bell rezoliuciją rėmė. Man kyla tik du klausimai: 1) kodėl po Altos pirmininko atsilankymo Baltų komitetas savo nuomonę pakeitė (jei iš tikro pakeitė) ir 2) kodėl ne pats Baltų komitetas apie tai visuomenę painformavo, o Alta? Juk Jungtinis Baltų Komitetas yra

platesnė organizacija, apimanti latvius ir estus, o Alta tik dalis.

Argumentas, kad Baltijos valstybių byla Jungtinėse Tautose pralaimėtų, aišku, yra diskutuotinas. Tačiau diskusijos turėtų būti rimtos. Kiek man teko Washington'e išsikalbėti su nuosirdžiais mūsų draugais, tai jie mano, kad pastangos iškelti Lietuvos bylą Jungtinėse Tautose yra pats naudingiausias mūsų politinis darbas. Tai palaiko mūsų bylą gyvųjų klausimų tarpe. Jiem neatrodo, kad realu yra galvoti, jog Amerika Baltijos valstybių bylą Jungtinėse Tautose pralaimėtų. Valstybės departamentas ir jo linijos rėmėjai tą argumentą kelia kitais motyvais.

Tuo argumentu labiausiai džiaugiasi ponas Brežnevas. Ne mūsų, o pono Brežnevo rūpestis, kad ta byla į Jungtines Tautas nepatektų.

Dirbdamas Bell įstaigoj Washington'e, daugiausia laiko praleidau talkindamas lietuviškiems reikalams. Man nebuvo svarbu, iš kur ta iniciatyva būtų atėjusi — iš Jungtinio Baltų Komiteto, Altos, Lietuvių Bendruomenės, Rezoliucijos Remti Komiteto. Bet dabartinis Altos elgesys primena man įvykius mūsų universitete, kai vieni kandidatai į medicinos mokyklą sunaikina darbus kitų kandidatų, vagia iš bibliotekos reikalingas knygas, kad tik konkurentus įveiktų. Mūsų atveju ardomi darbai kitų lietuvių, kurie lietuvių politinio darbo dirbti ateina be A.L.T. ženkle.

Linas Kojelis

PO CHICAGOS DANGUM

Vytauto Didžiojo šaulių rinktinė įsigijo nuosavus namus už 40,000 dol. Rinktinės pirm. V. Išganaitis sugebėjo sutelkti didelį būrį šaulių entuziastų. Dabar telkiamos lėšos namų remontui ir pritaikymui šaulių reikalams. Rinktinės garbės narys Jonas Valauskas aukėjo stambiają sumą, o be to ir testamentu užrašė šaulių namam 30,000 dol.

Chicago Balso apskrities darbuotojų suvažiavimas įvyko rugsėjo 28 Chicago Savings and Loan Ass. bendrovės patalpose. Pranešimus darė apskr. pirm. V. Šimkus, CV pirm. M. Rudienė ir 26 Balso skyrių darbuotojai. Sveikino Lietuvos gen. konsulė J. Daužvardienė ir organizacijų atstovai.

Solistės Dalios Kučienienės koncertas spalio 5 Jaunimo Centre surengė Korp. Giedra. Solistė pasirodė su gražiu ir įdomiu repertuaru, kuris užtruko porą valandų. Publika gausiai plojo, o solistė apdovanota gėlėmis. Koncertas buvo didelė šventė — solistės, komp. D. Lapinsko ir Korp. Giedros pasisekimas.

Lietuvių Istorijos Draugijos centras yra Chicagoj. Draugija turi daug narių: istorikų, istorijos mokytojų, istorijos studentų ir istorijos mėgėjų iš Amerikos ir Kanados. Draugija leidžia žurnalą "Lietuvių tautos praeitis". Išleista 11 knygu, spaudai ruošama 12-ta knyga. Renkama ir spausdinama istorinė medžiaga,

kurios okupuotos Lietuvos istorikai negali spausdinti arba verčiami Lietuvos istoriją klastoti. Žurnalą redaguoja prof. Juozas Jakštas. Dabartiniu metu jis ruošia spaudai vask. M. Valančiaus monografiją ir rūpinasi kitais istoriniais veikalais. Jis yra istorijos draugijos pirmininkas ir daug metų jai vadovauja. Reikalų vedėja Alicija Rūgytė yra draugijos asis, apie kurią koncentruojasi visos draugijos veikimas. Draugija susilaukė iš lietuviškos visuomenės didelio pritrimo ir paramos, nes leidiniai išperkami. Kas mėnuo vyksta valdybos posėdžiai, po kurių iškilioje istorikai arba draugijos nariai skaito istorines paskaitas arba daro pranešimus iš kelionių po istorines vietas. Naujame darbo sezone numatyta 12 paskaitų, kurias skaitys istorikai profesoriai. Nutarta kitais metais suruošti platesnei lietuvių visuomenei Lietuvių istorijos draugijos 20 metų veiklos minėjimą su paskaitomis ir menine programa.

M. K. Čiurlionio gimimo šimtmečio minėjimą spalio 12 Jaunimo Centre suruošė Margutis. Programos vedėjas Petras Petrutis pakvietė kun. prof. St. Ylą skaityti paskaitą apie Čiurlionį muziką ir dailininką. Meninę programą dalį atliko baleto solistė Violeta Karosaitė. M.K. Čiurlionio "Jūros" muzikos mo-

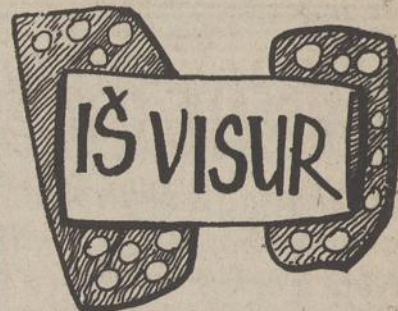
tyvais ji sukūrė specialų šokį ir gražiai pašoko. Muz. Dariaus Lapinsko paruoštą dailiojo žodžio montażą atliko solistė Elena Blandytė, Laima Lapinskienė ir Jonas Kelečius. Publikos prisirinko pilna salė.

Kun. dr. Felikso Jucevičiaus knygos "Menas spalvų ir formų žaisme" pristatymas Jaunimo Centre buvo spalio 10. Pradėta knygos ištraukų skaitymu, kurį atliko Antrojo Kaimo aktoriai: R. Stakauskas, J. Jakštys, V. Kavaliūnaitė ir E. Būtenas. Knygą aptarė T. Antanaitis. Autorius kun. Jucevičius dėkojo visiem, prie šio pristatymo prisidėjusiems, ir atsakinėjo į klausimus. Vakarone pravedė kun. A. Kezys, SJ.

"Algimanto Kezio, SJ, foto darbų paroda Jaunimo Ct. vyko spalio 10-26. Parodą pristatė dail. A. Kurauskas. A. Kezys paaiškino, kad parodoj sukauptos 62 nuotraukos, padarytos 1971-75.

Lietuvos Dukterų Draugija per 10 metų Chicagoj yra sušėlusi kelis šimtus lietuvių. Draugija spalio 18 Jaunimo Centre surengė vakarą-balių, į kurį atsilankė 420 svečių. Lemonto scenos mėgėjai suvaidino komediją "Prie dangaus vartų". J. Čiurlionienė paskaitė savo hjiomistinius eilėraščius. Lietuvos dukterų Chicagoj turi virš 600 narių. Veikia skyriai Detroite, Washington'e, Los Angeles ir Rockforde. Su skyriais viso yra apie 1000 narių.

J. Kaunas

— Lietuvių Kunigų Vienybės seime, įvykusiame spalio 29 New Yorke, valdyba perrinkta ta pati: pirm. prel. J. Balkūnas, vicepirmininkai kun. J. Gurinskas ir kun. K. Pugevičius, sekr. kun. V. Piktura ir ižd. kun. V. Dabušis. Nauja valdyba eis pareigas iki 1976 vasarą Philadelphiajio įvyksiančio Eucharistinio kongreso. Tada Vienybės seime bus išrinkta nauja valdyba.

— Arėjus Vitkauskas turi savo kolumną "American Scene", kuria pasinaudoja daugelis laikraščių. Ten dažnai duoda žinių apie Lietuvos istoriją ir dabartinę okupuotos Lietuvos padėtį.

— Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos 1000 dol. premija šiemet paskirta "Dirvai".

— Kun. V. Volodka, neseniai įšventintas į kunigus Romoj, grįžo į Australiją ir paskirtas dirbti lietuvių tarpe. Jis dirbs tarp Hobarto lietuvių.

— Sydney lietuvių paminėjo savo 25 metų Australijoj įsikūrimo sukaktį. Minėjimas įvyko rugsėjo 28. Pagrindinę kalbą pasakė kun. P. Butkus. Prof. A. Kabaila kalbėjo tema "Žvilgsnis į ateitį".

— Jonas Kruopas, kalbinių kas, lituanistas, širdies smūgio ištiktas spalio 17 mirė Vilniuj. Velionis buvo gimęs 1918 balandžio 23 Sakalinėje, Gaurės valsčiuje, Tauragės apskrityje. Baigęs Tauragės mokytojų seminariją ir Vytauto D. universitetą, mokytojavo Kaune, Klaipėdoj, o vėliau dėstė ir Vilniaus universitete. 1946 įsijungė į didžiojo Lietuvių kalbos žodyno ruošą. 1955-64 buvo Lietuvių kalbos ir literatūros instituto direktoriaus pavaduotojas.

— Danutės Augienės parašytas trijų veiksnių veikalas vaikams "Užburti vaikai" bus suvaidintas lapkričio 9 Chicagoj, Jaunimo Centre. Šis veikalas statomas "Eglutės" žurnaliuko 25 metų jubiliejaus proga. Režisuoja mokyt. Irena Serelienė.

— Lietuvos vyčių centro valdyba rugsėjo 27 posėdžiavo Bostone. Aptarti atiteities veiklos planai. Iždininė Rita Pinkus įteikė 1000 dol. čekį kun. K. Pugevičiui kaip auką Lietuvių komitetui 41-mame tarptautiniame eucharistiniame kongrese, kuris įvyks Philadelphiajio 1976 pirmą rugpjūčio savaitę. Vyčių centro valdybos kitas posėdis bus gruodžio 6 Chicagoj.

— Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio seniūnų tarybos suvažiavimas įvyko spalio 18-19 Chicagoj, Laisvosios Lietuvos laikraščio patalpose. Išrinkta nauja valdyba: pirm. M. Blynas, Z. Peckus, Z. Smilgys, K. Deikis ir V. Šimkus.

— Vincas Kudirka yra Bostono U-Haul bendrovės prezidentas. Jo bendrovė išnuomoja 1000 trailerių ir 600 sunkvežimių.

— Dr. J. Genys išrinktas Amerikos etninių grupių konfederacijos pirmininku.

— Putnam, Conn., Lietuvių Bendruomenės apylinkės metinis susirinkimas įvyks lapkričio 16, sekmadienį, 2 val. popiet. M.N.P. Seselių vienuolyno salėj. Kviečiami visi Putnamo ir artimų apylinkių lietuvių.

— Visuomenės žiniai pranešimas. Man teko patirti, kad šiomis dienomis Almus Šalčius The American Lithuanian Foundation Inc. vardu yra išsiuntinėjęs eilei asmenų informacinį laišką apie galimybes investuoti pinigų į Juno Beach vietovę kuriamam "Lietuviškam kaimui" numatytus žemės sklypus. Norėdamas išvengti bet kokių galimų nesusipratimų, pranešu visiem, kad dėl savo turimos nuosavybės Juno Beach nei p. Almui Šalčiui nei kam kitam jokių įgaliojimų nesu davęs. Nei su p. Šalčium nei su jo atstovaujama bendrove jokių ryšių neturiu. — Vytautas Tomkus, Juno Beach, Florida.

Mes padidinome mūsų tarnautojų skaičių dėl greitesnio siuntinių aptarnavimo

SKUBIAI atsiųskite savo SIUNTINIUS ir mes viską atliksime.

SIUNTINIAI, DOVANOS

Į Lietuvą ir USSR

Seną patikima firma

toliau aptarnauja nuolatos didėjančių klientų skaičių, tradiciniai, su virš 40 metų patyrimu.

Jei esate vienas iš tūkstančių mūsų patenkintų klientų, mes dėkojame Jums už pasitikėjimą. Jei ne, tai prašome pasinaudoti mūsų patarnavimu ir Jūs būsite dėkingas mums.

SIUNTINIAI PASIEKĖ MUS PASTU IŠSIUNČIAM TĄ PAČIĄ DIENĄ

Dėl paskutinio katalogo ir vėliausių patvarkymų kreipkitės į

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

723 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106; Tel. 215-925-3455

Centrinės įstaigos New Yorke:

240 FIFTH AVENUE, NEW YORK, N.Y. 10001
Tel.: (212) 725-2449

Ar į bet kurį mūsų skyrių ir atstovus:

BROOKLYN, N.Y. 11222 — 72 Nassau Ave.	tel.: 212-389-6747
PHILADELPHIA, Pa. 19123 — 1013 N. Marshall St.	WA 5-8878
BALTIMORE, Md. 21224 — 3206 Eastern Ave.	DI 2-2374
SO. BOSTON, Mass. 02127 — 390 West Broadway	AN 8-8764
CHICAGO, Ill. 60622 — 2242 W. Chicago Ave.	BE 5-7798
CLEVELAND, Ohio 44119 — 877 E. 185th Street	486-1836
DETROIT, Mich. 48210 — 6460 Michigan Ave.	TA 5-7560
ELIZABETH, N.J. 07201 — 956a Elizabeth Ave.	354-7608
HAMTRAMCK, Mich. 48212 — 11415 Jos. Campau Ave.	365-6350
INELAND, N.J. 08360 — Parish Hall, West Landis Ave.	609-696-9796
LOS ANGELES, Cal. 90026 — 2841 Sunset Blvd.	413-0177
MIAMI, Fla. 33138 — 6405 Biscayne Blvd.	FR 9-8712
WINNEAPOLIS, Minn. 55418 — 2422 Central Ave. NE	788-2545
NEW BRITAIN, Conn. 06052 — 97 Shuttle Meadow Ave.	224-0829
OMAHA, Nebr. 68107 — 5524 So. 32nd Street	731-8577
PARMA, Ohio 44134 — 5432 State Road	749-3033
PITTSBURGH, Pa. 15222 — 346 Third Avenue	GR 1-3712
ROCHESTER, N.Y. 14621 — 683 Hudson Avenue	BA 5-5923
NEW YORK, N.Y. 10003 — 101 First Avenue	OR 4-3930
SAN FRANCISCO, Cal. 94122 — 1236 9th Avenue	LO 4-7981
SEATTLE, Wash. 98125 11551 6th Place, N.E.	EM 3-5556
SOUTH RIVER, N.J. 08882 — 168 Whitehead Ave.	257-2113
WORCESTER, Mass. 01604 — 82 Harrison St.	798-3347
TRENTON, N.J. 08611 — 730 Liberty Street	LY 9-9163

APIE M.K. ČIURLIONĮ 100 METŲ GIMIMO SUKAKTIES PROGA

(Paskaita, skaityta Čiurlionio pagerbimo akademijoje 1975 spalio 18 Kultūros Židinyje New Yorke)

V.K. JONYNAS

Kalbėdami ir vertindami M. K. Čiurlionio kūrybinį palikimą, mesame priversti atversti keliolika praėjusių metų ir žvelgti į juos šių dienų kritiškais akimis. Žvelgdami turim remtis faktine medžiaga.

Tiesa, daug kas rašė ir dar rašo apie Čiurlionio gyventą laikotarpį, jo studijas ir įvairias meno sroves.

Laikotarpis buvo audringas. Prancūzijoje jau žydėjo impresionizmas su šviesos ir atmosferos sprendimo idealu. Gretimai, ten pat, grūmėsi kubistai su

savo šūkiu „Drobė yra plokščia“, todėl ir idealus konstruktivinių fragmentų junginys su realiais ir abstrakčiais fragmentais pačioje drobėje turi pasilikti plokščias. „Mes neprivalome kūryboje užsiimti daiktų imitacija“ — skelbė kubistai.

Fauvistai su Matisse prieky kultivavo radikalų paprastumą, ritmiškai komponuodami liniją ir spalvą. Ieškojo išraiškos ir potepių šviežumo su stipriais spalvų kontrastais. Daug skolinosi iš viduramžių vitražų ir japonų meno.

Vokietijoje, kur Čiurlionis studijavo muziką, klestėjo vokiečių

ekspresionizmas. Jis reiškėsi per Dresdene 1905 įsisteigusią meno draugiją „Die Brucke“. Šie kovojo už individualų realybės pergyvenimą su individo įsivaizduojamu pasauliu. Šis pasaulis gali būti ne realus, o grynai vaizduotės ir fantazijos padaras. Šiai srovei priklausė žymūs dailininkai, kaip Nolde, Kirchner, Munch (norvegas). Prieky buvo Kokoschka (austrias).

Italijoje reiškėsi Severini su futuristiniu sąjūdžiu, kuris buvo impresionistų ir kubistų junginys. Poetas Marinetti buvo sąjūdžio propaguotojas.

Rusijoje Čiurlionio metais taip pat virė labai intensyvus ir kūrybingas meno gyvenimas. Ten reiškėsi tokie tarptautiniai vardai: Vrubel, Serov, Alexander Benois, Larionov, Bakst,

Diaghilov, Dobužinskis, Goncharova, Burliuk ir Kasimir Malevich (jį tektų laikyti plokščiosios tapybos tėvų Amerikoje) ir kiti.

Išsimokslinę ir intelektualus muzikas M. K. Čiurlionis lengvai suvokė, kad menas jau atsipalaidavo nuo romantizmo įtakos, kad menininkas kūrėjas yra pašauktas būti savo minčių, savo idėjų, savo filosofijos ir savo individualaus pasaulio reiškėju. Kad šį pasaulį turėtų, modernus menininkas turėjo būti intelektualas. Kad galėtų ką nors kitam duoti, pirmiausia pats turi turėti tai, ką reikia duoti. Kūrybinės vertybės įgyjamos paveldėjimu, darbu ir išsimokslinimu.

Kaip mum yra žinoma, Čiurlionis šią misiją suprato, prisėmė ir nuostabi uolumu ją vykdė.

M. K. Čiurlionis, be muzikos ir tapybos, dar sėkmingai reiškėsi grafikos srityje. Prof. P. Galaunės teigimu, „M.K. Čiurlionis buvo ne tik genialus tapytojas, bet ir pirmasis tarp lietuvių dailininkų stipriai pasireiškęs grafikas. Jo stipri įtaka matoma eilėje dailininkų, kurie kaip P. Galaunė, V. Jomantas, J. Zikaras, P. Rimša ir Ad. Varnas bandė dirbti šioje meno šakoje.“

Savo grafikos darbus Čiurlionis daugiausia atlikdavo plunksnos ir tušo technikoje. Turbūt jis yra pirmasis mūsų grafikas, kuris grafiką pradėjo naudoti tikrose jos formose — oforte, fluoroforte (stikle) ir nuo klišių spausdindamas.

Čiurlionio tušu atlikti knygos inicialai, viršeliai, ypač Sofijos Kymantaitės knyga „Lietuvoje“, buvo pasigėrėtini tos srities meno kūrinių. Jo grafikos darbas „Preludai“, padarytas tušu, ir šių dienų mūsų bet kuriam grafikui galėtų būti pasididžiavimu.

M. K. Čiurlionio piešiniai yra nuostabių jautrumo, kuklumo ir betarpiškumo perlai. Jie tiksliai ir jautriai išreiškia dailininko mintis, kompoziciją ir išskojimo kelius.

M. K. Čiurlionio tapytojo kelias nebuvo ilgas. Techniškų mandrybių ir įgudimų nebuvo įsigijęs ir greičiausiai jų nesiekė. Jis pramoko piešimo amato tiek, kad be vargo galėjo leistis į savo dvasios pasaulio labirintus. Ir jis mus nustebino savo pasaulio pavaizdavimu. M. Dobužinskii patį Čiurlionis pasakojo, kad kartą, kažko paklaustas, kodėl jis savo paveiksle „Karalių pasaką“ ažuolo šakose išpiešęs mažus miestus, Čiurlionis atsakęs: „O kad taip aš panorėjau.“

Šis Čiurlionio pareiškimas yra Credo visiem laikam ir visiem kūrėjams.

(Bus daugiau)

— Dailininkų A. Tamošaitienės ir A. Tamošaičio darbų paroda surengta Daugiakultūriniam Centre Hamiltone spalio 7-12. Parodos proga išleisti puošnūs abiejų dailininkų katalogai su T. Valiaus, prof. R.C. Pinto, prof. J.M. Vastokienės ir R. Paulionio įvadais.

PAŽINKIME

M. K. Čiurlionis

31

ŽALČIO SONATA — FINALE

Sustojame prie paskutinio šios sonatos paveikslu — Finale. Čia dailininkas ir muzikas suveda pagrindines temas paskutiniam susitikimui — laimėti ar pralaimėti. Vedęs didelėje i-tampoje gėrio ir blogio kovą, finale jis turi apsispręsti, kas gi laimės. Ar visata atiteks žalčiui, ar visatoje įsigalės saulė ir gėris.

Tema vėl parodoma nepaprastai originaliai. Vėl matome sudėtingą kompoziciją, perkirstą bent keliais ritmais. Čia matome kalnus, miestus ir bokštus kalnuose, angas su tolimais pasauliais (tos pačios angos buvo ir šios sonatos pirmoje dalyje Allegro). Dešinėje yra kažkas panašaus į aukurą ar altorių. Ant šonų įrašyti nesuprantami magiški ženklai. Ant paties aukuro padėtas vainikas — karališka karūna. Už jos vėl matome įrašytas geles. Prie tų gelių matome ir žalčio galvą.

Dabar pasekame žalčio motyvą. Tas pats didelis, galingas žaltys štai raitosi per kalnus, per kalnų viršūnes ir, užsukimą užlenkęs, savo galvą taip toli nukiša, kad jau priartėja prie karūnos.

Ir ką tai reiškia? Žaltys nori vainikuotis karaliumi ir užvaldyti žemę? Jis nori užsidėti išminties vainiką

ir tokiu būdu tapti visatos valdovu. Tai išmintis, tai visiška pergalė jau čia pat. Jo galvą puoš žėrinti karūna.

Bet imi ir abejojai tokiu sprendimu. Nejaugi blogis laimės? Ir tada vėl grįžti prie žalčio. Štai pastebi, kad tas žaltys jau nebe tas. Jis supliuškęs, bejėgis.

Už trijų kalnų kyla trys saulės ir jos nušviečia visatą, ir žaltys jau nebeturi net savo tamsiosios jėgos. Čia pat visas — karūna, pergalė, bet gėrio pradai įsiveržia ir laimi. Tekla saulės, o žemai, pirmame plane, matome net du kartu pasikartojanti tą patį šviesų gamtovaizdį.

—

Taip Čiurlionis labai originaliai pavaizdavo seną temą — kovą tarp gėrio ir blogio. Pasaulyje viešpatuoja piktas, bet yra ir saulė, ir gėris. Tą piktą nugalėti ir paskleisti gėrį ir yra visų mūsų rūpestis.

Pasinaudodamas muzikos ritmų samprata, muzikos sonatos sąranga, jis labai originaliai surikiavo įvaizdžius ir juos sujungė į vientisą minties raidą.

Žalčio sonata, arba trečioji sonata, sukurta 1908, yra klasiška sonata savo gyliu ir savo ramiu grožiu, logišku minties išvystymu. (p.j.)

M. K. Čiurlionis — Žalčio sonata, Finale (tempera, 1908)

IŠ DAILĖS GYVENIMO

Dail. Aleksandra Vitkauskaitė-Merker be savo parodos Kultūros Židinyje dar dalyvavo kitose parodose — Modern Artist Guild parodoje, kuri vyksta nuo spalio 19 iki lapkričio 21 Fair Lawn viešojoje bibliotekoje, Bergen County moterų parodoje, kuri vyksta nuo spalio 11 iki spalio 31. Ji dar mokytoja Teaneck, N.J., aukštesnės mokyklos ir dėsto platų meno kursą. Meno klausimais kalba įvairiuose klubuose. Lapkričio 24 Užsienio reikalų klube Leonia, N.J., ji kalba apie dabarties Lietuvą. Bus ir lietuviško meno bei rankdarbių paroda.

— Viktoro Petravičiaus ir Irenos Šimkienės, Chicago's lietuvių dailininkų, paroda spalio 25-26 vyko Toronto Lietuvių namuose — Gedimino pilies menė, Kanadoj. Abu dailininkai išstatė naujausius savo grafikos kūrinius. Viktoras Petravičius nusivėžė 33 paveikslus, o Irena Šimkienė — 16.

— Dail. Arvydas Alminas dėsto tapybą ir piešinį American Academy of Art Chicago. Čiurlionio galerijoje spalio 31 atidaryta jo tapybos darbų paroda. Tai pirmoji jo individuali paroda lietuviškoj aplinkoj. Anksčiau jo darbai buvo išstatyti McCormick Place-On-The-Lake in De Paul universiteto galerijose, Chicagoj.

— Dail. Jadvyga Paukštienė sukūrė iliustracijas Danutės Lipčūtės-Augienės knygai „Močiutės dovanėlė“. Knyga spausdinama M. Morkūno spaustuvių, Chicagoj.

— Dail. Vytautas Šerelis Australijoje laimėjo reikšmingą premiją. Adelaidės dienraštis „The News“ rugsėjo 9 jam paskyrė pirmąjį puslapį. Šis 28 metų lietuvis dailininkas laimėjo meno konkurse Robin Hoodo komiteto skirtą pirmąjį 800 dol. premiją, o premijuotą paveikslą už 700 dol. nupirko Adelaidės Meno galerija. Vytautas Šerelis jau ir anksčiau buvo laimėjęs keletą premijų ir laikomas vienu iš geriausių Australijos jaunųjų menininkų.

— Dail. Teleforas Valius, Toronto gyvenęs grafikas, rugsėjo 4 — spalio 1 dalyvavo amerikiečių grafikos organizacijos „American Color Print Society“ 34-toji metinė parodoj Philadelphijoje, Alliance meno galerijoje. Šiai parodai jis buvo pasiuntęs 1974 Paryžiuje sukurta keturių spalvų litografiją akmeny „Paskutinis rytas L.III“. ACPS organizacijos prez. R. Hoodo pranešimu, už šią litografiją dail. T. Valiui paskirta memorialinė Ethel Ashton premija. Šiuo paveikslu bus papildytas ACPS rinkinys Philadelphijos meno muziejui.

— Dail. A. Petrikonio kūrinių paroda lapkričio 16 Brooklyne, Kultūros Židiny, rengia Korp. Neo-Lithuania valdyba.

— Dail. Adomas Varnas Chicagoj yra paruošęs spaudai naują papildytą „Lietuvos kryžių“ albumą. Kryžių nuotraukom jis yra panaudojęs savo vasaros atostogas 1921-26. Jų buvo padaręs apie 2,300, kurių tik dalis buvo įtraukta į du nepriklausomybės metais išleistus „Lietuvos kryžių“ albumus. Su lietuviškų kryžių bei koplytstulpių nuotraukomis dail. A. Varnas 1925 dalyvavo tarptautinėj parodoj Italijoje. Didelį „Lietuvos kryžių“ albumą skatina išleisti jų išnykimas nuo senatvės ir nuo okupanto rankos Lietuvoj. Suplanuotas leidinys būtų vertingas istorinis mūsų liaudies meno dokumentas.

— Apie skulptorių Praną Baltoną iš Montrealio straipsnis įsidėjo didelio tiražo amerikiečių katalikų savaitraštis Twin Circle, einąs Los Angeles, Calif. Kartu pridėta ir skulptoriaus nuotrauka. Šio šaknų skulptoriaus darbų paroda neseniai buvo surengta ir New Yorke.

DAIL. ALEKSANDROS MERKER-VITKAUSKAITĖS PARODA K. ŽIDINY

Spalio 25-26 Kultūros Židinio mažojoj salėj buvo surengta dail. Aleksandros Merker-Vitkauskaitės paroda, kurioj buvo išstatyta jos tapybos darbų, įvairia technika atlikta skulptūra. Buvo ir piešinių. Jie buvo sudėti viename kampe ant stalo. Parodą rengė ir globojo D.L.K. Birutės Draugijos New Yorko skyrius.

Oficialus parodos atidarymas vyko šeštadienio vakarą, 7 v. Originalu čia buvo tai, kad dailininkės pageidavimu Tėv. Pauzėjus Baltakis, OFM, sukalbėjo įkvėpimą, kuri savo turiniu būdavo įdomi ir patraukli. Paprastai parodų metu apie dailininką kalba kitas. Čia kalbėjo pati dailininkė. Ji papasakojo, kaip ji kuria, ką ji vaizduoja savo skulptūrose. Parodė ir keliasdešimt piešinių, paaiškino, kada, kur ir kaip jie buvo padaryti. Papasakojo ir apie savo darbo procesą, kaip daro škieus, kaip paskui bent keletą kartų nutapo tą pačią temą. Pabaigoje paskaitė savo poezijos, kurią rašė po angliškai.

Visą atidarymą pravedė birutėčių pirmininkė M. Klivėčienė. Pabaigoje ji paprašė visus susipažinti su paroda ir pasivaišinti kavute. Birutietės buvo gražiai papuošusios kavinės stalus, kur svečiai turėjo progos pasikalbėti ir pavaikaroti.

—

Tapyba

Tapyba buvo pirmoji forma, kurioje reiškėsi dail. Aleksandra Merker Vitkauskaitė. Ji dirba puoširdžiai, jautriai pagaudama gamtą. Tai rodo ir jos daugybė škieų, padarytų spalvotais pieštukais. Iš tų škieų ji išaugina savo temas.

Parodoje buvo eilė paveikslų su gamtos motyvais — kalnai, sodai, miškeliai, gėlės, narturantai. Gamtoje ji neieško kokių mistinių pradų. Ją traukia daugiau dekoratyviai, aiškiai, suprantamai. To aiškumo, tvirtumo siekdama, ji kartais net apveda kontūrus tamsesniu dažu.

Ji mėgsta ir žmogų. Čia buvo lietuviškos vėpėjos, A. Galdikas piešia gamtoje, berniukai šoka. Ir šioje tapyboje ji išlaiko tą patį dekoratyviškumą ir aiškumą. Viskas paprasta ir suprantama.

Skulptūra

Iš tapybos ji pamažu perėjo į skulptūrą. Atrodo, kad dabar daugiau daro skulptūrų, negu tapo.

Skulptūra gana plati ir įvairi. Čia buvo bent trijų ar keturių rūšių darbai.

Pirmą jos skulptūros tarpą sudarė skulptūra, išaugusi iš aplinkos daiktų. Ji surinkdavo įvairius daiktus, dėžutes, vinis, geležies gabalus ir juos sujungdavo į vieną skulptūrą, sujungdavo cementu ar kitu būdu. Sujungdama cementu, ji padarė lyg kokius reljefinius paveikslus, kabinamus ant sienos. Čia vaizduojami grybai, kryžiai.

Tuo pačiu metu ji dirbo ir su medžiu. Taip pat pasinaudojo jau padarytom formom. Ji sukomponavo tas formas, nudažė ir taip gavo abstrakčią skulptūrą.

Trečioji jos skulptūrų rūšis — tai skulptūros bronzėje ar iš kitų medžiagų. Čia vienas iš gražiausių kūrinių buvo Pelėda. Panaudotos įvairios medžiagos, jos akim panaudota guolių šratai.

Formos suskaldytos, sulaužytos, įvedant įvairių daiktų atlaizas.

Ketvirtoji rūšis, pati naujausia, tai plastikinės skulptūros. Čia ji pasinaudojo medžiaga, kuria pakuojami įvairūs daiktai. Medžiaga labai lengva, pakankamai standi. Iš jos daug kas daro skulptūras. Dailininkė plastikos gabalų nepiaustė, nekeitė jų paviršiaus. Ji paliko tokius, kokius rado, tik gabalus savaip sujungė ir nudažė aukso spalva. Kaip pati pasakė, — tai modeliai aluminio skulptūrom. Iš jų galima greitai atliedinti metalines skulptūras.

Šių tema jau kitokia — mistinė. Ji pasiėmė kryžių ir koplytelių motyvą ir įvairiai jį traktavo. Kryžių ir koplytelių matėm ir paveikslų skyriuje, bet jie ten nedominavo. Čia buvo priešingai, — kryžiai ir koplytėlės buvo šios parodos centras. Ieškodama religinės minties aiškumo, ji net įklijavo realistinius Kristaus kančios paveikslukus į koplytelių nišas.

—

Parodoje ryškėjo ir dailininkės naujas kelias. Jis turi dvi savybes: religinę ir orientališką.

Religinės temos su mistiniu pergyvenimu jau nebuvo svetimos. Iš ankstesnių darbų buvo Kristaus galva auksiniame fone. Paveikslas gana senokai nutapytas. Panašių Kristaus galvų ji yra nutapiusi ir anksčiau. Religinei temai priklauso ir kryžių motyvai, kuriuos ji sukurė drobėje. Čia panaudoti lietuviški kryžiai, jų siluetai.

Tie kryžiai jau ryškina ir antrašą jos meno savybę — orientališkumą. Ji mėgsta orientą, net ir pati parodos atidarymo dieną buvo apsirengusi su tokiu drabužiu, kuris turėjo daug oriento atributų. Oriento nuotaika jaučiama ir naujoje jos skulptūroje ir lietuviškų kryžių piešiniuose.

—

Paroda buvo įvairi, pateikusi žiūrovui daug jausmų ir daug pergyvenimų.

Dailininkė yra labai veikli ir judri. Dalyvauja įvairiose parodose savo aplinkoje ir nuolat garsina Lietuvą vardą, supažindina kitataučius su lietuviškuoju menu, liaudies audiniais ir t.t. Mėgsta ji pati kalbėti, pristatyti tuos darbus. Ir tai ji atlieka su giliu jautrumu, atvirumu ir didžiu patrauklumu. Tegu neišsenka ši dailininkės energija, jos dvasinis pasaulis tegu šviečia visiem ir visus nu-teikia kilnesniam dalykam. (p.j.).

LB ATSTOVAS VALSTYBĖS DEPARTAMENTO KONFERENCIJOJ

Valstybės departamento kvietimu, JAV LB ryšininkas Washington Alimantas Gureckas spalio 22 dalyvavo JAV nevaldinėm organizacijom skirtos konferencijoje, vykusioje valstybės departamento patalpose, dalyvaujant apie 200 asmenų. Nagrinėta tema — "Gyventojų skaičius ir JAV-bės pasaulio reikaluose". Pagrindinėj programoj buvo JAV atstovo prie Jungtinių Tautų P. Bennett paskaita ir simpoziumas, dalyvaujant JT, Fordo Fundacijos ir valstybės departamento atstovam. Pranešimų būta gana blankių, ne vienu atveju gerokai nukrypstant nuo konferencijos temos.

Be LB ryšininko Alg. Gurecko, konferencijoje taip pat dalyvavo Altos atstovai dr. K. Bobe-

lis ir kun. dr. J. Prunskis, Jungtinės Baltų Tarybos vicepirm. G. Meirovics, Lenkų kongreso pirm. A. Mazewski. Diskusijų metu tautinių grupių atstovai turėjo progą paliesti Sov. Sąjungos kolonializmą ir kitus su komunizmu susijusius klausimus.

Pertraukos metu LB ir Altos atstovai turėjo progą pasikeisti informacijomis, liečiančiomis pravedimą kongr. E. Derwinskio pohelskinės rezoliucijos Baltijos valstybių reikalu. Taip pat tartasi dėl veiklos A. Gurecko pirmininkaujamos, veiksnų konferencijos nutarimu sudarytos komisijos laisvinimo darbui pasidalinti bei finansuoti.

Konferencijos metu Alg. Gureckas susitiko ir plačiau pasikalbėjo su buvusiu Baltijos kraštų skyriaus valstybės departamente viršininku William Shepard, kuris šiuo metu darbuojasi Singapūro skyrių.

Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio seniūnų tarybos suvažiavimas įvyko spalio 18-19 Laisvosios Lietuvos patalpose Chicagoje. Nuotraukoje išrinkta vyr. valdyba: iš k. Z. Peckus, M. Blynas — pirmininkas, Z. Smilgys, K. Deikis ir V. Šimkus. Nuotr. L. Tamošiūčio

LAISVĖS ŽIBURYS

LITHUANIAN WORLD REVIEW RADIO,
NEW YORK

WHBI-FM • 105.9 MH • SUNDAYS • 9:00-10:00 A.M.

KVIEČIAME Į RADIO KONCERTĄ-BALIŲ

Kultūros Židinys, Brooklyne, lapkričio 8, šį šeštadienį, įvyks Laisvės Žiburio radijo rudens koncertas-balius.

Meninę dalį atliks New Yorko dar negirdėta, neseniai iš okupuotos Lietuvos atvykusi lengvosios muzikos menininkė Vida Vaitkutė, šiam koncertui specialiai atvykstanti iš Berlyno.

Vida Vaitkutė, ištėkėjusi už žydų tautybės filmų režisieriaus, 1971 išvyko į Izraelį. Iš ten davė visą eilę koncertų. Net du kartus koncertuoti buvo atvykusi į JAV. Vokietijoje pastoviai apsigyveno 1974. Šiais metais Vasario 16 minėjime Miunchene atliko meninę programą. Gyvendama Lietuvoje, buvo įdainavusi ilgo grojimo plokštelę. Pareiškus norą išvykti į Izraelį, plokštelės leidimas buvo sustabdytas.

Antroji menininkė, kurią matysim Laisvės Žiburio koncerte šį šeštadienį, yra baletų šokėja Violeta Karosaitė iš Chicago. Ji yra šokusi įvairiose baletų studijose Chicagoje, Los Angeles, Santa Monica. Su baletu meistrui Jaunučiui Puodžiūnui Karosaitė aplankė daugelį lietuvių kolonijų JAV ir Kanadoje. New Yorke šį šeštadienį ji pasirodys pirmą kartą.

Laisvės Žiburio radijo koncertai jau daug metų sutraukia gausią publiką ir tokiu būdu padeda išlaikyti radijo programą ir jos rėmimo vykdymą darbą. Kviečiame ir šį kartą visuomenę gausiai atsilankyti, paremti radijo programą ir pasidžiaugti neeiline menine programa. Po programos — šokiai ir balius su vaišėmis ir gėrimais.

Romas Kezys,
Laisvės Žiburio vedėjas

-0-

Maspetho paradas. Spalio 22 miesto burmistras Beame priėmė Maspetho apylinkės piliečių delegaciją. Iš 10 asmenų delegacijoje buvo 3 lietuviai: prel. J. Balkūnas, Julijana Čapukienė ir Elena Matulaitytė. Burmistras šia proga išleido proklamaciją, skelbdamas spalio 29 Maspetho 333 metinio parado dieną. Paradą buvo spalio 26 einant Grand Ave. Jo "Grand Marshall" buvo prel. J. Balkūnas. Parado tema buvo "Gay nineties", ir todėl ta proga buvo žymiai atpiginti gėrimai Maspetho užieigose. Alaus butelis kainavo 5 centai, stipresnio gėrimo stikluokas — 15 c.

Skautų rinkimai. Liet. Skautų S-gos vadovybės rinkimai korespondenciniu būdu prasidėjo lapkričio 1. Šio korespondencinio suvažiavimo metu bus daromi ir kai kurie sprendimai organizaciniais skautų reikalais. Korespondencinio suvažiavimo prezidentumą sudaro vadovai iš New Yorko: pirm. Antanas Bo-

belis, nariai — Juozas ir Rima Bružai, Antanas ir Rima Gudaičiai, Irena Jankauskienė ir Danutė Siemaškienė.

Prel. J. Balkūnas lapkričio 1 išvyko į St. Petersburg, Fla., kur praleis visą žiemą iki gegužės mėn.

Studentų išvyka. Brooklyno kolegijos studentai vyksta į Bahamų salas praleisti tarpmestines atostogas sausio 16-23. Šią Brooklyno kolegijos kelionę tvarko lietuviška kelionių agentūra Vytis. Lietuviai studentai, kurie nori šia pigia kelione pasinaudoti, prašomi kreiptis į agentūrą Vytis.

Kazys Valužis, Elizabeth, N.J., Laisvės Žiburio radijo nuolatinis rėmėjas, buvo sunegalavęs ir kurį laiką turėjo praleisti ligoninėje. Dabar, grįžęs iš ligoninės, sveiksta namie.

SPALIO "ATEITIS"

Spalio mėnesio "Ateitis" išei-na padidinta, su ateitininkų jubiliejinės stovyklos aprašymu ir gausiomis iliustracijomis, vaizduojančiomis tą stovyklą. Šio numerio mecenatas yra dipl. agr. Balys Vitkus. P.V. Kisielius rašo apie III Pasaulio Lietuvos Jaunimo kongresą; St. Yla pateikia įdomių epizodų iš M. K. Čiurlionio jaunystės gaires mūsų atsinaujinimui šeimyniškume svarsto dr. A. Damušis ir V. Kudžmaitė. Apie veiksnų

Solistė Vida Vaitkutė

konferenciją, Altą ir Lietuvių Bendruomenę pasisako A. Pakalniškis ir St. Barzdukas. Moksleiviai ir sėdraugiai svarsto apie jaunimo žvilgsnį į gamtą. M. Eivaitė rašo apie K. Borūtos "Baltaragio malūną". "Veiklos" skyriuje aprašomos moksleivių ir jaunučių stovyklos Dainavoje. "Antai..." vedamieji žvelgia į dabartį, o "Sukaktuvės" į praeitį. "Laiškų" skyriuje daug pasakymų apie "Ateitį" ir kt.

Atsilankę į Kultūros Židinį, ap-lankyk ir Darbininko spaudos kioską.

PLOKŠTELIŲ IŠPARDAVIMAS

Paruoškite Kalėdų dovanas savo artimiesiems!

Papildykite savo plokštelių rinkinius! Iš šio sąrašo pasirinkite 5 lietuviškos muzikos ir dainų plokšteles su persiuntimu tik už 16 dol.

Linksmų Kalėdų, 12 religinių giesmių.

Aukuras, vaikų įdainuota 14 dainų.

Dainuojam su Lione, Jodytės 16 dainų.

O ramunėle, pasakyk, Tamošiūnienės 12 dainų.

Lietuvos kanklės, 14 liet. melodijų.

40 liet. dainų melodijų su orkestro palyda.

N.Y. liet. vyrų choro 16 dainų (1-moji pl.).

Mano Lietuvos prisiminimai, Jodytė su gitara.

J. Rajauskaitės piano kūriniai.

Tėvynės meilė nemari, Dambraskaitės 13 dainų.

Lietuvos koplyčios šventinimas Romoj.

Už penkias pasirinktas plokšteles siųsti 16 dol.

Čekį adresu: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

BALTIMORĖS ŽINIOS

Jautienos kepsnių balių surengė Lietuvių Svetainės šėrininkai lapkričio 2 Lietuvos Svetainės kambariuose. Be jautienos buvo ir kitų valgių, kuriuos pagamino pirm. Bernardo Karpavičiaus žmona Francis ir jos šeimininkės. Šokiam grojo geras orkestras, ir buvo loterija. Prasidėjo 1 val., baigėsi 6 v.v.

Šv. Alfonso metiniai pietūs šiemet įvyks lapkričio 9, sekmadienį. Šv. Alfonso mokyklos salėje. Jaunos lietuviškos šeimininkės pagamins skanius lietuviškus pietus, kurie prasidės 1 val. ir baigsis 6 v.v. Šokiam gros populiarius orkestras. Vykis loterija. Puiki proga praleisti ke-lias malonias valandėles su savaisiais. Bilietus bus galima gauti prie įėjimo. Visas pelnas skiriamas parapijos mokyklos naudai. Visi kviečiami.

Baltimorės Lietuvių Tautinių skyrius kviečia visus į pamaldas Šv. Alfonso bažnyčioje lapkričio 16, sekmadienį, dalyvauti mišiose, kurios bus aukojamos prelatu L. Mendelio intencija. Mišios bus 8:30 val. ryto.

Ona Kripienė, ankstesnės kartos lietuvių, ilgai gyvenus Baltimorėje, po sunkios operacijos Lutheran ligoninėje, mirė spalio 24. Ona buvo susipratusi lietuvių ir dalyvavo lietuviškuose rengimuose. Eilę metų, kai vyras buvo gyvas, turėjo restoraną. Mišios už jos sielą buvo aukojamos spalio 27 Šv. Alfonso bažnyčioje. Palaidota Holy Redeemer kapinėse.

Jonas Obelinis

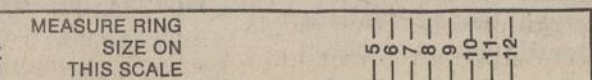
Žiedai ir kiti papuošalai vyrams ir moterim lietuviškais tautiniais ornamentais, pagaminti iš sidabro (sterling silver). Užsakant siųsti atitinkamai sumai čekį ar money order nurodytu adresu. Vadovauja A.V. Padvarietis.

JUST SILVER LTD.

RT. 208 • MONROE, N. Y. 10950 • (914) 783-7767

NAME	Quant.	Item No.	Size	Amount
ADDRESS				
CITY				
STATE				
ZIP				
Sub Total N.Y. State Residents Add Sales Tax				
Add 1.00 Handling Charge				
Total Payment Enclose Check or M.O.				

IŠ VISUR

— Vysk. Motiejus Valančiaus šimto metų mirties sukakties baigminį minėjimą ruošia Lituanistikos Institutas lapkričio 16 Chicagoje, Jaunimo Centre. Paskaitas skaitys dr. Vincas Maciūnas iš Philadelphia ir Vincas Trumpa iš Washingtono. Tuo pačiu metu Jaunimo Centre vyks M. Valančiaus raštų bei darbų paroda, kuriai eksponatus pateiks Draugo redaktorius Br. Kviklys. Minėjimą rengia specialus komitetas, kuriam pirmininkauja dr. Jonas Puzinas, talkina Akademinio skautų sąjūdžio Chicago skyrius.

— LKVS "Ramovė" Chicago skyriaus valdyba savo posėdy šalia organizacinių reikalų atkreipė dėmesį į III jaunimo kongreso finansinius sunkumus ir tam tikslui paskyrė 25 dol., o prof. Jurgučio šeimos iš okupuotos Lietuvos atsikvietimo bylai 10 dol. Ta pačia proga nutarta aukas rinkti abiem tikslams ir narių susirinkime. Skyriaus valdybą sudaro: pirm. A. Tveras, vicepirm. J. Vilutis, sekr. V. Diminskas, išd. K. Janula, parengimų vadovas K. Leknickas.

— Vincas Mašalaitis, sulaukęs 83 m. amžiaus, ilgesnį laiką negalavęs, mirė spalio 24. Jis buvo gimęs 1892 birželio 24 Pilotiškių kaime, II Gudelių valsčiu, Marijampolės apskrityje. Baigęs Marijampolės gimnaziją, teisės mokslus išėjo Maskvos universitete. Gimnazijoje būdamas, veikė slaptojo aušininkų organizacijos, vėliau įsijungė į Santaros partiją, kuri paskui pasivadino Ūkininkų Partija. Grįžęs į Lietuvą, nuo 1919 tarnavo Ministerių Tarybos įstaigoje, buvo raštinės vedėjas, o paskutiniū metu generalinis sekretorius. Vokietijoje buvo Vliko narys. Apie sovietų okupaciją liudijo Kersteno komitete. Paliko žmoną Bronę, sūnų Putną su šeima ir brolių Petrą, gyv. Anglijoj. Palaidotas Philadelphiaj. (E)

— Grandinėlės koncertas Baltimorėje, Lietuvių salėje, įvyks lapkričio 15, rengia Lietuvių Bendruomenės apylinkė. Bilietai įsigijami iš anksto pas valdybos narius.

— Videofilmas "Simas Kudirka Chicago" jau yra suredaguotas ir bus rodomas gruodžio 6 Jaunimo Centro kavinėje, Chicagoje. Filmą susuko L. Alenskasis, V. Beleška, J. Boguta ir T. Bogutienė.

Į Pietų Ameriką ruošiamą III pasaulio lietuvių jaunimo kongresą vyksta šie Australijos lietuvių atstovai: iš Brisbanės — dr. Vitas Kiaušas, Julija Miškinytė, iš Sydney — Ričardas Badauskas, Eduardas Karpavičius, Arūnas Pilka, Ričardas Bukevičius, Regina Laukaitytė, iš Canberros — Gediminas Andruska, Dalia Saženytė, Neris Pilka, iš Adelaidės — Birutė Mikuzienė, Nemyra Masulytė, Jonas Mockus, Linas Varnas, iš Melbourne — Algis Milvydas, Gediminas Statkus, Viltė Araitė, Birutė Prašmutaitė, Zita Prašmutaitė, Vytautas Juška, kuris yra šios išvykos vadovas. Atstovai pirma atvyks į Chicago gruodžio 15.

— Curitibaj, Brazilijoje, nuosavą priekonių perdirbimo fabriką turi Bronius Sedys. Curitibaj Caruj srity yra gatvė, pavadinama Vinco Rutelonio, pirmojo tos apylinkės gyventoj, vardu. Rutelonis čia įsikūrė 1928 ir atidarė krautuvę.

— Linas Varnas vadovauja Adelaidės lietuvių jaunimo sąjungai ir intensyviai ruošiasi III-jam Pasaulio lietuvių jaunimo kongresui. Jis taip pat yra veiklus aktorius Vaidilos teatre.

— New Britain, Conn., miesto centre lietuvių Dale Sellei-Povilauskaitė nusipirko gėrimų krautuvę "Friendly Spirits, Wines and Liquors", 146 E. Main St., New Britain, Conn. 06051. Tel. 224-4808. Užsakymai priimami ir telefonu. Pristatymas į namus bei atskiro mokestio. Imant didesnę kiekį, daroma nuolaida.

Globoja LŠST Naujosios Anglijos Rinktinė
55 Welles Ave., Dorchester, Mass. 02124

**LITUVOS
ŠAULIŲ GRETOSE**

Idėjos sesė Sofija Pūtvytė-Mantautienė, tėvo Vlado Pūtvio įžiebto šauliškos aukuro liepsnos ištikimiausia saugotoją tėvynėje Lietuvoje ir vėl iš naujo ją įžiebusią tremties kryžkelėje, septynioliasdešimt penkerių metų gyvenimo garbingos sukakties proga Naujosios Anglijos šaulių rinktinės vadovybė ir šauliai nuširdžiai sveikiname.

Sunkiame ligoje tesuteikia Viešpats Jums stiprybės, ir jo palaima teneapleidžia Jūsų per metų metus!

SESĖMS IR BROLIAMS ŠAULIAMS

SOFIJA PŪTVYTĖ
MANTAUTIENĖ

Labai dažnai dabar tremtyje išgirstam: "O kam čia aš turiu dirbti. Daug aš čia gaunu iš šio? Kodėl aš turiu eiti? Tegu čia dirba..."

O taip nėra. Mes turim dirbti ne vien dėl to, kad tai yra pareiga ir to tėvynė reikalauja, bet ir dėl to, kad to reikalauja mūsų pačių labas ir mūsų pačių laimė.

Jei manęs paklaustumėt, kokios mano laimingiausios gyvenimo valandos buvo, aš pasakyčiau, kad, nors turėjau nepaprastai žavingą jaunystę, bet laimingiausias valandas išgyvenau, kada mes aukojomės ir dirbom, kam nors davėm auką, kai mes lydėjom šaulius į Klaipėdą, kai mes dirbom suvargę, subūgę, kokį nors didelį parengimą ruošdami, kai mes ėjom ir aukojomės.

Kada mes bėgom iš Lietuvos, aš ir vyras nepalikom jokio turto — nei namų, nei dvarų. Viskas mūsų pačių buvo atiduota. Mes išvažiavom sergą, bet nepalūžusia dvasia. Mes nežinom, kas mūsų laukia.

Stovim prieš dideles audras. Man atrodo, kad mūsų ateiviai tremtiniai turėtų pasižiūrėti, kas čia darosi, turėtų nepulti į materializmą, bet duoti, kol dar gali aukotis ir toj aukoj šau džiaugsmo ieškoti.

Kodėl jaunesnioji karta atitrūksta nuo vyresniųjų? Tik todėl, kad tėvai vienaip sako, o kitaip daro.

Aš sau galvoju: kodėl taip mes mylėjom tėvą? O gi todėl, kad, jei jis sakė mylėti tėvynę, tai jis

ir aukojosi; jei jis sakė daryti, tai ir darė.

Jei mes norim, kad mūsų vaikų taip darytų, tai ir mes turim taip daryti.

Aš norėčiau ta proga daug pasakyti, bet man labai sunku kalbėti, esu susijaudinusi.

Noriu pasidžiaugti ir pasakyti, kad didžiausias man įkvėpimas ir pagalba buvo iš mano vyro. Šeimoy visada yra įvairiausių kliuvinių, bet, jei šeima turės aukos dvasią ir uždavinį, ji susiderins.

Aš negaliu pasakyti, kad ir mes su vyru nesibardavom. Buvo ginčų, buvo barnių, bet mes visada susitaikėm, nes mum rūpėjo tas pats tikslas, mes negalėjom ilgai bartis.

Paskutinį dalyką noriu pasakyti, kad mum didžiausia laimė yra tikėjimas į Dievą. Tikėjimas, kad šiam pasauly nepasibaigs mūsų gyvenimas, bet kad Dievas yra, Kristus yra. Jis mus myli. Tik būkim tokie, kaip jis sako, ir bus nugalėtos visos kliūtys.

Tikėjimas kaip saulė nušvito mūsų šeimai. Tikėjimas mus išnešė iš didelių vargų.

Baigdama norėčiau priminti, kad dirbkim visi, neužverskim darbo ant vieno ar kito asmens. Dabar vienas kitas dirba, o kiti rankas krato. Jeigu kartu dirbsim, bus daug lengviau.

Dažnai skaitom spaudoj apie lietuvių bei išlaikyti simpoziumus, ginčus, filosofines nuomones, o kai bažnyčion reikėtų

Sofija Pūtvytė-Mantautienė

ateiti į lietuviškas pamaldas, tai einama į angliškas. Sunku truputį anksčiau atsikelti, sunku yra ateiti, kai reikalinga pagalba prie bažnyčios, kuri yra mūsų lietuviškas centras ir prie kurios reikia susiburti.

Tam darbai ir susikūrė šauliai ir šaulės. Atsigaivino čia dėl to, kad jie matė tuos plyšius. Šauliai turėtų eiti visur, kur tik yra kasdieninis ir paprastas darbas.

Noriu baigti tuo, kuo aš baigiau savo straipsnį knygoj "Nepriklausomai Lietuvai".

Ne laikas vaitoti, reikia veikti, nepaisant nuovargio, amžiaus, ligų. Tais sumetimais dirbom Lietuvoj, tais sumetimais dirbam ir čia.

KULTŪRINIS SAVAITGALIS MAIRONIO PARKE, SHREWSBURY, MASS.

Maironio Parko patalpose rugpjūčio 30-31 įvyko pirmasis Naujosios Anglijos šaulių rinktinės kultūrinis savaitgalis. Tropikinės lietus pylė "kaip iš kibiro", tačiau nesulaikė šaulių: iš Bostono, Brocktono, Worcesterio ir New Yorko punktualiai atvykę, jie registravosi ir dalinosi sunkių kelionių įspūdžiais.

Dėl lietaus atidarymo išskilmės vyko salėj. Dalyvavo Simo Kudirkos, Martyno Jankaus, Jono Vanagaičio ir Dr. Vinco Kudirkos šaulių kuopų vėliavos. Trumpu sveikinimu išskilmės atidarė rinktinės pirm. J. Stašaitis, programai vadovavo rinktinės kultūrinį reikalų ved. V. Gedmintas. Žodžiu šaulius sveikino: LŠST centro valdybos vardu — S. V. Butkys iš New Yorko, lietuvių skautų vardu — vyriausias skautininkas P. Molis, Maironio Parko vadovybės vardu — Labdaros Draugybės vicepirm. J. Pipiras ir Dr. Vinco Kudirkos šaulių kuopos vardu — kuopos pirm. A. Zenkus. Raštu sveikino: LŠST kultūrinį reikalų vedėjas muz. A. Mikulskis, Vlado Pūtvio šaulių vardu — pirm. St. Jokubaitis ir PLK Mindaugo šaulių vardu — S. I. Molė.

Po pietų, kuriuos paruošė darbščios Worcesterio šaulės, toj pačioj salėj N.A. rinktinės pirmininkas skaitė paskaitą — Kodėl mum reikia priklausyti prie Šaulių Sąjungos. Prelegentas, jau patyręs Šaulių Sąjungos organizatorius, dalyvavęs keturių šaulių kuopų steigime, išnagrinėjo žymesnius abejojimus, stojant į šaulius. Naudodamas daug palyginimų, vaizdžiai išryškino Šaulių Sąjungą Tremtyje ir jos pagrindinius uždavinius.

Lietuvos Šaulių Sąjunga Tremtyje yra lyg Lietuvos patriotų mokykla. Į ją įstojantysis, turįs daug abejojimų, pamazu išmoka pamiršti partinius ginčus, išmoka drausmingai ir vieningai dirbti, gerbti kitą galvojančių asmeninių įsitikinimus ir bendrą darbą už Lietuvos nepriklausomybę

Sunkiomis valandomis, gūdziais tamsiais vakarais mum lyg ir pasigirsta Baltijos bangų ošimas, Karo Muziejaus bokšto trimitas ir varpų garsai ir einančio mirti kovoj partizanų vado nemirtingi žodžiai:

"Dar vieną sunkią žiemą jūs pergyvensit. Dar daug bus ir labai sunkių valandų, bet būkit vyriškil! Po ilgų vargų ateis laisvė, ir tegu ji randa jus vertus ją pasitikti. Ir žiūrėkit, kad neturėtumėt nuodėmės prieš tėvynę!"

Aš to linkiu ir dėkoju. Visus pagyrimus dedu prie žuvusio šaulio Sibire, žuvusių ir kovojančių Lietuvoj, besiaukojančių čia tremtyje ir visų tikinčių tėvynės ateitim.

(Kalbą įrašė į magnetinę juostelę ir ištraukus paruošė J.S.)

juose atpažinti savo brolių ir sesė. Pagaliau bendrame darbe išmoka rasti ir savo asmeninį laimę ir džiaugsmą.

15 minučių buvo skirta diskusijom, kurios buvo gyvos, įdomios, iškilusios daug gražių minčių. Jos buvo įrašytos į magnetinę juostelę.

Po pertraukos visi buvo pakviesti į kitą salę. Čia š. Stasys Urbanas rodė skaidres, kurias jis padarė ketvirtoj kultūrinėj šaulių savaitėj Chicagoj ir kultūriniam savaitgalį Montrealy.

Vakare buvo banketas, kurio meninę dalį atliko solistė Dainė Mongirdaitė, akomponavo Saulius Cibas.

Solistė padainavo: Oi kas, Lopšinė, Dainužėlė — Šimkaus, Mano rūtis — Gaubos, Ruduo — Chopin, Indijos daina — Rimsky-Korsakov, Rūta žalioji — Klovos, Dukružėlė — Sarpaliaus, Rūta — Gruodžio, Oi nėra niekur — Banaicio, Serenada (vokiškai) — Schubert ir valsą iš operetės "Linksmoji našlė" — Lehar. Dar papildomai padainavo tris dainas: Aš bijau pasakyti — Vanagaičio, Rūta žalioji ir Oi tai buvo pas močiutę.

Koncerto pabaigoj menininkai buvo apdovanoti gėlėmis. Gėlės įteiktė jaunimo Geležinio Vilko šaulių kuopos nariai Lidija Kontautaitė ir Jonas Stundžia.

Vakariene pradendant, maldą sukalbėjo kun. J. Budzeika. Vaisėse dalyvavo 150 svečių iš įvairių lietuvių kolonijų.

Vaišių metu vyko loterija. Jai dovanas suaukojo šauliai iš Jono Vanagaičio kuopos (8 dovanas) ir Martyno Jankaus kuopos (2).

Šokių grojo geras orkestras. Buvo nepamiršti ir lietuviški šokiai: Suktinis, Klumpakojis, Nėnu miego.

Rugpjūčio 31 šauliai organizuotai dalyvavo Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioj pamaldose, kurias šaulių intencija laikė kun. J. Budzeika.

Po pamaldų buvo sugrįžta į Maironio Parko patalpas ir pietauta.

Po pietų Sibiro kankinė E. Ju-

DR. VINCO KUDIRKOS ŠAULIŲ KUOPA WORCESTERYJE

Spalio 19 Maironio Parke įvyko šios kuopos susirinkimas. Jį atidarė ir vedė kuopos vicepirm. K. Prapuolenis, nes pirm. A. Zenkus yra susirgęs.

Šis susirinkimas buvo mum labai džiugus, nes turėjom garbingų svečių.

Naujosios Anglijos šaulių rinktinės pirm. inž. J. Stašaitis tarė gražų žodelį, pasidžiaugdamas mūsų kuopos energinga veikla. Linkėjo visiem darniai reikštis šauliškoj veikloj ir kovoj už Lietuvos nepriklausomybę.

Kitas garbingas svečias buvo A. Mantautas iš Brocktono. Jis yra Martyno Jankaus šaulių kuopos garbės pirmininkas, buvęs pirmasis Lietuvos Šaulių S-gos pirmininkas tremtyje, Šaulių Sąjungos garbės narys. Jo iniciatyva tremtyje atkurta šauliškoji veikla. Jis parašė Šaulių Sąjungos įkūrėjo Vlado Putvinskio-Pūtvio monografiją. Savo žody jis skatino iš tos knygos semtis žinių, nes joms atspindi šaulių ideologiją.

Dar turėjom svečių šaulį Gediminą Janulą iš Chicago. Jis anksčiau gyveno Worcesterį, bet vedęs persikėlė į Chicago. Worcesterį turi nuosavybę. Šiuo metu jis yra Oro šaulių būrio pirmininkas. Papasakojo ir apie Vytauto Didžiojo Šaulių rinktinės veiklą. Tenka palinkėti Oro šaulių būriui kada nors lėktuvu pasukti Worcesterio kryptim ir aplankyti mūsų kuopą.

ciutė išdėstė Sibiro kalinių parodėlę, kuri buvo atidara iki vakaro. Parodos metu buvo parduodama knyga "Pėdos mirties zonoje". Išsigijusiem knygą ir norintiems turėti autografą autorė mielai pasirašė.

Buvo platinama ir antroji knygelė, kurią taip pat E. Juciūtė yra parašiusi, bet slapyvardžiu pasirašiusi.

Pagrindinis užsiėmimas buvo šaudymo varžybos. Jas vedė rinktinės šaudymo vadovas A. Kauševičius, padedant H. Endrikaičiui. Vyrų pirmą vietą laimėjo H. Endrikaitis, antrą — A. Grabauskas; moterų pirmą — Br. Martišienė, antrą — E. Gorodeckienė; jaunimo pirmą — Liudas Jagminas, antrą — Lidija Kontautaitė.

Trofėjas įteikė rinktinės pirm. J. Stašaitis per savaitgalio uždarymą. Taip pat buvo įteikti apdovanojimo pažymėjimai šiem šauliams: Kazuii Prapuolėniui, apdovanotam PLK Mindaugo sidabro medaliu, ir Juozui Valickui, apdovanotam Lietuvos prezidentų sidabro medaliu. Medaliai buvo įteikti sausio 16 N.A. rinktinės įsisteigimo proga.

Padėkos pažymėjimai už darbą, taip gražiai atliktą, kultūrinio savaitgalio metu, buvo įteikti šiom Dr. Vinco Kudirkos kuopos šaulėm: O. Pajėdienei, A. Gedmintienei, O. Šarkauskienei, V. Alytėnei, B. Zenkieni, I. Parulienei, Fr. Spirauskienei, S. Burdulienei ir A. Abramavičienei.

Kultūrinis savaitgalis buvo uždarytas Lietuvos himnu, tuo metu nuleidžiant vėliavas.

Vakare suliepsnojo šauliškas laužas. Laužą uždegė LŠST centro atstovas V. Butkys ir Sibiro kankinė E. Juciūtė.

Laužui vadovavo E. Gorodeckienė ir V. Gedmintas. Julija Grauslytė ir Edvardas Meilus dainas palydėjo akordeonais. Gražiai pasirodė ir jaunimo kuopos Geležinio Vilko nariai: Julija Grauslytė solo jautriai padainavo Partizanų dainą, po to keletą dainų dainavo visas būrelis jaunųjų.

Liaudies dainas vedė E. Gorodeckienė. Pertraukas užpildė: A. Venclauskas — padėklamavo Maironio "Trakų pilį" ir linksmas pasakėčias, V. Gedmintas — pasirodė su monologais ir dainomis iš karių gyvenimo, J. Stašaitis — papasakojo pasaką apie Oną ir jos mylimą Joną.

Laužas buvo baigtas daina "Lietuva brangi".

J.S.

Po svečių trumpų kalbų pranešimą padarė N. A. šaulių rinktinės kultūrinį reikalų vedėjas šaulys V. Gedmintas. Jis kalbėjo apie rinktinės kultūrinį savaitgalį, įvykusį Maironio Parke. Organizuojant turėta daug sunkumų, bet jie buvo nugalėti, ir suvažiavimas praėjo sėkmingai. Padėkojo visiem prisidėjusiems savo darbu. Ypatingai dėkojo kuopos sekr. E. Gorodeckienei ir O. Pajėdienei bei kitom, kurios suvažiavimo dalyvius skaniai vaišino. Apgailestavo, kad dalyvių buvo palyginti nedaug, jų galėjo būti daug daugiau. Pranešimą baigė šiais žodžiais: "Šauliškas pareigas šatykim į pirmąją vietą, o asmeniškai turėtume palikti antroją."

Kuopos sekr. E. Gorodeckienė išdalino paruoštus rezoliucijų tekstus. Prašė šaulius ir šaules rašyti kongresmanam, senatoriam po laiškelį ryšium su praėjusią vasarą Helsinky įvykusia Europos saugumo konferencija, kurioj sovietų smurtu ir klasta užgrobtos Baltijos valstybės buvo paliktos Sovietų Sąjungos vergijoj.

Taip pat buvo pranešta, kad lapkričio 9, sekmadienį, į mūsų koloniją atvyksta Simas Kudirka. Kuopa anksčiau jam yra skyrusi 100 dol. auką. Šį kartą susirinkimas nutarė prie sveikinimo jam įteikti knygą "Vladas Putvinskis-Pūtvis, Gyvenimas ir jo parinktieji raštai".

Gautas laiškas iš Dirvos laikraščio administracijos, kuriame prašoma aukų sudegusiom patalpom atstatyti. Nutarta paaukoti 25 dol.

Lapkričio 23, sekmadienį, bus švenčiama Lietuvos kariuomenės šventė. Kuopa yra užprašiusi Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioj mišias. Šauliai ir šaulės tą sekmadienį 9:30 val. ryto rinksis į parapijos salę ir iš ten organizuotai su vėliavomis eis į pamaldas. Kviečiamas dalyvauti ir kitos organizacijos. Po pietų Maironio Parke bus tolimesnė šventės dalis.

Susirinkimo metu į mūsų kuopą įstojo du nauji nariai: M. Scigla ir savanoris K. Krenčiūnas.

Po susirinkimo šaulės svečius ir kuopos narius pavaišino kavute ir skaniais užkandžiais. Kavutės metu buvo pasidalinta šauliško gyvenimo ir veiklos idėjomis.

Teko patirti, kad žymus Šaulių Sąjungos veikėjas Lietuvoj ir Šaulių Sąjungos atkūrėjas tremty A. Mantautas su žmona Sofija šiomis dienomis iš Brocktono persikėlė į Worcesterį. Čia gyvena jų duklė Raminta Molienė su šeima. Jos vyras Petras Molis yra lietuvių skautų vyriausias skautininkas. Sofija Mantautienė yra Šaulių Sąjungos įkūrėja Vlado Putvinskio-Pūtvio duklė. Ji sunkiai susirgusi ir gydoma Memorial ligoninėj Worcesterį. Šį mėnesį švenčia savo 75 metų amžiaus sukaktį. Šaulės pažadėjo aplankyti sergančiąją ir apdovanoti gėlėmis.

J.M.

Linąs Johansonas, Clevelande gyvenęs studentas, ypač sėkmingai pasireiškė protestais prieš Helsinkio konferencijos nutarimus. Paskelbęs bado streiką, badavo 65 valandas. Tuo sudomino amerikiečius. Apie tai informavo trys radijo stotys žinių ar interview būdu ir dvi televizijos stotys, o vienas vietos laikraštis — aparšė. Linas priklauso prie Clevelande veikiančios baltų įkurtos organizacijos — Committee in Defense of Soviet Prisoners of Conscience.

— Pavergtųjų Europos Tautų Seimas išsirinko naują valdybą: pirmininkas — Stefan Korbonski (lenkas), vicepirmininkas — dr. Bronius Nemickas, generalinis sekretorius — Feliks Gadowski (lenkas), izdininkas — Miron Butariu (rumunas). (E)

Kultūrinio savaitgalio atidarymo metu. Iš k. — Dr. V. Kudirkos kuopos pirm. A. Zenkus, vyr. s. P. Molis, Maironio Parko vicepirm. J. Pipiras, Vl. Gedmintas. Nuotr. St. Urbano

Šauliai su vėliavomis po pamaldų eina iš bažnyčios. Prieky Simo Kudirkos šaulių kuopos vėliavą neša sekr. A. Pumputis, šalia jo Lukoševičius, toliau Martyno Jankaus vėliavą neša vicepirm. P. Šaulys, šalia Fr. Spirauskienė. Nuotr. S. Urbano

TEISĖJAS PRISIMINĖ LIETUVĄ

J. Edward Lumbard, vyresnysis Federalinio Teismo Apeliacinių Rūmų teisėjas, kurio jurisdikcija apima New Yorko ir N. Anglijos valstybes, spalio 7, atvykęs į Bridgeportą prisieikinti naujų Amerikos piliečių, savo sveikinimo kalboje suminėjo ir Lietuvą.

“Ano šimtmečio paskutiniai dešimtmečiai ir šio šimtmečio pradžia po airių į Jungtines Amerikos Valstybes, siekiami laisvės, pradėjo gausiai emigruoti vokiečiai, italai, lenkai ir kitų valstybių piliečiai. Atvykę jie greitai įsijungė į Amerikos gyvenimą ir savo darbštumu, patyrimu, sumanumu pri-

sidėjo prie šios dar jaunos valstybės ekonominio ir kultūrinio lygio pakėlimo. Čia suminėju tik didesniųjų valstybių piliečius. Tačiau ir emigrantai iš mažesniųjų valstybių, kurios neturi tiek daug gyventojų, lygiai taip pat užima svarbią vietą mūsų tarpe. Kaip pavyzdį paimsiu gyventojais negausią mažutę Lietuvą, kurios pilietis, Mr. Hershell, gyvenęs Greenwich, Conn., savo pastangomis surinko turbūt pačią didžiausią Amerikoje skulptūros ir meno kolekciją, tai kolekcijai patalpinti pastatė muziejų Washingtone ir visa tai padovanojo Jungtinėms Amerikos Valstybėms. Tai rodo to asmens dėkingumą, kad jis buvo priimtas mūsų tarpan. Drauge tai yra ir pagarbos išreiškimas mūsų sistemai, kurios prieglosty jis galėjo laisvai galvoti ir veikti.”

LAKE WORTH, FLORIDA

Išskeltas

kun. dr. V. Andriuška

Lake Worth ir apylinkės lietuvių kolonija buvo nemaloniai nustebinta žinios, kad visų gerbiamas vikaras perkeltas iš Lake Worth parapijos į Homo State, Fla.

Ypatingai jo pasigenda vietos Lietuvių Klubas, nustojęs taip veiklaus savo nario. Nors kun. Andriuška yra gimęs ir augęs Amerikoje, bet kunigų seminariją baigė Kaune. Savo galvoseną ir patriotizmą yra suaugęs su tėvų žeme. Minint mūsų didesnę šventę, savo iškalbinguose pamoksluose rasdavo deramą prąga puoselėti tėvynės meilę.

L. Klubas, atsidėkodamas kun. Andriūškai už jo darbą ir nuoširdų bendradarbiavimą,

spalio 4 suruošė kuklias išleistuves. Trumpą atsisveikinimo žodį L. Klubu vardu tarė A. Skučas.

Labai apgailėtina, kad aukšto išsimokslinimo ir tobulai vartojęs abi kalbas dvasiškis turi aptarnauti nelietuvius.

Vėliau per pietus V. Mozaliauskas atsisveikino Juno Beach klubo vardu, o Glūda apibūdino ankstyvesnę kun. Andriuškos lietuvišką veiklą, Niagara Falls, N.Y., parapijoje. Apgailėstaudamas dėl iškėlimo, Lake Worth Lietuvių Klubas įteikė kun. Andriūškai Kul-pavičiaus drožinį Vyti.

A. Skučas

— Hobarto miesto bibliotekoj

spalio 8 atidaryta tarptautinė tautodailės paroda, kurioje dalyvauja ir Australijos lietuviai. Išstatyti lietuviškų raštų audiniai, medžio drožiniai, gintaro dirbiniai.

CHICAGOS LITUANICA ŠVENČIA 25-METĮ

Sunku tikėti, kad jau 25 metai praėjo, kai Lituanica gyvuoją. Palyginant su kitomis mūsų kolonijomis, tai labai didelis pasiekimas, nes dabar beliko tik Lituanicos ir New Yorko Atletų sportiniai klubai.

Šiais metais Lituanicoj veikia net septynios futbolo komandos: mažučią “midgets” komanda — Jonas Žukauskas vad., jaunučių — dr. Julius Ringus vad., jaunių — Ged. Bielskus vad., rezervas — Alg. Kidolis vad., pirmoji — Ged. Bielskus vad., Don Brandonesia treneris, veteranų “oldtimers” — K. Kaveckas vad. ir Henr. Jennings prez. Taip pat organizuojasi ir moterų futbolininkių komanda — V. Pikšys vadovas. Tai rodo, kad Lituanica dar užteks jėgų išsilaikyti kitus 25 metus.

Daug kredito reikia skirti mū-

sų sunkiai dirbančiai klubo valdybai. Šiuo metu, su Jonu Kaunu, pirm., prieky, valdyboje darbuojasi šie asmenys: Pranas Balčiūnas, Ged. Bieskus, Jonas Juška, Jonas Lisauskas, Leonas Juraitis, Antanas Viktoras, Albertas Martinkus ir Pranas Gudaitis. Sunkiau būtų suminėti visus tuos, kurie aukėjo laiką ir praktiką per tuos 25 metus, bet be jų darbo vargiai būtų ką dabar švęsti. O, tur būt, daugiausia pasižymi patys žaidėjai, kurie ne kartą ne tik prakaitą, bet ir kraują lieja futbolo aikštėse.

Švenčiant 25-metį, reikėjo sugalvoti ką nors ypatingo šiai sukakčiai paminėti. Tad rugpiūčio 19 aldermanas K. Juksy, valstijos senatorius Frank Savickas ir J. Kulys pristatė klubo atstovus Chicago miesto burmistrui Richard Daley ir Cook County Board prezidentui George Dunne, kuriems buvo įteikti visų klubo atstovų pasirašyti futbolo kamuoliai. Šie pareigūnai labai domėjosi mūsų veikla. Burmistras Daley paskelbė proklamaciją spalio 11 dieną — “F.K. Lituanica — Lith's Day in Chicago”.

Šia 25-mečio proga buvo daug sveikinimų: iš burmistro Daley, George Dunne, sen. Savicko, Illinois Speaker of the House William C. Redmond, ald. Jak-

Pianistės Aldonos Kepalaitės koncertas buvo lapkričio 1 Kultūros Židinyje. Koncertas skirtas fondui fortepijono, kurį čia matome. Nuotr. P. Bivainio

MIRĖ VLADAS LIŠAUSKAS

Vladas Lišauskas, Lietuvos kariuomenės savanoris kūrėjas, mirė spalio 20 savo namuose Woodhavene, N.Y. Palaidotas spalio 23 Cypress Hills kapinėse. Atsisveikinimas buvo spalio 22. Kalbėjo savanoris kūrėjas L. Virbickas. Taip pat jis žodį tarė ir kapinėse. Liko žmona ir dukra su trim vaikais. Buvo pašarvotas M. Šaliniskienės šermeninėje.

-o-

Velionis buvo gimęs 1899 lapkričio 17 Virbalyje. Nuo 1910 lankė Marijampolės gimnaziją. Pirmojo pasaulinio karo metu atsidūrė Voroneže, mokėsi M. Yčo vardo gimnazijoje, lankė buhalterijos kursus, talkino J. Jablonskiui, ruošiant Vargo mokyklą. Į Lietuvą grįžo 1918 ir mokytojavo Kybartų gimnazijoje. 1919 pradžioje stojo savanoriu į Lietuvos kariuomenę.

sio, konsulės J. Daužvardienės, PLB ir ŠALFASO.

Spalio 11 Tautiniuose Namuose buvo suruoštas didingas banketas. Po kokteilio humoristinę programą atliko Antrojo Kaimo satyros grupės atstovai. Pagrindines kalbas pasakė J. Kaunas ir sen. F. Savickas. Šia proga buvo įteikta stud. Edm. Sinkui Illinois General Assembly stipendija. Stipendiatas yra vienas iš pirmosios komandos pagrindinių žaidėjų. Jam buvo įteiktas ir garbės pažymėjimas už darbą Lituanicoj.

Po oficialios dalies prasidėjo vakarienė ir šokiai, kuriems grojo Neolitanų orkestras. Šios sukakties proga buvo išleistas specialus leidinys, kurį suredavo J. Juška.

Baigdamas turiu klausimą. Kada New Yorko LAK apsispręs apginti pereinamąjį taure? Jau keleri metai nuo paskutinio Chicago Lituanicos — New Yorko LAK susitikimo... Laukiam!

Alg. Kidolis

(Algis Kidolis yra gimęs ir augęs New Yorke, buvo Lietuvių Atletų Klubu narys. Dabar studijuoja Chicagoj, kur, kaip ir New Yorke, įsijungė į sportinę veiklą.)

Lituanicos futbolininkai pas Chicago miesto burmistrą Richard Daley. Iš k.: R. Stasiulis, Br. Trapikas, Rita Matukaitė, ald. Juksy, sen. Savickas, Rob. Balčiūnas, burmistras Dalei, Alg. Kidolis, H. Jennings, Jr. Futbolo sviedinį burmistrui įteikia E. Jennings. Nuotr. S. Plenio

baigė aviacijos mokyklą ir tarnavo I oro eskadrilėje ligi 1923.

Išėjęs iš kariuomenės, studijavo komerciją Karaliaučiaus universitete 1923-25. Ją baigęs, valstybinius mokslus dar studijavo Berno universitete 1925-28.

Nuo 1929 dirbo finansų ministerijoje, 1931-40 buvo Lietuvos Cukraus akcinės bendrovės prekybos vedėjas ir centro direktorius. 1942 valdytojas Tiekimo ir paskirstymo įstaigos Jungtinės didmenų realizavimo kontoros iki jos likvidavimo, vėliau Žalavų centro Kauno skyriaus direktorius.

Karo metu pasitraukė į Vakarus. Į JAV atvyko 1949.

Spaudoje rašė ekonominais klausimais, rinko lietuvišką spaudą ir talkino Lietuvių bibliografinėi tarnybai. Atskirai parašė: Kooperacijos išsivystymas Lietuvoje (vok. 1925), Lyginamasis pavaizdavimas vartotojų kooperacijos išsivystymo Lietuvoje ir Šveicarijoje (vok. 1929), Cukrinių rūkelių auginimas ir cukraus gamyba Lietuvoje (1939).

SPORTAS

Sportas K. Židiny

Lietuvių Atletų Klubu jaunimas jau yra pradėjęs mankštą ir treniruotes vakarais Kultūros Židinio salėse. Pirmadieniais susirenka stipresnieji stalo tenisininkai tarpusavio rungtynėm, o pradedančius treniruoti ir moko Pr. Gvildys. Didžiojo salės labai gražiai su jaunaisiomis mergaitėmis (9-12 m.) dirba jauna sporto vadovė Daiva Vebeliūnaitė. Ji mergaites moko tinklinio ir stalo teniso, o Rita Liogytė treniruoja mažąsias krepšininkes. Pirmadieniais taip pat darbuojasi ir jaunučiai krepšininkai.

Antradieniais vyksta tinklinio treniruotės Vandos Vebeliūnienės priežiūroje, padedant Vytiui Kulpai, o trečiadieniais šiuo metu treniruoja futbolininkai. Ketvirtadieniais salę užima jaunių B grupės (iki 15 m.) krepšininkai, vadovaujami lietuvių kilmės jaunuolio Pat Torney. Ši krepšinio grupė yra šiuo metu pati aktyviausia. Neretai B grupės komanda turi draugiškas rungtynes su amerikiečių vienetais Židinyje arba svetur. Įstoję į CYO (Katalikų Jaunimo Organizaciją), mūsų jaunieji šio mėnesio vidury pradės rungtyniauti vietinėje CYO lygoje.

Ketvirtadieniais taip pat vyksta Tado Jasaičio vadovaujama žemesnioji stalo teniso lyga, į kurią kviečiami ir pradedantieji žaidėjai. Penktadieniais dažniausia K. Židiny būna tylu, nebent, kur nors kambarį pasislėpę, sunkiai galvoja klubo šachmatininkai, kuriems jau ilgas metas vadovauja Ed. Staknys. Jauni šachmatininkai taip pat kviečiami įsijungti į šią sporto

(nukelta į 10 psl.)

Lietuvos Kat. Bažnyčios Kronikos II-sios knygos pristatymas bus gruodžio 7, sekmadienį, 4 v. popiet Kultūros Židinio salėje. Po to bus vakarienė, kurios pelnas skiriamas tos pačios Kronikos spausdinimui apmokėti. Rengia Liet. Religinės Šalpos Rėmėjų būrelis. Čia reikia priminti, kad LKB Kronikos I-jame tome yra sudėti pirmieji 7 Kronikos numeriai, II-sis apima nuo 7 numerio iki 15. Planuojamas jau ir III-čias tomas.

Brolis Stasys Tamkavaitis, SJ, pastoviai gyvenęs Rodezijoje, Afrikoj, atvyko į Ameriką pas lietuvių jėzuitus. Čia išbus 6 mėnesius. Buvo sustojęs New York'e ir lankėsi pranciškonų vienuolyne, Darbininko redakcijoj, papasakojo apie gyvenimą Rodezijoje. Jis ten nuvyko iš Lietuvos dar prieš antrąjį pasaulinį karą.

Petro Jurgėlos “Lietuviškoji Skautija” — Istoriski lietuvių skautų veiklos vaizdai nuo įsikūrimo iki 1950. Iliustruota, 824 psl. kietais viršeliais. Kaina 12 dol. Galima bus įsigyti pas skautų vienietų vadovus ir knygų platintojus.

MOKYTOJAI KVIEČIAM! I NEW YORKĄ

Lapkričio 22-23 Kultūros Židinyje New York'e rengiama mokytojų konferencija, į kurią kviečiami viso šio Atlanto pakraščio lituanistinių mokyklų mokytojai. Konferencijos tikslas — pasidalinti patirtimi, paliesti dabarties aktualijas, įsigyti naujų žinių. Ypač prašomi jauni mokytojai ir tas jaunimas, kuris norėtų dirbti lietuviškose mokyklose. Lietuvių Bendruomenės apygardos ir apylinkės prašomos padėti jiems atkelti į konferenciją.

Šeštadienį, lapkričio 22, konferencijos dalyviai vyks į Maironio lituanistinę mokyklą, 111th Street ir 86 Ave. kam-pas, Richmond Hill, N.Y. (vienas blokas nuo Jamaica Ave.). Čia bus registracija. Svečiai galės aplankyti mokyklos klases ir pasižiūrėti, kaip čia dirbama. Po pamokų visi persikels į Kultūros Židinį. Čia bus bendri pietūs. Apie 3 val. formaliai prasidės pati konferencija. Pirmoji diena skirtama praktiškiam dalykam, išsikalbėjimui apie darbą atskirose mokyklose. Čia bus ir bendra vakarienė. Po vakarienės darbas tęsiamas toliau.

Sekmadienį, lapkričio 23, darbas prasidės 9:30 v.r. Čia bus paskaitos, jaunimo pamaldos, diskusijos, konferencijos darbų apžvalga. Viskas baigsis apie 3 val. popiet.

Prašomi registruotis tuoj pat. Reikalingas bent apytikris dalyvių skaičius, kad galėtų geriau sutvarkyti maitinimą.

MAIRONIO LITUANISTINĖI MOKYKLAI N.Y. AUKOJO

New Yorko Maironio lituanistinė mokykla ir tėvų komitetas nuoširdžiai dėkoja visiem aukotojam už suteiktą finansinę paramą praėjusiais 1974-75 mokslo metais.

1,000 dol. — Lietuvių Bendruomenės N.Y. apygarda.

Po 100 dol. — Lietuvių Bendruomenės Great Neck apylinkė, J. ir N. Valaičiai.

Po 50 dol. — Lietuvių Moterų Klubų Federacija, Lietuvių Atletų Klubas, dr. J. ir A. Žukai, V. ir P. Sidai.

30 dol. — J. ir E. Reventai.

Po 25 dol. — Lietuvių Bendruomenė, Queens apylinkė, A. ir E. Oslapai, E. Urbelienė.

Po 20 dol. — A. ir Z. Ratai, A. Jasaitis, J. ir E. Žukai.

15 dol. — A. Šaulys.

Po 10 dol. — T. Alinskas, kun. V. Pikturna, W. Adams.

5 dol. — R. Kondratienė.

A i d a i — vienas geriausių kultūros žurnaly iševijoj. Ar juos prenumeruoti?

NAUJOS PLOKŠTELĖS

Gelbėk mus! Philadelphia's Lietuvių Choras Viltis. Stereo 6 dol.

Cia mano brangioji Tėvynė, Lietuviškų dainų rinkinys, įdainuotas Vilniaus operos solistų — E. Kuodžio ir J. Girijoto. Stereo 6 dol.

Tėviškės namai, Br. Budriūno kūriniai ir kantata. Įdainuota Los Angeles, Calif. Šv. Kazimiero parapijos choro. Stereo 6 dol.

Clevelando vyrų okteto Nr. 2 Stereo 6 dol.

Dieve, priegloba mūs... Toronto Šv. Jono parapijos religinės mišių, kalėdinės ir Velykų giesmės. Kaina 6 dol.

Jurātė ir Kastytis, Banaicio opera iš 3 plokštelių. Kaina 16 dol.

Lietuva, Tėvynė mūsų, Toronto vyrų kvarteto įdainuota 3 Baltijos tautų himnai, lietuviškos dainos ir operų ištraukos. Stereo 6 dol.

Arijos ir dainos, Sol. B. Povilavičiaus 5 dol.

Kun. Vyt. Gorino dainos. 14 lietuviškų dainų, paties solisto parašyta ir įdainuota, kaina 6 dol.

Svajonių sukuryje, B. Tamošiūnienės II-roji laida, 6 dol.

Broniaus Budriūno vyrų kvartetas (Detroit). 15 lietuviškos muzikos dainų. Stereo 6 dol.

O ramunėlė, pasakyk, B. Tamošiūnienės II-roji laida, 6 dol.

Laumės juosta, lietuviškos lengvos muzikos rinkinys, stereo, 6 dol.

Kalnuos dainuoja, Kvintetas "Baltija" ir Neo-Lituania orkestras, 12 dainų, 6 dol.

Kur lygūs laukai, lengvos muzikos 9 dainos, stereo, 6 dol.

Su šokių ir daina, išleido Korp. Neo-Lituania, stereo, 10 dainų, 6 dol.

Keliaujame su daina, Hamiltono mergaičių choro "Aidas" antroji plokštelė, stereo, 6 dol.

Yakutis, Sol. K.R. Yakučio lietuviškos dainos ir arijos, stereo, 6 dol.

Persiuntimas 50 c. Darbininkas, 341 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y. 11207.

Užprenumeruok Darbininką savo draugam gimtadieniui, vardinių ir kitų švenčių progai.

SUVENYRAI

Išsiuvinėtas Lietuvos himnas — įremuotas paveikslas. Graži dovana visokioms progoms. Viršuje stilizuota vytiš, kampuose Gedimino stulpai ir Vytauto herbas. Šonus puošia tautinė juostelė ir ažuolo lapai. Paveikslas dydis 12"x15". Kaina su persiuntimu 26 dol.

Siuvinėta trispalvė su užrašu "Lithuania" ir stilizuota vytiš užsiuvimui ant drabužio rankovės. Kaina po 1 dol.

Lietuvos Vytiš su JAV ir Lietuvos vėliavomis. 7 spalvų derinys. Lipinukas (decal) lipinamas automobiliu iš vidaus arba išorė. Kaina 1 dol.

Saga (button) su lietuviška trispalve ir įrašu: Kiss me, I am Lithuanian. Kaina 50 c.

Lietuviška trispalvė vėliavėlė su pastatymo kaladėle (base) — kaina 1.50 dol. Lietuviška ir JAV vėliavėlės su pastatymo kaladėle — kaina 2 dol.

Taip pat gaunamos Kalėdų gimimo dienos, vardinių ir kitokių progų lietuviškos sveikinimo kortelės, lietuviškos muzikos ir dainų plokštelės, lietuviškos knygos, albumai, medžio drožiniai bei kiti suvenyrai.

Persiuntimui pridėdama 50 c. Gaunama Darbininko administracijos, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

KNYGOS VAIKAMS

Klementina ir Valentina — \$1.50

Peliukai ir plaštakės — \$1.50

Skraidantis paršiukas — \$1.50

Daržovių gegužinė — \$1.50

Kalėdų dovana — \$1.50

Miško viešnia — \$1.50

Linėliai — \$1.80

Rūtelės aityvaras — \$1.50

Kiščio pyragai — \$3.50

Gabriuko užrašai — \$3.00

Mano žodynas, vaikams, paveiksluotas, su lietuviškais ir angliskais užrašais — \$5.00

Lietuvių istorija I ir II tomas — po \$5.00

Krikščionybė Lietuvoje, paveiksluota jaunimui — 4 dol.

Persiuntimas 50 c. Darbininkas, 341 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y. 11207.

SPORTAS

(atkelta iš 9 psl.)

grupę.

Trumpai pažvelgus į šią programą, matosi, kad Kultūros Židinys patraukia jaunimą ir duoda jam pastogę sportiniam susibūrimui. LA Klubas iš savo pusės prašo tėvų pagalbos jaunimo priežiūrai ir klubo organizacijoje darbuose.

Futbolas

Pereitą sekmadienį mūsų futbolininkai susidūrė su stipriomis graikų Olimpiados komandom ir krito su dviem pralaimėjimais. Pirmoji komanda, kažkodėl nepajėgusi pastatyti pilno sąstato, sunkioj kovoj pralose prieš graikus 0:4 (0:3) pasekme. Graikai atrodė visa klase pranašesni už mūsų, ir tik ryžtingas mūsų gynimas sušvelnino pasekinę.

Rezervinė komanda turėjo geresnę galimybę sužaisti bent lygiomis, bet atsibudo pervėlai, pirmą puslaikį įsileidusi 4 įvarčius (1:4). Po pertraukos žaidimas buvo apylygis, o vienu metu, išvarius 2 graikų žaidėjus, buvo net mūsų viršus, bet galutiniam rezultate graikai išėjo laimėtojai 5:2. Mūsų įvarčius pelnė ukrainietis Mike ir Osvaldas Kulyas.

Šį sekmadienį mūsų komandos rungtyniaus prieš švedų Gjoa klubą Kissena Parko aikštėje. Rezervinė pradės 12:30 val., o pirmoji komanda 2:30 val. po pietų. Šiomis rungtynėmis pasibaigs rudens pirmenybių ratas, bet tuoj pat prasidės antrasis ratas ir tęsis iki vidurio gruodžio. Po to bus poros mėnesių pertrauka, bet iki tol, orui leidžiant, mūsų liko žaisti dar penkerios rungtynės.

Alg. Š.

NAUJOS KNYGOS

Rudenys ir pavasariai, A. Baranauko, 6 dol.

Bukolikos — Georgikos, P. Vergilijaus Marono, 6.50 dol.

Paguoda, B. Railos, I tomas — 5 dol., II tomas — 5 dol., III tomas — 6.50 dol.

Kelionė aplink pasaulį, J. Kaributo, 5 dol.

Lithuanians in America, dr. A. Kučo (anglų kalba), 6 dol.

Pagairė, premijuotas romanas, J. Gliados, 4.50 dol.

VI. Putvinskio gyvenimas ir raštai, 10 dol.

Lietuvių literatūros istorija, Pr. Naujokaičio, I tomas — 10 dol., II tomas — 10 dol.

Šios bei kitos naujai išleistos lietuviškos knygos ir lietuviškos plokštelės gaunamos adresu: Darbininko administracija, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. Persiuntimui pridėdama 50 c.

Svarbus pranešimas iš Intertrade Express Corp. Specialių rublių sertifikatų, automobilių ir kitų daiktų užsakymas Jūsų giminėm Sovietų Sąjungoj nuo gruodžio 22 nutraukiamas. Specialaus rublio kaina dabar yra \$2.75. Tai pilna kaina ir nėra kitų mokesčių. Automobilių kainos yra tokios:

ZHIGULI VAZ 2101 \$3642.00

ZHIGULI VAZ 2102 Station wagon \$3995.00

ZHIGULI VAZ 2103 \$4147.00

ZAPOROZHETS ZAZ 968 AE \$2705.00

VISI UŽSAKYMAI GARANTUOTI IR APDRAUSTI. UŽSAKYMAM DABAR PASKUTINĖ GALIMYBĖ.

UŽSAKYKITE DABAR UŽSAKYKITE PER

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 EAST 23rd STREET NEW YORK, N.Y. 10010

TEL.: 982-1530

Mes turim 26 metus patirties šioj prekyboj ir tūkstančius patenkintų klientų.

FRANK MANCINI AND SON
CONTRACTOR
INDUSTRIAL & COMMERCIAL AND HOMES. WE TAKE PRIDE IN OUR WORK
441 GRAHAM AVE.
BROOKLYN, N.Y.
CALL (212) 388-3465

DOCK SIDE RESTAURANT
Open Every Day 10:30 AM till 3 PM
Family Style Dinners
Live Entertainment Fri. & Sat. Nights
State Highway No. 181,
Woodport, N.J. Call: (201) 663-1600

Kitchens & Bathrooms
Remodeled
General Plumbing
Reasonable Rates
Free Estimates
Call 212 773-2250
MR. BERNARD MILLS
Anytime

DRESSMAKER
WOMEN'S CLOTHING
Made To Order
Alteration and Fitting
Call Vera 201 546-4230

MARIO'S
AUTO INSPECTION SERVICE
MARIO DE SANTIS PROP. COMPLETE BRAKE REPAIRS FRONT END WORK ELECTRICAL WORK TUNE UPS OUR SPECIALTY AUTO REPAIRS SKILLED MECHANICS SHELL BAY ROAD MAYVILLE, O.P.P. EXIT OF STATE INSPECTORS PHONE 609 465-5607 CAPEMAY COURT HOUSE

DEPENDABLE
MOVING AND TRUCKING
Reasonable Rates
Local and Long Distance
Van & 3 men 24 Hour
Call 372-8337

WINDOW CLEANING
PROMPT RELIABLE SERVICE
SATISFACTION GUARANTEE
REASONABLE RATES
CALL GUS ANY TIME
(212) 235-4167/235-0660

WILLIAM A. POLCARI
Floor Sanding, Refinishing and Staining
Call 201 478-8374

Ar jau atnaujina
Darbininko
prenumeratą?

ŠACHMATAI

Veda Kazys Merkis

— Pasaulio moterų meistrė Nona Gaprindašvili dvikovojo prieš Nana Aleksandriją dėl pasaulio titulo pirmąją santykiu 3-1. Jos rungtis Gruzijoje. Abi kaukaziės.

— Povilas Vaitonis, buv. Kanados ir Lietuvos šachmatų meistris, minint Hamiltono KLB 25-rių metų sukaktį, davė simultaną Daugiakultūriniam Centre.

— Ignas Žalys, buv. Montrealio meistris, šiuo metu lošia keturių partijų mačą prieš W. Gray dėl pirmos vietos korespondenciniame (susirašinėjant) 1967 Golden Knights turnyre. I. Žalys anksčiau jau yra buvęs vieno Golden Knights turnyro nugalėtojas. G. Knights turnyrai sutraukia po kelis tūkstančius JAV ir Kanados dalyvių.

— Bostono lietuviai lapkričio 7 pradeda MET lygos 1975-76 sezono tarpklubines varžybas. Jie vyksta rungtis prieš MIT komandą, į MIT Student Center. Komandoj žais Tomas Girmius, Andrius Keturakis, Kazys Merkis, Leonas Navickas ir Jurgis Zoza.

— JAV didmeistris Walter Browne lapkričio 20 duos simultaną Bostone (Revere Youth Center, 150 Beach St., Revere). Mokestis už dalyvavimą \$8.50.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
TELEF. 296-4130

RECCO HOME CARE SERVICE
For Elderly, Convalescents
chronically ill
Home Health Aids, Companions,
Homemakers, Licensed Practical Nurses,
Registered Nurses Hour/Day/Week We Bill You
Supervised by R.N., P.H.N. 24 Hour 7 Days Weekly
524 Hicksville Rd. MASSAPEQUA
516-798-6688

JOHN CAPALDO
CONTRACTOR
In Aluminum
Quality Workmanship
134 North Seventh Avenue
Mt. Vernon
Call 914 664-2440

8 Track Tape Cartridge: Dainuojame su Rūta, Mano pypkė ir Vėjas man pasakė gaunama Darbininko adm., 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. Su persiuntimu kaina 7 dol.

CARPETS PROFESSIONALLY
STEAM CLEANED
PRE HOLIDAY SPECIAL
Any Living Room & Dining Room or 2 Bedrooms
\$32.95 Call Today for Appointment & Receive
5% Rebate One of NY'S Finest Carpet Cleaning
Companies (212) 528-8542

VW OWNERS
ATTENTION
RE-BUILT VW ENGINES
FULL WRITTEN GUARANTEE
FREE PICK UP NY & METRO AREA
EMANON AUTOMOTIVE
516 433-8909 516 931-8970

ALUMINUM CITY & REMODELING
921-923 Crossbay Blvd., Broad Channel
BATHROOMS, KITCHENS DOORS,
ALUMINUM SIDING ROOFING, & EXTENSION
(VISIT OUR SHOWROOM)
474-9514 LIC 763057
FREE ESTIMATES

NO WAIT MOVING & STORAGE
SERVICE INC.
FAST RELIABLE SERVICE 24 HOURS, 1/2 HOUR
NOTICE. LOCAL & LONG DISTANCE. Reason-
ABLE RATES. (REMEMBER WE HAVE A CON-
SCIENCE) 212 294-0900. MRS. WILLIAMS OR
MRS. PAGE.

THREE "G" INDUSTRIES INC.
Moving, Trucking, Storage
Free Estimates Call Mr. M. Gugliotta
(212) 499-2373/2831

SEAMSTRESS
CUSTOM MADE CLOTHES
Men and Women Bridal Work and
Alterations our Specialty
Call (212) 793-8455

NEWCOMER VAN LINE
MOVING HAPPY NEWCOMERS EVERYWHERE
WITH TENDER LOVING CARE. UNIFORMED MEN
CONGENIAL, PROFESSIONAL SERVICE AT
REASONABLE RATES FREE HOME CONSULTA-
TION FULLY INSURED AND LICENSED A
COMPLETE MOVING SERVICE CALL NOW:
939-8125 NY DOT NO. 112

ERNESTINE HOUSE INC.
THE GUEST HOUSE OF CONGENIALITY
309 FIRST AVE., ASBURY PARK, N.J. A PLEASANT
RESIDENCE NEAR THE BOARDWALK.
PHONE 201 988-6611
MRS. RUGH HARDWICK, OWNER

FRANK MANCINI AND SON
CONTRACTOR
INDUSTRIAL & COMMERCIAL AND HOMES. WE
TAKE PRIDE IN OUR WORK 441 GRAHAM AVE.
BROOKLYN, N.Y. CALL (212) 388-3465

BRIDAL SALONS
GREEK ARTS BOUTIQUE

30-29 Steinway St.
Astoria
Bridal Dresses & Veils Custom Fit
Call: 274-9119

TRUMPAL IR AIŠKIAI — KURLITAS GALI JUMP PATARNAUTI?

Investuojant, taupant, perkant ar parduodant namus, apdraudžiant, keliaujant, visuose finansiniuose reikaluose. KUR LITAS NEGALI JUMP PADĖTI? Dar nebuvo tokio atsitikimo, bet vienok kreipkitės, ir mes prisipažinsime, kur ne mūsų sritis.

LITAS INVESTING CO., INC.
86-01 114th Str., Richmond Hill, N.Y. 11418
(212) 441-6799

LITAS TRAVEL SERVICE
87-18 Lefferts Blvd.
Richmond Hill, New York 11418
Tel. (212) 846-1650

OPERATORS — EXPERIENCED ON
MERROW OR SINGER MACHINES
Steady Union Shop All Benefits
NINETTE FASHIONS
126 137th ST. BKLYN, N.Y. 212 965-3755

BARSAL'S
HOME IMPROVEMENTS
PLASTERING, WALL PAPERING CARPENTRY,
ROOFING, LOW RATES, HURRY & CALL FOR
YOUR FREE ESTIMATE (212) 428-1566

PRIVATE COUNTRY HOME
For Ambulatory Adults,
Monthly or Weekly
Catholic Church in the Area
Call (518) 355-1202

WHEATLY HEIGHTS
SERVICE CENTER
GENERAL AUTO REPAIRS ROAD SERVICE
TIRES BATTERIES & ACCESSORIES STRAIGHT
PATH OLD COUNTRY ROAD WYANDANCH, N.Y.
TELE: (516) 843-8810 ASK FOR JOE

TOWING SERVICE 24
HOUR SERVICE
7 Days All Areas. Commercial
Accounts Welcome. Call
(212) 342-8832 or 272-5519

TRIO IRON REPAIR
Railings, Security Window Guards
etc. Portable Welding
Call 212 428-5854/381-1820

GREENE
Furniture Service & Repairs
Kitchen Cabinets "Our Specialty"
LIC. 940-K20
(212) 648-3535

PAPER HANGING BY ALEX
OR CARLTON LTD.
916 Foster Ave. Bklyn
Call UL 9-4483

PLUMBING REPAIRS &
ALTERATIONS SEWERS & DRAINS
CLEANED FREE TELE. ESTIMATES
24 HOUR EMERGENCY SERVICE
CALL 212 937-8563 MR. RIGGS

ACQUA SEWER & DRAIN SERVICE
LEADERS, SINKS, BATHTUBS & MAIN SEWERS
24 HOUR SERVICE ALL WORK GUARANTEED
ASK FOR VITO 212 527-9060

RICK KESTON
45 JACKSON AVENUE HEMPSTEAD,
LONG ISLAND
PROFESSIONAL COURIER SERVICE PERSONAL-
IZED & PRIVATE DEALING EXCLUSIVELY WITH
SMALL ITEMS. WILL DELIVER ANYWHERE
ANYTIME. 24 HOUR SERVICE. CALL (516) 481-1801

SINGER & MERROW
Operators Wanted on Blouses
& Pants Section Work, Good Pay
Steady Work Apply E & L Blouse
Co. 143 West 29 Street, N.Y.C.
11th Floor

FREE DELIVERY IN
NEIGHBORHOOD
849-8930

J. & J. FISH MARKET
INC.
CLAM BAR

85-03 JAMAICA AVE.
WOODHAVEN, N.Y. 11421

APLANKYKITE SCHRAGER'S

importuotų ir vietinių BALDŲ parodą

Cia Jūs rasite

PIRMOS RŪŠIES GAMYBOS

GERIAUSIOS KOKYBĖS

ŽEMŲ KAINŲ

didelį pasirinkimą

SCHRAGER'S

Salonų komplektai, miegamųjų baldai, dinetės, bufetai, atverčiamos sofos, foteliai, atlošiami foteliai, taip pat kilimai, lempos, matracai vieniški baldai.

SCHRAGER'S

336 East 86th St. (tarp 1 ir 2 Aves.)

New York City Tel.: TR 9-0400

Atdara kasdien iki 8 val. — antrad. ir šeštad. iki 6 val.
(Mokėjimo sąlygos pagal pirkėjo pageidavimą)

DARBININKO SKAITYTOJAM

SKAITYTOJAMS palengvinti išsiųsti prenumeratą, dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu: DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207

Prašau pratešti prenumeratą 1976 metams

Vardas ir pavardė

Adresas

Darbininko prenumerata nuo 1976 sausio 1—12 dol. metams. Naujiem skaitytojams — už 1975 likutį ir 1976 metus — tik 10 dol.

Siunčiu už prenumeratą \$.....

Už kalendorių \$.....

Spaudai paremti \$.....

Siunčiu skolą už 1974-6 m. \$.....

P.S. Kai kurie skaitytojai yra paprašyti apsimokėti prenumeratą už 1973-4 metus, bet nekrepia dėmesio. Nesulaukus mokesčio, Darbininkas bus nutrauktas pagal pašto reikalavimą. DARB. ADM.

Dalyvavę koncerte spalio 26 Apreiškimo parapijos salėje. Iš k. akordeonistė Rūta Raudytė, solistas Mečislovas Razgaitis, akomponavęs Algirdas Kačanauskas, programos vedėja Danutė Striugaitė, solistė Sandra Alesī, poetas Leonardas Žitkevičius. Nuotr. R. Kisieliaus.

VINCĖ MOTERŲ VIENYBĖJE

Spalio 21 įvyko Moterų Vienybės draugiška sueiga. Ši sueiga nebuvo eilinė, nes joje dalyvavo tuo metu New Yorke besilankanti viešnia iš tolimos Kalifornijos, taip pat ilgai gyvenusi New Yorke, buvusi Moterų Vienybės narė — Vincė Jonuškaitė-Leskaitienė.

Moterų Vienybės pirmininkė Elena Andriušienė ją nuoširdžiai pasveikino ir įteikė gėlių, gi sueigos dalyvės triukšmingai paplojo.

Vaišių metu viešnia pasakojo apie gyvenimą Kalifornijoje ir kvietė visus aplankyti tą kraštą. Vėliau, pirmininkei paprašius pasakyti porą žodžių, Vincė kiek susijaudinusi kalbėjo apie gyvenimą Amerikoje. Peržvelgė visą laikotarpį nuo atvykimo,

visus pergyventus sunkumus bei nusivylimus. Nuoširdžiai dėkojo Moterų Vienybei už tai, kad ji pirmoji ištiesė pagalbos ranką, kuri tuo metu buvo jai labai reikalinga. Dėkojo ir už tai, kad Moterų Vienybė atliko svarbius ir reikšmingus darbus besikuriant Lietuvai. Linkėjo ir toliau nepailstamai dirbti ta pačia linkme, verbuoti naujas narys ir neleisti Moterų Vienybei mirti.

Vincės Jonuškaitės - Leskaitienės kalba visas giliai sujaudino, ne viena nubraukė ir ašarą. Visos jai triukšmingai paplojo.

Po to buvo pagerbta seniausios narės kūrėjos — p. Kulbokienės, p. Mikolainienės ir p. Šimėnienės. Sugiedota pirmąjį pirmųjų metų. SK.

Ridgewoode išnuomojamas 2 kambarių butas su baldais už labai prieinamą kainą, prie gerų susisiekimo. Tel. 497-5748.

Ieškau moters, kuri sutiktų gyventi vienam bute su manim (mergina), atskiras miegamasis, su teise naudotis visais buto patogumais. Skambinti 441-2872 ar 441-9720.

A.A. BERNARDUI KISIELIUI

staiga mirus, jo brolį Romualdą, mūsų laikraščio bendradarbį ir fotografa, ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučia

Darbininko redakcija

KALĖDŲ EKSKURSIJA LIETUVON

Kelionė: 6 naktys Vilniuje, 1 dienos išvyka Kaune,

3 naktys Vienoje (kur Naujus Metus sutiksim)

4 naktys Muenchene

nuo gruodžio 22 iki sausio 5

TIKTAI \$969

Ekskursija išvyksta su Lufthansa Bendrove iš Bostono ir New Yorko

Norį gauti daugiau informacijų prašomi kreiptis į:

ALGIRDĄ MITKŲ
8 White Oak Road, Newton, Mass. 02168
Tel. (617) 969-1190

arba

GALAXY TOURS & TRAVELS
141 Linden Street, Wellesley, Mass. 02181
Tel. (617) 237-5502

Prašome pasinaudoti šia pulkia proga aplankyti Lietuvą per šventes

Naujų Metų sutikimą Kultūros Židinyje rengia LB New Yorko apygarda.

Evangelikų pamaldos buvo spalio 26. Pamaldas atlaikė kun. Povilas Dilys iš Chicagos. Po pamaldų buvo kavutė ir dr. M. Kregždienės ir Barbaros Lipšienės pagerbimas jų 75 metų sukakties proga. Į šį pagerbimą iš ligoninės buvo atvežtas ir kun. P. Dagys. Sveikinimo kalbas pasakė J. Audėnas, I. Banaitienė, Maurukienė, Sperauskienė, Alb. Ošlapas, A. Koncė, Nutautas, prof. Šernas.

Parduodamas dviejų šeimų (5 ir 6 kambarių) namas, pusė mūro, pusė asbesto šingelių, 14 metų jaunumo, netoli požeminio traukinio susisiekimo, Howard Beach. Teirautis telefonu 847-5522.

APREIŠKIMO PARAPIJOS ŽINIOS

Visų Šventų ir Vėlinių šventės parapijoje praleistos su tikimu pamaldumu.

Mišios už mirusius kunigus ir kitus dvasiškius bus koncelebruojamos lapkričio 9, šį sekmadienį, 11 val. Po sumos bus kavutė.

Kun. Ladas Budreckas pakviestas pravesti Kristaus Karaliaus pamaldas lapkričio 30.

Pijus Teleiša

PADĖKA

Pijus Teleiša mirė spalio 9. Nuliūdime paliko žmona Konstancija, sūnūs Jonas ir Albinas su šeimomis, 3 anūkai ir 8 proanūkai, 2 broliai Lietuvoj ir kiti giminės. Buvo palaidotas iš St. Martins bažnyčios Šv. Kazimiero kapinėse. Dėkojam giminėm ir draugam už gėles, užprašytas mišias, dėkojam kaime nam, kurie mus globojo mūsų liūdnoj valandoj, dėkojam kunigam už rožančiaus sukalbėjimą, pamaldas ir nulydėjimą į kapines, visiem dalyvavusiems atsisveikinime ir palydėjusiems į kapines mūsų brangių ir mylimą vyrą ir tėvą. — Konstancija Teleišienė ir sūnūs Teleišai su šeimomis.

N. Anglijos Baltų draugijos antras koncertas įvyks lapkričio 9 d., 3 v. popiet, The First and Second Church, 66 Marlborough Street, Bostone. Ši puiki salė yra Marlborough ir Berkley gatvių kampe ir netoli Arlington Street požeminio traukinio stoties.

Vaižganto Kultūros Klubo seminaras bus lapkričio 11, antadienį, 7:30 v.v. Kultūros Židinyje. Bus kalbama apie Justino Marcinkevičiaus dramą "Mindaugas". Kam ši tema įdomi, kas yra dramą skaitęs, prašomi atsilankyti. Praeitame tokia seminaru spalio 9 buvo kalbama apie Jurgio Gliados romaną "Pagairė". Apie idėjinis romano pagrindus kalbėjo Antanas Sabalis. Visi dalyviai buvo skaitę romaną ir visi pasisakė dėl jo kompozicijos, charakterių, idėjos ir stiliaus. Daugiausia priekaištų padaryta stiliui, kuris dažnai primena vertimą iš rusų kalbos. Seminare buvo pora, kurie labai gerai moka rusiškai, ir savo teigimus įrodė pacituodami autoriaus išsireiškimus ir juos išversdami į rusų kalbą. Visų pokalbiai buvo gyvi, spontaniški, taip seminaras buvo tikrai įdomus ir vertingas. Šiame seminare apie Marcinkevičiaus "Mindaugą" bus pailiustruota įrašas iš Lietuvos išleistas plokštelės, Veikalas Lietuvoj ejo su dideliu pasisekimu. Vaidino visi Lietuvos teatrai. Veikale su giliu lyryniu jautrumu pavaizduota, kaip Mindaugas kūrė galingą Lietuvą, tai Lietuvai paaudodamas ir savo asmeninę laimę ir kitus.

Juozas Drazdauskas, mokytojas, Joniškėlio vidurinės mokyklos kūrėjas, mirė spalio 12 Lietuvoje. Palaidotas Joniškėlio kapinėse. New Yorke liko jo sesuo Filomena Liuberskienė.

Siuntinių įstaiga DOVANA praneša, kad liko tik vienas mėnuo pasiuntimui ar užsakymam automobilių, butų-apartamentų, šaldytuvų ar sertifikatų, su kuriais buvo galima pirkti tam tikrose krautuvėse. Po mėnesio bus galima siųsti tik siuntinius. Jei kas nori pasinaudoti likusiu mėnesio laikotarpiu, prašom tuoj pat kreiptis DOVANA Corp., 80-14 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421. Telefonu vakarais po 6 val. 296-5359.

ties. Programą atliks vargonų virtuosas Albinas Marius Prizgintas iš New Yorko. Šis jaunas muzikas ir kompozitorius yra baigęs Juilliard muzikos mokyklą magistro laipsniu, tęsė studijas Vokietijoje ir JAV. Jis yra plačiai koncertavęs kaip vargonų solistas ir dalyvavęs muzikiniuose ansambliuose. Šiame Baltų koncerte jis atliks Bacho, Mozarto, Liszto, Čiurlionio ir kitų autorių bei savo kūrinius.

Lietuvių atstovai tarėsi su 5-to kanalo prezidentu ir kitais na-

riais, norėdami įvesti nuolatinę savaitinę etninių grupių programą. Tokia programa sayaitai kainuotų per 5000 dol.

Balfo vėjus paskelbtas spalio 11 ir tęsis iki gruodžio 31. Jau pasirodė ir pirmieji aukotojai, sudėję per porą šimtų dolerių. Būkite dosnūs visi, nes Balfui labai reikia pinigų.

Brocktono Šv. Kazimiero parapijos choro koncertas bus lapkričio 9. North Junior High School, Oak Street, Brockton, Mass. Choriui vadovauja kompozitorius Julius Gaidelis.

BOSTON, MASS. — WLYN 1360 ir FM 101.7 sekmad. 1-1:30. S. Minikus, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Tel. 268-0489.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, MASS. — WHIL 1430 ir FM 107.9, sekmad. 11-12 val. P. Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402. Tel. JU 6-7209.

ŽIEMOS EKSKURSIJA Į LIETUVĄ

Išvyksta 1975 m. GRUODŽIO 19 dieną ir grįžta 1976 m. SAUSIO 3 dieną

IŠ BOSTONO IR NEW YORKO

KAINA TIK \$895.00

(kelionė lėktuvu, PIRMOS KLASĖS viešbučiai, maistas) Prie šios grupės galima jungtis ir iš kitų miestų su papildomu mokesčiu.

VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS — NESIVĖLUOKITE! 1976 metais kelionės į Lietuvą prasideda BALANDŽIO mėnesį — kaina nuo \$645.00. Registracija prilima dabar.

Kreipkitės į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P.O. Box 116

South Boston, Mass. 02127

Tel. (617) 268-8764

Savininkė: Aldona Adomonienė

Norintiem atsikviesti gimines iš Lietuvos sutvarkome reikalaujamas iškvietimo dokumentus.

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK

Inkorporuotas 1883

460 West Broadway, South Boston Massachusetts

"Kur tūkstančiai taupo milijonus"

ALFRED W. ARCHIBALD, Prėsidnt

Šio banko direktorių taryboje yra adv. Jonas J. Grigalus. Reikale su patarnautojais galima susikalbėti ir lietuviškai • Turtas—Assets virš \$213,000,000.

CURRENT DIVIDEND RATES

- Regular a/c — 5 1/4 %
- 1 year Term Deposit — 5 1/4 %
- Special Notice a/c — 5 1/2 %
- 2 year Term Deposit — 6 %

— All Accounts Compounded Daily —

VYR. LIET. IŠLAISVINIMO KOMITETO SEIMO PROGA

INKORPORUOTO TAUTOS FONDO

BANKETAS BALIUS

ŠEŠTADIENĮ, LAPKRIČIO 29 D. 8 VAL. VAKARO
KULTŪROS ŽIDINYJE
361 HIGHLAND BLVD. BROOKLYN, N.Y.

Programoje:

SOL. G. UGIANSKIENĖ

ŠOKIAI

GROJA A M U R ORKESTRAS

DAINUOJA J. N A K A S

Bilietus įsigyti ar stalus rezervuoti prašoma pas:

ST. BOBELIENĖ
212 Elderts La. Woodhaven, N.Y.
Telef. MI 7-6637

M. KLIVEČKIENĖ
76-13 85 Rd. Woodhaven, N.Y.
Telef. 296-0406

V. KULPA
84-01 101 St. Richmond Hill, N.Y.
Telef. 846-1056

Stalai 10 žmonių. Šilta vakarienė ir gėrimai.

AUKA \$15 ASMENIUI

7 val. vakare kokteilis — atgaiva Mažojoje salėje.

Aukoje Inc. Tautos Fondui \$50 1975 m. — jiems paprašius, bilietas siunčiamas nemokamai.

VISUOMENĖ KVIEČIAMA ATsilankyti

Inc. TAUTOS FONDAS

DARBININKAS

Redakcija (212) 827-1352,
Administr. (212) 827-1351
Spaustuvė (212) 827-1350
Vienuolynas .. (212) 235-5962
K. Ž. salė (212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207

New Yorko žinių dar yra šio numerio 11 ir 9 psl.

Pianistės Aldonos Kepalaitės koncertas buvo lapkričio 1 Kultūros Židinyje. Programoje buvo Banaičio, Beethoveno, Faure, Debussy, Ravel, Chopin kūriniai. Publikos atsilankė apie 250-300. Ypač gražu, kad buvo susirinkę visi apylinkės muzikai, buvo net iš Bostono Saulius Cibas. Po koncerto posėdžių menėje buvo priėmimas pianistei ir svečiam. Plačiau kitam numeryje.

Inos Nenortienės paroda, surengta vyr. skaučių židinio lapkričio 1-2 Kultūros Židinio mazoje salėje, praėjo sėkmingai. Atsilankė daug žmonių. Paruota 12 paveikslų, 8 lėkštės, 1 vaza. Visi darbai buvo vario emalis. Plačiau kitame numeryje.

LB New Yorko apygardos metinis suvažiavimas bus 1976 vasario 7 Kultūros Židinyje. Bus padarytos veiklos apyskaitos, renkama nauja apygardos valdyba.

Dail. Česlovas Janušas ir kūr. J. Tamalonis šiuo metu Izraelyje lanko šventąsias vietas. Abu Darbininkui atsiuntė sveikinius. Dail. Č. Janušas daug škiuoja, nes turi pasiėmęs aliejinių pastelės dažus. Iš Šventosios Žemės jie keliaus į Graikiją, Italiją, Ispaniją ir į kitus kraštus. Kelionėje žada išbūti apie 5 savaites.

Petras Petrutis, Margočio radijo vedėjas, iš Chicagos atvyksta į New Yorką ir šį šeštadienį dalyvaus Laisvės Žiburio koncerte.

Darbininko spaudos kioskas veiks Laisvės Žiburio radijo parengime lapkričio 8 ir Darbininko metiniame koncerte lapkričio 22. Bus galima įsigyti naujų leidinių, plokštelių bei kalėdinių kortelių ir apsimokėti Darbininko prenumeratą.

Darbininko parengime lapkričio 22 veiks gausus laimėjimų stalas, kur bus galima įsigyti įvairių dovanų. Rėmėjai kviečiami paaukoti rankų dirbinių ir šiaip vertingesnių dalykelių laimėjimams.

Darbininko koncertui platina bilietus: V. Dėdinienė, M. Šalinskienė, Z. Jurienė, J. Čepukienė, A. Sabalienė, M. Žukauskienė ir Alice's Florist Shop. Bilietų kaina tik 5 dol. Šokių metu nori turėti stalus prašomi iš anksto pranešti, kad laiku būtų galima juos paruošti. Dėl stalų kreiptis į Darbininko administraciją tel. 827-1351.

DAIL. A. PETRIKONIO PARODA

Dail. Antanas Petrikonis atvyksta iš Chicagos ir čia lapkričio 15-16 rengia savo kūrinių parodą. Bus išstatyta per 50 paveikslų, atliktų įvairia technika, daugiausia tempera. Paroda vyks didžiojoje Kultūros Židinio salėje. Atidaryme kalbės dr. Matjoška. Parodą rengia Korp! Neo Lithuania New Yorke.

Aleksandras ir dr. Marija Žemaičiai lapkričio 1 dalyvavo pianistės Aldonos Kepalaitės koncerte Kultūros Židinyje ir ta proga paaukojo 500 dol. Anksčiau forėpiono fondui irgi aukojo 500 dol. Kultūros Židinių statant, Žemaičiai buvo tarp pačių stambiausių aukotojų.

Laisvės Žiburio koncertas bus šį šeštadienį, lapkričio 8. Programą atlieka dainininkė Vida Vaitkutė iš Berlyno, Vokietijos, ir Violeta Karosaitė, baletoskėja, iš Chicagos. Pradžią 7 val. (Plačiau žiūr. skelbimą ir Laisvės Žiburio žinias).

MIRĖ BERNARDAS KISIELIUS

Lapkričio 2 d. 7:15 v.r., širdies smūgio ištiktas, staiga mirė Bernardas Kisieličius, sulaukęs vos 35 metų amžiaus. Nuo 1949 jis gyveno Brooklyne, prieš porą metų buvo persikėlęs į Somerville, N.J., kur studijavo prekybos administraciją Somerset County kolegijoje. Brooklyne jis buvo baigęs Maironio šeštadieninę mokyklą ir New Yorko dantų technologijos institutą.

Laidotuvės įvyko lapkričio 5 iš Šv. Juozapo bažnyčios Rantano, N.J. Po mišių kūnas buvo nuvežtas ir palaidotas Šv. Bernardo kapinėse Somerville, N.J.

Nuliūdime paliko motiną Viktoriją, brolius Leonardą ir Romualdą.

Septintoji dailės paroda rengiama 1976 vasario 21-22 Kultūros Židinyje. Kūriniai bus premijuojami piniginemis premijomis ir medaliais. Parodą rengia LB New Yorko apygarda.

Žurnalistas Kazimieras Klatskas vis dar serga namuose ir nieko negali dirbti.

Patiksliname. Praeitame Darbininko numeryje įsibrovė korektūros klaida: Architektų ir Inžinierių Sąjungos New York skyrius Tautos Fondui paaukojo ne 100 dol., bet 1000 dol.

DAIL. ANTANO PETRIKONIO

TAPYBOS KŪRINIŲ

paroda

vyksta 1975 lapkričio 15-16 Kultūros Židinio didžiojoje salėje

Paroda lankoma: šeštadienį nuo 12 iki 10 v.v. sekmadienį nuo 12 iki 8 v.v.

Iškilmingas atidarymas šeštadienį 7:30 v.v.

Parodą rengia ir visus atsilankyti kviečia

KORP! NEO LITHUANIA NEW YORKE

LAISVĖS ŽIBURIO RADIOJUDENS KONCERTAS BALIUS

ŠEŠTADIENĮ, LAPKRIČIO 8 D.
PRADŽIA 7 VAL. PUNKTUALIAI

KULTŪROS ŽIDINYJE
361 HIGHLAND BLVD. BROOKLYN, N.Y.

PROGRAMOJE:

VIDA VAITKUTĖ iš Vakarų Berlyno, išskilioji lengvosios muzikos menininkė. Lietuvių liaudies dainos ir pramoginės muzikos kūriniai. Piano palyda — muz. ALG. KAČANAUSKAS.

VIOLETA KAROSAITĖ iš Chicagos — baletoskėja — atliks savo choreografuotus šokius — "Sogitarijus" ir vieną pagal Čiurlionio simfoninę poemą "Jūra".

ŠOKIAI.

Valgių ir gėrimų abiejose salėse. Groja JUOZO KAZLO orkestras.

VIETOS NUMERUOTOS EILĖMIS. KAINA 6 DOL.

BILIETŲ PLATINTOJAI:

NEW YORKE
WOODHAVEN Haven Realty (Andriušis)
E. Kezienė

RICHMOND HILL Alice's Florist
B. Labutienė
V. Vasikauskas

BROOKLYN A. Diržys
"Vytis" Agentūra
GLENDALE S. Kačinskienė
OZONE PARK L.N. Kulikauskas

NEW JERSEY
KEARNY-POINT PLEASANT B. Macijauskienė
PATERSON A. Rugys
ELIZABETH muz. V. Mamaitis

Bilietus galima įsigyti paštu prisiunčiant 6 dol. už bilietą ir sau adresuotą su pašto ženklu voką: LITHUANIAN RADIO CLUB, 217-25 54 AVE., BAYSIDE, N.Y. 11364. TEL. 229-9134

Baliui stalus dešimčiai žmonių rezervuoti pas B. LABUTIENĘ VI 7-5550. Dalyvaujantiems tik koncerte stalų rezervuoti nereikia

VISUOMENĖ KVIEČIAMA ATsilANKYTI

DARBININKO METINIS SPAUDOS VAKARAS

ŠEŠTADIENĮ, LAPKRIČIO 22, PRADŽIA 7 VAL. VAK.
KULTŪROS ŽIDINYJE, 361 HIGHLAND BLVD. BROOKLYN, N.Y.

Sol. Laimutė Stepaitienė

Darbininko metinis spaudos vakaras, rengiamas pirmą kartą savose patalpose, įvyks lapkričio 22, šeštadienį, 7 val. vakaro. Programoj dalyvauja sol. Laimutė Stepaitienė iš Chicagos. Piano palyda — Alb. Prižgintas. Rašytojų draugijos pirmininkas poetas T. Leonardas Andriekus. New Yorko tautinių šokių ansamblis, vadovaujamas Jadvygos Matulaitienės. Šokiui groja Juozo Kazlo kapela. Vaisėmis rūpinasi visa ellė spaudos geradarių. Veiks spaudos kioskas ir gausūs laimėjimai, kuriuos aukoja Darbininko bičiuliai. Taip pat leidžiamas vakaro leidinėlis. Darbininkas po keletos metų vėl prisistato visuomenei su spaudos vakaru. Įėjimo auka tik 5 dol.

New Yorko tautinių šokių grupė, vadovaujama Jadvygos Matulaitienės

VISI LIETUVIAI KVIEČIAMI
DALYVAUTI IR PRISIDĖTI PRIE
DARBININKO IŠLAIKYMO